

Bryssel 9.3.2023
C(2023) 1711 final

KOMISSION TIEDONANTO

Valtiontukitoimenpiteitä koskevat tilapäiset kriisi- ja siirtymäpuitteet talouden tukemiseksi Venäjän hyökättyä Ukrainaan

KOMISSION TIEDONANTO

Valtiontukitoimenpiteitä koskevat tilapäiset kriisi- ja siirtymäpuitteet talouden tukemiseksi Venäjän hyökättyä Ukraina

1. VENÄJÄN HYÖKKÄYS UKRAINAAN, SEN VAIKUTUS EU:N TALOUTEEN JA TILAPÄISTEN VALTIONTUKITOIMENPITEIDEN TARVE

- (1) Tunnustettuaan laittomasti itsenäisiksi Ukrainassa sijaitsevat Donetskin ja Luhanskin alueet, jotka eivät ole hallituksen hallinnassa, Venäjä aloitti provosoimattoman ja perusteettoman sotilaallisen hyökkäyksen Ukrainaa vastaan 24. helmikuuta 2022. Euroopan unioni (EU) ja sen kansainväliset kumppanit reagoivat välittömästi tähän Ukrainan alueellisen koskemattomuuden, suvereniteetin ja itsenäisyyden vakavaan loukkaamiseen määräämällä rajoittavia toimenpiteitä (pakotteita). Pakotteita kohdistettiin myös Valko-Venäjään johtuen sen roolista Venäjän sotilaallisen hyökkäyksen mahdollistajana. Seuraavien viikkojen ja kuukausien kuluessa otettiin käyttöön uusia toimenpiteitä, ja tulevaisuudessa saatetaan hyväksyä myös lisätoimenpiteitä tilanteen kehittyessä. Venäjä päätti toteuttaa omia rajoittavia taloudellisia vastatoimia ja käyttää tarkoituksellisesti kaasuvirtoja aseena EU:ta vastaan.
- (2) Venäjän sotilaallinen hyökkäys Ukraina
- (3) Jo varsinaista hyökkäystä edeltäneinä viikkoina Venäjän Ukraina
- (4) Venäjän hyökkäyksen aiheuttama geopolitiittinen kriisi vaikuttaa erityisen voimakkaasti myös maatalouteen, elintarvikkeiden jalostukseen, kalastukseen ja vesiviljelyyn EU:ssa. Korkeat energian hinnat nostavat lannoitteiden hintaa. Lannoitteiden

tarjontaan EU:ssa vaikuttavat myös rajoitukset, joita lannoitteiden tuonnille Venäjältä ja Valko-Venäjältä EU:hun on asetettu. Kriisillä on ollut vakavia seurauksia viljojen (erityisesti maissin ja vehnän), öljykasvien (aurionkukka ja rapsi) ja tärkkelysjohdannaisien toimituksiin Ukrainasta ja Venäjältä EU:hun, mikä johtaa rehun hintojen voimakkaaseen tilapäiseen nousuun. Energian, lannoitteiden, viljan ja öljyjen hintojen nousun yhteisvaikutukset kohdistuvat EU:ssa voimakkaimmin karjankasvatukseen¹. Ukraina on myös tärkeä kasviöljyjen (erityisesti auringonkukkaöljyn) tuottaja ja viejä, minkä vuoksi näiden tuotteiden hintojen nousu vaikuttaa elintarviketeollisuuden toimijoihin ja pakottaa ne etsimään vaihtoehtoisia lähteitä.

- (5) Huolta aiheuttaa myös se, että EU:n tuotteiden myynti Ukrainaan ja myös Venäjälle ja Valko-Venäjälle on keskeytynyt sotatilanteen ja sen suorien ja välillisten vaikutusten vuoksi. Tämä vaikuttaa Venäjän tapauksessa pääasiassa viinien ja tislattujen alkoholijuomien, jalostettujen elintarvikkeiden (myös hedelmä- ja vihannesjalosteiden), suklaan ja makeistuotteiden, äidinmaidonkorvikkeen ja lemmikkieläinten ruokien tuottajiin, Valko-Venäjän tapauksessa hedelmien ja vihannesten tuottajiin ja Ukrainan tapauksessa useimpien maataloustuotteiden tuottajiin.
- (6) Tilannetta pahentaa tuotantokustannusten jyrkkä nousu, johon vaikuttaa osittain maakaasun hinnan jyrkästä noususta johtuva typpilannoitteiden kallistuminen sekä energian suora käyttö maatalouden, kalatalouden ja vesiviljelyn tuotantoprosesseissa.
- (7) Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja energiatoimitusten käyttö aseena on aiheuttanut geopoliittisen kriisin, joka tekee entistäkin kiireellisemmäksi EU:n tarpeen vähentää riippuvuuttaan fossiilisista polttoaineista nopeuttamalla uusiutuvan energian käyttöönottoa, teollisuuden vähähiilistämistä ja oman kapasiteetin kasvattamista aloilla, jotka ovat strategisia siirryttäessä kohti nettonollataloutta, ottaen huomioon myös globaalit haasteet, jotka uhkaavat suunnata näiden alojen investointeja Euroopan talousalueen (ETA) ulkopuolisiin maihin.
- (8) Tätä taustaa vasten komissio on päättänyt antaa tämän tiedonannon täsmentääkseen perusteet, joilla arvioidaan sellaisten valtiontukitoimenpiteiden soveltuvuutta sisämarkkinoille, joita jäsenvaltiot mahdollisesti toteuttavat Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen ja sen suorien ja välillisten vaikutusten, kuten Venäjän toteuttamien vastatoimien² aiheuttamien taloudellisten seurausten, korjaamiseksi.

¹ Ukraina on EU:n neljänneksi suurin ulkoinen elintarviketoimittaja ja keskeinen viljojen (52 % EU:n maissin ja 19 % vehnän tuonnista), kasviöljyjen (23 %) ja öljykasvien (22 %, erityisesti rapsi: 72 %) toimittaja. Elintarvikkeiden maailmanmarkkinahinnat ovat jo korkeita ja voivat kohota edelleen tilanteen vuoksi.

² Esimerkkinä voidaan mainita Venäjän federaation hallituksen 6. maaliskuuta 2022 antama asetus nro 299. Sillä muutetaan 2 kohtaa metodologiassa, jolla määritetään patentinhaltijalle keksinnön käytöstä maksettava korvaus, kun päätetään keksinnön käytöstä, hyödyllisyysmallista tai keksinnön käytöstä ilman patentinhaltijan suostumusta, ja kyseisen korvauksen maksumenettely. Kyseisen muutoksen mukaan ”korvausta keksinnöstä, hyödyllisyysmallista tai teollismallista ei makseta ’vihamielisiin toimiin’ ryhtyneiden vieraiden valtioiden patentinhaltijoille”. Maaliskuussa 2022 EU:n yritysten hallussa oli Venäjällä WIPO Global Brand -tietokannan mukaan noin 150000 tavaramerkkiä, WIPO Global Designs -tietokannan mukaan noin 2000 teollismallia ja PatentSight-tietokannan mukaan noin 44000 patenttia. EU:n yrityksillä on Venäjällä suojattuja tavaramerkkejä lähinnä seuraavilla aloilla: farmaseuttiset tuotteet, kosmetiikka, autoteollisuus, kemialliset tuotteet ja kulutustavarat, muoti ja ylellisyystuotteet. Kun otetaan huomioon Venäjän hallituksen 6. maaliskuuta 2022 annetulla asetuksella nro 299 hyväksymän, patentinhaltijalle maksettavaa korvausmenetelmää koskevan muutoksen epämääräinen sanamuoto ja EU:n

Jäsenvaltioiden ja EU:n toimielinten koordinoitua taloudellisia toimia ovat ratkaisevan tärkeitä, jotta voidaan lieventää välittömiä sosiaalisia ja taloudellisia haittavaikutuksia EU:ssa, säilyttää talouden toimeliaisuus ja suojella työpaikkoja sekä helpottaa rakenteellisia muutoksia, joita tarvitaan tässä uudessa taloudellisessa tilanteessa Venäjän hyökättyä Ukrainaan.

1.1. Euroopan unionin ja kansainvälisten kumppaneiden määräämät pakotteet Venäjän hyökättyä Ukrainaan

- (9) Venäjän hyökättyä provosoimatta ja perusteettomasti Ukrainaan Euroopan unionin neuvosto on sopinut useista pakotepaketeista.
- (10) Neuvosto pääsi 23. helmikuuta 2022 yhteisymmärrykseen paketista, johon sisältyy i) kohdennettuja pakotteita Venäjän valtionduuman 351 jäsenelle ja 27 muulle henkilölle, ii) rajoituksia taloussuhteissa Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueiden osiin, jotka eivät ole hallituksen valvomia ja iii) rajoituksia, jotka koskevat Venäjän pääsyä EU:n pääoma- ja rahoitusmarkkinoille ja -palveluihin.³
- (11) Neuvosto sopi 25. helmikuuta 2022 uusista Venäjän vastaisista pakotteista, jotka kohdistuvat i) rahoitusalaan, ii) energia-alaan, avaruusalaan ja liikenteeseen (ilmailu), iii) kaksikäyttötuotteisiin, iv) vientivalvontaan ja vientirahoitukseen, v) viisumipolitiikkaan ja vi) lisäpakotteina venäläisiin ja muihin (myös valkovenäläisiin) henkilöihin.⁴

yrityksiin ja niiden Venäjällä olevaan aineettomaan omaisuuteen kohdistuva taloudellinen riski, tällaisella vastatoimella voi olla laaja ja haitallinen vaikutus EU:n yrityksiin.

³ Neuvoston asetus (EU) 2022/259, annettu 23 päivänä helmikuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun asetuksen (EU) N:o 269/2014 muuttamisesta (EUVL L 42 I, 23.2.2022, s. 1); neuvoston täytäntöönpanoasetukset (EU) 2022/260 ja 2022/261, annettu 23 päivänä helmikuuta 2022, Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 269/2014 täytäntöönpanosta (EUVL L 42 I, 23.2.2022, s. 3; EUVL L 42 I, 23.2.2022, s. 15); neuvoston asetus (EU) 2022/262, annettu 23 päivänä helmikuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta neuvoston asetuksen (EU) N:o 833/2014 muuttamisesta (EUVL L 42 I, 23.2.2022, s. 74); neuvoston asetus (EU) 2022/263, annettu 23 päivänä helmikuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueiden, jotka eivät ole hallituksen valvomia, tunnustamisen ja Venäjän asevoimien siirtymistä kyseisille alueille koskevan määräyksen johdosta (EUVL L 42 I, 23.2.2022, s. 77); neuvoston päätös (YUTP) 2022/264, annettu 23 päivänä helmikuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun päätöksen 2014/512/YUTP muuttamisesta (EUVL L 42 I, 23.2.2022, s. 95); neuvoston päätökset (YUTP) 2022/265 ja 2022/267, annettu 23 päivänä helmikuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (EUVL L 42 I, 23.2.2022, s. 98; EUVL L 42 I, 23.2.2022, s. 114); ja neuvoston päätös (YUTOP) 2022/266, annettu 23 päivänä helmikuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueiden, jotka eivät ole hallituksen valvomia, tunnustamisen ja Venäjän asevoimien siirtymistä kyseisille alueille koskevan määräyksen johdosta (EUVL L 42 I, 23.2.2022, s. 109).

⁴ Neuvoston päätös (YUTP) 2022/327, annettu 25 päivänä helmikuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun päätöksen 2014/512/YUTP muuttamisesta (EUVL L 48, 25.2.2022, s. 1); neuvoston asetus (EU) N:o 2022/328, annettu 25 päivänä helmikuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun asetuksen (EU) N:o 833/2014 muuttamisesta (EUVL L 49, 25.2.2022, s. 1); neuvoston päätös (YUTP) 2022/329, annettu 25 päivänä helmikuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (EUVL L 50, 25.2.2022, s. 1); neuvoston asetus (EU)

- (12) Neuvosto päätti 28. helmikuuta 2022 sulkea Euroopan ilmatilan venäläisiltä ilma-aluksilta ja hyväksyi ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että Venäjän keskuspankki ei voi ottaa käyttöön kansainvälisiä varantojaan tavoilla, jotka heikentävät toteutettujen toimenpiteiden vaikutusta.⁵ Neuvosto hyväksyi myös lisäpakotteita venäläisille henkilöille.⁶
- (13) Neuvosto hyväksyi 1. maaliskuuta 2022 seuraavat lisätoimenpiteet: i) tiettyjen venäläisten pankkien poistaminen SWIFT-viestijärjestelmästä⁷ ja ii) toimenpiteet Venäjän valtion omistamien tiedotusvälineiden Russia Todayn ja Sputnikin levittämän disinformaation torjumiseksi⁸.
- (14) Johtuen Valko-Venäjän roolista sotilaallisen hyökkäyksen mahdollistajana, neuvosto päätti 2. maaliskuuta 2022 ottaa käyttöön tupakkatuotteiden, mineraalituotteiden, kaliumkloridituotteiden, puutuotteiden, sementtituotteiden, rauta- ja terästuotteiden sekä kumituotteiden tuotantoon käytettävien tavaroiden kauppaan liittyviä uusia Valko-Venäjän vastaisia pakotteita. Se kielsi myös kaksikäyttötuotteiden ja -teknologian viennin Valko-Venäjälle tai Valko-Venäjällä käytettäväksi, Valko-Venäjän sotilaallista ja teknologista sekä puolustuksen ja turvallisuuden kehittämistä mahdollisesti edistävien tuotteiden ja teknologian viennin sekä koneiden viennin ja

2022/330, annettu 25 päivänä helmikuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun asetuksen (EU) N:o 269/2014 muuttamisesta (EUVL L 51, 25.2.2022, s. 1); neuvoston päätös (YUTP) 2022/331, annettu 25 päivänä helmikuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (EUVL L 52, 25.2.2022, s. 1); neuvoston täytäntöönpanoasetus (EU) 2022/332, annettu 25 päivänä helmikuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun asetuksen (EU) N:o 269/2014 muuttamisesta (EUVL L 53, 25.2.2022, s. 1); neuvoston päätös (EU) 2022/333, annettu 25 päivänä helmikuuta 2022, Euroopan unionin ja Venäjän federaation kansalaisille myönnettävien viisumien myöntämisen helpottamista koskevan Euroopan yhteisön ja Venäjän federaation välisen sopimuksen soveltamisen osittaisesta keskeyttämisestä (EUVL L 54, 25.2.2022, s. 1).

⁵ Neuvoston asetus (EU) 2022/334, annettu 28 päivänä helmikuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 833/2014 muuttamisesta (EUVL L 57, 28.2.2022, s. 1) ja neuvoston päätös (YUTP) 2022/335, annettu 28 päivänä helmikuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun päätöksen 2014/512/YUTP muuttamisesta (EUVL L 57, 28.2.2022, s. 4).

⁶ Neuvoston täytäntöönpanoasetus (EU) 2022/336, annettu 28 päivänä helmikuuta 2022, Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 269/2014 täytäntöönpanosta (EUVL L 58, 28.2.2022, s. 1) ja neuvoston päätös (YUTP) 2022/337, annettu 28 päivänä helmikuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (EUVL L 59, 28.2.2022, s. 1).

⁷ Neuvoston asetus (EU) 2022/345, annettu 1 päivänä maaliskuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun asetuksen (EU) N:o 833/2014 muuttamisesta (EUVL L 63, 2.3.2022, s. 1) ja neuvoston päätös (YUTP) 2022/346, annettu 1 päivänä maaliskuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun neuvoston päätöksen 2014/512/YUTP muuttamisesta (EUVL L 63, 2.3.2022, s. 5).

⁸ Neuvoston asetus (EU) 2022/350, annettu 1 päivänä maaliskuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun asetuksen (EU) N:o 833/2014 muuttamisesta (EUVL L 65, 2.3.2022, s. 1) ja neuvoston päätös (YUTP) 2022/351, annettu 1 päivänä maaliskuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun päätöksen 2014/512/YUTP muuttamisesta (EUVL L 65, 2.3.2022, s. 5).

asetti rajoituksia näihin liittyvien palvelujen tarjoamiselle.⁹ Neuvosto hyväksyi myös 22 valkovenäläiseen henkilöön kohdistuvia yksittäisiä toimenpiteitä.¹⁰

- (15) Neuvosto hyväksyi 9. maaliskuuta 2022 Valko-Venäjän rahoitusalaan kohdistuvia lisätoimenpiteitä, joita ovat muun muassa kolmen valkovenäläisen pankin sulkeminen SWIFT-järjestelmän ulkopuolelle, kiello toteuttaa transaktioita Valko-Venäjän keskuspankin kanssa, Valko-Venäjältä EU:hun suuntautuvien rahoitusvirtojen rajoitukset ja kiello toimittaa euromääräisiä seteleitä Valko-Venäjälle.¹¹ Neuvosto otti myös käyttöön uusia rajoittavia toimenpiteitä meriliikenteessä käytettävien tuotteiden ja radioviestintäteknologian Venäjälle suuntautuvalle viennille. Lisäksi neuvosto määräsi rajoittavia toimenpiteitä 160 henkilölle.¹² Neuvosto sopi 15. maaliskuuta 2022 Venäjän vastaisista alakohtaisista ja yksittäisistä lisätoimenpiteistä.¹³ Neuvosto päätti erityisesti i) kieltää kaikki liiketoimet tiettyjen valtion omistamien yritysten kanssa, ii) kieltää luottoluokituspalvelujen tarjoamisen sekä kaikkien luottoluokitustoimintaan liittyvien tilauspalvelujen tarjoamisen venäläisille henkilöille tai yhteisöille, iii) laajentaa luetteloa Venäjän puolustusalaan ja teolliseen perustaan yhteydessä olevista henkilöistä, joille määrätään tiukempia vientirajoituksia, kun on kyse sellaisista kaksikäyttötuotteista ja -teknologiasta, jotka voisivat edistää Venäjän puolustus- ja turvallisuusalan teknologista kehittämistä, iv) kieltää uudet investoinnit Venäjän energia-alaan ja ottaa käyttöön kattavan vientirajoituksen, joka koskee energiateollisuuden tarvikkeita, teknologiaa ja palveluja ja v) ottaa käyttöön uusia kaupan rajoituksia, jotka koskevat rautaa ja terästä sekä ylellisyystuotteita.¹⁴ Lisäksi neuvosto päätti määrätä pakotteita keskeisille venäläisille oligarkeille, lobbaajille ja

⁹ Neuvoston asetus (EU) 2022/355, annettu 2 päivänä maaliskuuta 2022, Valko-Venäjän tilanteen johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun asetuksen (EY) N:o 765/2006 muuttamisesta (EUVL L 67, 2.3.2022, s. 1) ja neuvoston päätös (YUTP) 2022/356, annettu 2 päivänä maaliskuuta 2022, Valko-Venäjän tilanteen johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2012/642/YUTP muuttamisesta (EUVL L 67, 2.3.2022, s. 103).

¹⁰ Neuvoston asetus (EU) 2022/345, annettu 1 päivänä maaliskuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun asetuksen (EU) N:o 833/2014 muuttamisesta (EUVL L 63, 2.3.2022, s. 1) ja neuvoston päätös (YUTP) 2022/354, annettu 2 päivänä maaliskuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (EUVL L 63, 2.3.2022, s. 5).

¹¹ Neuvoston asetus (EU) 2022/398, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2022, Valko-Venäjän tilanteen johdosta ja sen johdosta, että Valko-Venäjä on osallisena Venäjän Ukrainaa vastaan kohdistamassa hyökkäyksessä, määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 765/2006 muuttamisesta (EUVL L 82, 9.3.2022, s. 1).

¹² Neuvoston asetus (EU) 2022/394, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun asetuksen (EU) N:o 833/2014 muuttamisesta (EUVL L 81, 9.3.2022, s. 1).

¹³ Neuvoston täytäntöönpanoasetus (EU) 2022/427, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2022, Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 269/2014 täytäntöönpanosta (EUVL L 87, 15.3.2022, s. 1) ja neuvoston asetus (EU) 2022/428, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta neuvoston asetuksen (EU) N:o 833/2014 muuttamisesta (EUVL L 87 I, 15.3.2022, s. 13).

¹⁴ Neuvoston asetus (EU) 2022/428, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta neuvoston asetuksen (EU) N:o 833/2014 muuttamisesta (EUVL L 87 I, 15.3.2022, s. 13) ja neuvoston päätös (YUTP) 2022/430, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun päätöksen 2014/512/YUTP muuttamisesta (EUVL L 87 I, 15.3.2022, s. 56).

propagandan levittäjille sekä keskeisille ilmailu-, sotilas- ja kaksikäyttö-, laivanrakennus- ja konerakennusalan yrityksille.¹⁵

- (16) Neuvosto hyväksyi 3. kesäkuuta 2022 kuudennen pakotepaketin¹⁶ ottaen huomioon Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan jatkumisen, Valko-Venäjän sille antaman tuen sekä julmuudet, joihin Venäjän asevoimien on raportoitu syylistyneen. Paketti sisältää seuraavat toimet: 1) kiello, joka koskee raakaöljyn ja jalostettujen öljytuotteiden tuontia Venäjältä, rajoitetuin poikkeuksin, 2) SWIFT-sulun laajentaminen koskemaan vielä kolmea venäläistä pankkia ja yhtä valkovenäläistä pankkia ja 3) lähetyskiellon asettaminen unionissa vielä kolmelle venäläiselle valtiomisteisille tiedotusvälineelle. Lisäksi unioni on asettanut pakotteita vielä 65 henkilölle ja 18 yhteisölle. Näihin kuuluu Butšassa ja Mariupolissa tapahtuneista julmuuksista vastuussa olevia henkilöitä.
- (17) Neuvosto hyväksyi 21. heinäkuuta 2022 seitsemännen, niin sanotun tehostavan pakotepaketin¹⁷, joka koostuu seuraavista lisätoimenpiteistä: 1) kullon tuontikiello, 2)

¹⁵ Neuvoston täytäntöönpanoasetus (EU) 2022/427, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2022, Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 269/2014 täytäntöönpanosta (EUVL L 87 I, 15.3.2022, s. 1) ja neuvoston päätös (YUTP) 2022/429, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (EUVL L 87 I, 15.3.2022, s. 44).

¹⁶ Neuvoston täytäntöönpanoasetus (EU) 2022/876, annettu 3 päivänä kesäkuuta 2022, Valko-Venäjän tilanteen johdosta ja sen johdosta, että Valko-Venäjä on osallisena Venäjän Ukrainaa vastaan kohdistamassa hyökkäyksessä, määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun asetuksen (EY) N:o 765/2006 8 a artiklan 1 kohdan täytäntöönpanosta (EUVL L 153, 3.6.2022, s. 1); neuvoston asetus (EU) 2022/877, annettu 3 päivänä kesäkuuta 2022, Valko-Venäjän tilanteen johdosta ja sen johdosta, että Valko-Venäjä on osallisena Venäjän Ukrainaa vastaan kohdistamassa hyökkäyksessä, määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun asetuksen (EY) N:o 765/2006 muuttamisesta (EUVL L 153, 3.6.2022, s. 11); neuvoston täytäntöönpanoasetus (EU) 2022/878, annettu 3 päivänä kesäkuuta 2022, Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 269/2014 täytäntöönpanosta (EUVL L 153, 3.6.2022, s. 15); neuvoston asetus (EU) 2022/879, annettu 3 päivänä kesäkuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun asetuksen (EU) N:o 833/2014 muuttamisesta (EUVL L 153, 3.6.2022, s. 53); neuvoston asetus (EU) 2022/880, annettu 3 päivänä kesäkuuta 2022, Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta määrättävistä toimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 269/2014 muuttamisesta (EUVL L 153, 3.6.2022, s. 75); neuvoston täytäntöönpanopäätös (YUTP) 2022/881, annettu 3 päivänä kesäkuuta 2022, Valko-Venäjän tilanteen johdosta ja sen johdosta, että Valko-Venäjä on osallisena Venäjän Ukrainaa vastaan kohdistamassa hyökkäyksessä, määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2012/642/YUTP täytäntöönpanosta (EUVL L 153, 3.6.2022, s. 77); neuvoston päätös (YUTP) 2022/882, annettu 3 päivänä kesäkuuta 2022, Valko-Venäjän tilanteen johdosta ja sen johdosta, että Valko-Venäjä on osallisena Venäjän Ukrainaa vastaan kohdistamassa hyökkäyksessä, määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2012/642/YUTP muuttamisesta (EUVL L 153, 3.6.2022, s. 88); neuvoston päätös (YUTP) 2022/883, annettu 3 päivänä kesäkuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (EUVL L 153, 3.6.2022, s. 92); neuvoston päätös (YUTP) 2022/884, annettu 3 päivänä kesäkuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun päätöksen 2014/512/YUTP muuttamisesta (EUVL L 153, 3.6.2022, s. 128); neuvoston päätös (YUTP) 2022/885, annettu 3 päivänä kesäkuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (EUVL L 153, 3.6.2022, s. 139).

¹⁷ Neuvoston asetus (EU) 2022/1269, annettu 21 päivänä heinäkuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun asetuksen (EU) N:o 833/2014 muuttamisesta (EUVL L 193, 21.7.2022, s. 1), neuvoston täytäntöönpanoasetus (EU) 2022/1270, annettu 21

raportointivaatimusten tiukentaminen pakotteiden kohteena olevien henkilöiden osalta, 3) kohdennetut vientikiellot, 4) satamaan pääsykielto, 5) rahoitusalan pakotteet, 6) elintarvike- ja energiavarmuus ja 7) lääkkeitä ja lääkinnällisiä tuotteita koskevat poikkeukset. Unioni myös lisäsi 54 henkilöä ja 10 yhteisöä varainjäädystuetteloon.

- (18) Neuvosto hyväksyi 6. lokakuuta 2022 kahdeksannen pakotepaketin, joka koostuu seuraavista lisätoimenpiteistä¹⁸: 1) uusien henkilöiden ja yhteisöjen lisääminen pakotelistalle, 2) rajoitusten laajentaminen koskemaan Hersonin ja Zaporizžjan alueita, 3) uudet tuonti- ja vientirajoitukset, 4) G7-maiden asettaman öljyn hintakaton täytäntöönpano, 5) valtion omistamia yrityksiä koskevat rajoitukset, 6) rahoituspalveluja, tietotekniikkakonsultointia ja muita yrityspalveluja koskevat rajoitukset ja 7) toimet pakotteiden kiertämisen estämiseksi.
- (19) Neuvosto hyväksyi 16. joulukuuta 2022 yhdeksannen pakotepaketin¹⁹ vastauksena Venäjän hyökkäykseen Ukrainaan. Sillä kiellettiin muun muassa miehittämättömien

päivänä heinäkuuta 2022, Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 269/2014 täytäntöönpanosta (EUVL L 193, 21.7.2022, s. 133), neuvoston päätös (YUTP) 2022/1271, annettu 21 päivänä heinäkuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun päätöksen 2014/512/YUTP muuttamisesta (EUVL L 193, 21.7.2022, s. 196), neuvoston päätös (YUTP) 2022/1272, annettu 21 päivänä heinäkuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (EUVL L 193, 21.7.2022, s. 219).

¹⁸ Neuvoston asetus (EU) 2022/1903, annettu 6 päivänä lokakuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueiden, jotka eivät ole hallituksen valvomia, tunnustamisen ja Venäjän asevoimien siirtymistä kyseisille alueille koskevan määräyksen johdosta annetun asetuksen (EU) 2022/263 muuttamisesta (EUVL L 259 I, 6.10.2022, s. 1); neuvoston asetus (EU) N:o 2022/1904, annettu 6 päivänä lokakuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun asetuksen (EU) N:o 833/2014 muuttamisesta (EUVL L 259 I, 6.10.2022, s. 3); neuvoston asetus (EU) 2022/1905, annettu 6 päivänä lokakuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun asetuksen (EU) N:o 269/2014 muuttamisesta (EUVL L 259 I, 6.10.2022, s. 76); neuvoston täytäntöönpanoasetus (EU) 2022/1906, annettu 6 päivänä lokakuuta 2022, Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 269/2014 täytäntöönpanosta (EUVL L 259 I, 6.10.2022, s. 79); neuvoston päätös (YUTP) 2022/1907, annettu 6 päivänä lokakuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (EUVL L 259 I, 6.10.2022, s. 98); neuvoston päätös (YUTP) 2022/1908, annettu 6 päivänä lokakuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä vastauksena Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueiden, jotka eivät ole hallituksen valvomia, itsenäisyyden tunnustamiseen ja määräkseen Venäjän asevoimien lähettämisestä kyseisille alueille annetun päätöksen (YUTP) 2022/266 muuttamisesta (EUVL L 259 I, 6.10.2022, p. 118); neuvoston päätös (YUTP) 2022/1909, annettu 6 päivänä lokakuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun päätöksen 2014/512/YUTP muuttamisesta (EUVL L 259 I, 6.10.2022, s. 122).

¹⁹ Neuvoston asetus (EU) 2022/2474, annettu 16 päivänä joulukuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun asetuksen (EU) N:o 833/2014 muuttamisesta (EUVL L 322 I, 16.12.2022, s. 1), neuvoston asetus (EU) 2022/2475, annettu 16 päivänä joulukuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun asetuksen (EU) N:o 269/2014 muuttamisesta (EUVL L 322 I, 16.12.2022, s. 315), neuvoston täytäntöönpanoasetus (EU) 2022/2476, annettu 16 päivänä joulukuuta 2022, Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 269/2014 täytäntöönpanosta (EUVL L 322 I, 16.12.2022, s. 318), neuvoston päätös (YUTP) 2022/2477, annettu 16 päivänä joulukuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun päätöksen 2014/512/YUTP muuttamisesta (EUVL L 322 I, 16.12.2022, s. 466), neuvoston päätös (YUTP) 2022/2478, annettu 16 päivänä joulukuuta 2022,

ilma-alusten moottoreiden vienti, kaksikäyttötuotteiden ja -teknologian vienti, investoinnit kaivosalaan, liiketoimet Venäjän aluekehityspankin kanssa sekä mainonta-, markkinatutkimus- ja mielipidetutkimuspalvelujen tarjonta. Lisäksi neuvosto päätti hyväksyä kattavan yksittäisistä toimenpiteistä muodostuvan paketin. Neuvosto hyväksyi 25. helmikuuta 2023 kymmenennen pakotepaketin, jolla asetetaan uusia vientikieltoja kriittisille teknologia- ja teollisuustuotteille, kuten elektroniikalle, erikoisajoneuvoille, koneen osille, kuorma-autojen ja suihkumoottorien varaosille sekä rakennusalan tuotteille, kuten antennille ja nostureille, jotka saattaisivat päätyä Venäjän armeijalle. Neuvosto päätti myös lisätä 87 yksityishenkilöä ja 34 yhteisöä rajoittavien toimenpiteiden piiriin.²⁰

- (20) Pakotteita määräsivät tiiviissä yhteistyössä EU:n kanssa myös kansainväliset kumppanit, kuten Yhdysvallat, Yhdistynyt kuningaskunta, Kanada, Norja, Japani, Etelä-Korea, Sveitsi ja Australia.

1.2. Yritykset ja kotitaloudet, joihin kaasun ja sähkön korkeat hinnat tai energian toimitushäiriöt vaikuttavat

- (21) Tämänhetkinen kriisi on nostanut kaasun ja sähkön hinnat ennennäkemättömän korkeiksi. Uusi hintataso ylittää huomattavasti jo hyökkäystä edeltäneellä kaudella kohollaan olleet tasot. Venäjän tahallinen kaasuvirtojen käyttö aseena on aiheuttanut merkittävää epävakautta ja epävarmuutta EU:n ja maailman energiamarkkinoilla. EU ja sen jäsenvaltiot ovat toteuttaneet lukuisia toimenpiteitä korkeisiin hintoihin puuttumiseksi ja energiansaannin turvaamiseksi. Tässä yhteydessä komissio kiinnittää huomiota jo lokakuussa 2021 esitettyyn välineistöön²¹, 8. maaliskuuta 2022 annettuun REPowerEU-tiedonantoon^{22, 23}, REPowerEU-suunnitelmaan²⁴, 18. toukokuuta 2022

rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun päätöksen 2014/512/YUTP muuttamisesta (EUVL L 322 I, 16.12.2022, s. 614), neuvoston päätös (YUTP) 2022/2479, annettu 16 päivänä joulukuuta 2022, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (EUVL L 322 I, 16.12.2022, s. 687).

²⁰ Neuvoston asetus (EU) 2023/426, annettu 25 päivänä helmikuuta 2023, Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta määrättävistä toimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 269/2014 muuttamisesta (EUVL L 59 I, 25.2.2023, s. 1), neuvoston asetus (EU) 2023/427, annettu 25 päivänä helmikuuta 2023, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun asetuksen (EU) N:o 833/2014 muuttamisesta (EUVL L 59 I, 25.2.2023, s. 6), neuvoston täytäntöönpanoasetus (EU) 2023/429, annettu 25 päivänä helmikuuta 2023, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun asetuksen (EU) N:o 269/2014 muuttamisesta (EUVL L 59 I, 25.2.2023, s. 278), neuvoston päätös (YUTP) 2023/432, annettu 25 päivänä helmikuuta 2023, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (EUVL L 59 I, 25.2.2023, s. 437), neuvoston päätös (YUTP) 2023/434, annettu 25 päivänä joulukuuta 2023, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun päätöksen 2014/512/YUTP muuttamisesta (EUVL L 59 I, 25.2.2023, s. 593).

²¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Miten vastata energian hintojen nousuun: toiminta- ja tukivälineistö*, (COM(2021) 660 final, 13.10.2021).

²² Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *REPowerEU: Kohtuuhintaisempaa, varmempaa ja kestävämpää energiaa koskevat yhteiset eurooppalaiset toimet*, (COM(2022) 108 final, 8.3.2022).

²³ Komissio tukee 10 päivänä helmikuuta 2021 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/240 (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 1) perustetun teknisen tuen välineen kautta jäsenvaltioita pyynnöstä

annettuun kaasun varastointia koskevaan asetukseen²⁵, 20. heinäkuuta 2022 annettuun tiedonantoon Kaasua säästöön talven varalle²⁶, koordinoituista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä annettuun asetukseen (EU) 2022/1369²⁷ sekä korkeiden energian hintojen vuoksi toteutettavista hätätoimista annettuun asetukseen (EU) 2022/1854²⁸. Komissio antoi 18. lokakuuta 2022 energiahätätilaan varautumista, siltä suojautumista ja yhteisiä energianhankintoja koskevan tiedonannon²⁹. Tiedonannon yhteydessä komissio ehdotti uutta asetusta³⁰, jolla puututaan kaasun korkeisiin hintoihin EU:ssa ja varmistetaan toimitusvarmuus tulevaa talvea varten. Tähän pyritään yhteisillä kaasuhankeilla, TTF-kaasupörssin hintarajoitusmekanismeilla, infrastruktuurin läpinäkyvää käyttöä ja jäsenvaltioiden välistä yhteisvastuuta koskevilla uusilla toimenpiteillä sekä jatkuvilla panostuksilla kaasun kysynnän vähentämiseen.

- (22) Erittäin korkeat energian hinnat heikentävät taloutta ja EU:n kansalaisten, erityisesti kaikkein heikoimmassa asemassa olevien henkilöiden, ostovoimaa. Euroopan keskuspankki arvioi, että reaalin BKT supistuu 0,1 prosenttia vuoden 2022 viimeisellä neljänneksellä eikä kasva myöskään vuoden 2023 ensimmäisellä neljänneksellä. Tämä johtuu pääasiassa energiatoimitusten häiriöistä, inflaation kiihtymisestä ja niihin liittyvästä luottamuksen vähenemisestä³¹. Jatkuvasti korkeat energian hinnat todennäköisesti lisäävät köyhyyttä ja vaikuttavat yritysten kilpailukykyyn. Erityisesti energiantensiivisten teollisuudenalojen valmistuskustannukset ovat nousseet. Tällainen kustannusten nousu voi tietyissä tapauksissa vaikeuttaa sellaisten yritysten toiminnan jatkumista EU:ssa, jotka muutoin olisivat kannattavia. Tämä vaikuttaa todennäköisesti työllisyyteen.
- (23) Komission lokakuussa 2021 esittämä välineistö on osoittautunut hyödylliseksi, ja monet jäsenvaltiot ovat soveltaneet sitä laajasti ja toteuttaneet lukuisia kansallisen tason toimenpiteitä. Välineistöä laajennettiin keväällä 2022 markkinoihin kohdistuvia

energian kohtuuhintaisuuteen, toimitusvarmuuteen ja kestävyYTEEN tähtäävien uudistusten suunnittelussa ja toteuttamisessa.

²⁴ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *REPowerEU-suunnitelma*, (COM(2022) 230 final, 18.5.2022).

²⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/1032, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2022, asetusten (EU) 2017/1938 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta kaasun varastoinnin osalta (EUVL L 173, 30.6.2022, s. 17).

²⁶ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Kaasua säästöön talven varalle*, (COM(2022) 360 final, 20.7.2022).

²⁷ Neuvoston asetus (EU) 2022/1369, annettu 5 päivänä elokuuta 2022, koordinoituista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä (EUVL L 206, 8.8.2022, s. 1).

²⁸ Neuvoston asetus (EU) 2022/1854, annettu 6 päivänä lokakuuta 2022, korkeisiin energianhintoihin liittyvistä hätätoimenpiteistä (EUVL L 261 I, 7.10.2022, s. 1).

²⁹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *EU:n toimet energiahädässä – varautuminen, hankinnat ja suojautuminen yhdessä*, (COM(2022) 553 final, 18.10.2022).

³⁰ Ehdotus neuvoston asetukseksi yhteisvastuun lisäämisestä kaasuhankeiden paremman koordinoinnin, rajat ylittävän kaasukaupan ja luotettavien viitehintojen avulla (COM/2022/549 final, 18.10.2022).

³¹ EKP:n asiantuntijoiden euroaluetta koskevat makrotaloudelliset arviot, syyskuu 2022.

lyhyen aikavälin interventioita ja sähkömarkkinoiden markkinarakenteen pitkän aikavälin parannuksia koskevalla tiedonannolla³².

- (24) REPowerEU-tiedonannossa hahmoteltiin toimenpiteitä, joilla vastataan energian hintojen nousuun ja täydennetään kaasuvälikapaa talvea varten, ja REPowerEU-suunnitelmassa³³ esitetään toimia, joilla nopeutetaan uusiutuvan energian käyttöönottoa ja edistetään energiansäästöä ja energiatehokkuutta sekä monipuolistetaan energiatoimituksia. Vihreän siirtymän nopeuttaminen vähentää päästöjä ja riippuvuutta fossiilisten polttoaineiden tuonnista sekä suojaa hintojen nousulta. Kaasuvälikapaaasetuksessa³⁴ säädetään uusista kaasun varastoinnin vähimmäisvelvoitteista, joilla varmistetaan kaasunsaanti tulevana talvena. Sen mukaan jäsenvaltioiden on vuonna 2022 täytettävä kaasuvälikapaat 1. marraskuuta mennessä 80-prosenttisesti ja seuraavina vuosina 90-prosenttisesti.
- (25) Koska kriisi pahensi entisestään toimitusvarmuuteen ja -häiriöihin liittyviä riskejä, unioni alkoi valmistautua pitkittyneeseen ja mahdollisesti täydelliseen Venäjältä tulevien kaasutoimitusten katkeamiseen. Uudessa Euroopan kaasunkysynnän vähentämissuunnitelmassa³⁵ esitetään koordinoitua kysynnän vähentämistä koskevat toimenpiteet, periaatteet ja kriteerit. Siihen liittyy asetus (EU) 2022/1369³⁶, jossa asetetaan vapaaehtoinen tavoite vähentää kaasun kysyntää 15 prosenttia kaikissa jäsenvaltioissa ja otetaan käyttöön prosessi, jolla tarvittaessa asetetaan sitova kysynnänvähentämistavoite.
- (26) Neuvosto hyväksyi 6. lokakuuta 2022 asetuksen (EU) 2022/1854 hätätoimista, joilla puututaan korkeisiin energian hintoihin Euroopan kansalaisten ja yritysten energialaskujen pienentämiseksi. Asetukseen (EU) 2022/1854 sisältyy muun muassa toimenpiteitä, joilla vähennetään sähkön kysyntää, mikä auttaa alentamaan kuluttajille aiheutuvia sähkökustannuksia ja jakamaan energia-alan ylijäämätuloja edelleen loppukäyttäjille.
- (27) Neuvosto hyväksyi 19. ja 22. joulukuuta 2022 seuraavat uudet asetukset, joilla puututaan korkeisiin energian hintoihin: neuvoston asetus (EU) 2022/2576 yhteisvastuun lisäämisestä kaasuvarastojen paremman koordinoinnin, luotettavien viitehintojen ja rajatylittävän kaasuvaraston avulla³⁷, neuvoston asetus (EU) 2022/2577 kehyksestä uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamiseksi³⁸ ja neuvoston asetus

³² Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Energiamarkkinoihin kohdistuvat lyhyen aikavälin interventiot ja sähkömarkkinoiden markkinarakenteen parannukset pitkällä aikavälillä – toimintalinja*, (COM(2022) 236 final, 18.5.2022).

³³ COM(2022) 230 final, 18.5.2022.

³⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/1032, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2022, asetusten (EU) 2017/1938 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta kaasun varastoinnin osalta (EUVL L 173, 30.6.2022, s. 17).

³⁵ Euroopan komissio, Viestinnän pääosasto, *Euroopan kaasunkysynnän vähentämissuunnitelma*, Euroopan unionin julkaisu- ja tiedotustoimisto 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2775/705563>

³⁶ Neuvoston asetus (EU) 2022/1369, annettu 5 päivänä elokuuta 2022, koordinoituja kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä (EUVL L 206, 8.8.2022, s. 1).

³⁷ Neuvoston asetus (EU) 2022/2576, annettu 19 päivänä joulukuuta 2022, yhteisvastuun lisäämisestä kaasuvarastojen paremman koordinoinnin, luotettavien viitehintojen ja rajatylittävän kaasuvaraston avulla (EUVL L 335, 29.12.2022, s. 1).

³⁸ Neuvoston asetus (EU) 2022/2577, annettu 22 päivänä joulukuuta 2022, kehyksestä uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamiseksi (EUVL L 335, 29.12.2022, s. 36).

(EU) 2022/2578 markkinakorjausmekanismin perustamisesta unionin kansalaisten ja talouden suojelemiseksi liian korkeilta hinnoilta³⁹.

1.3. Kansallisten tukitoimenpiteiden tiivis koordinointi Euroopan tasolla

- (28) EU:n valtiontukien kohdennetulla ja oikeasuhteisella valvonnalla varmistetaan, että kansalliset tukitoimenpiteet auttavat tämänhetkisestä kriisistä kärsiviä yrityksiä ja työntekijöitä ja ylläpitävät kansallisten tukitoimenpiteiden pitkän aikavälin kestävyyttä. EU:n valtiontukien valvonnalla varmistetaan myös, että EU:n sisämarkkinat eivät pirstoudu ja että tasapuoliset toimintaedellytykset voidaan säilyttää. Sisämarkkinoiden eheys on tärkeää, jotta voidaan suojautua ulkoisilta paineilta ja välttää tuilla käytävää kilpailua, jossa vauraammat jäsenvaltiot voivat käyttää varoja naapureitaan enemmän unionin sisäisen yhteenkuuluvuuden kustannuksella.
- (29) Komissio katsoo, että meneillään oleva kriisi, joka vaikuttaa yrityksiin kaikissa jäsenvaltioissa, oikeuttaa tuen enimmäismäärien laskemisen sovellettavissa jaksoissa jäsenvaltiota kohti, kunhan varmistetaan, että tukikelpoiset kustannukset voidaan kattaa vain kerran ja että tämän tiedonannon mukaisesti sovellettavia tuen enimmäismääriä noudatetaan.
- (30) Lisäksi komissio katsoo, että tarvitaan lisää strategisia investointeja, jotta voidaan puuttua riippuvuuteen fossiilisista polttoaineista keskeisenä kriisiä pahentavana tekijänä ja nopeuttaa vihreää siirtymää REPowerEU-tavoitteiden mukaisesti samalla kun varmistetaan EU:n tulevan vähähiilisen energiajärjestelmän häiriönsietokyky. Tämä on erityisen tärkeää tämänhetkisessä globaalissa tilanteessa, jossa tällaiset investoinnit ovat vaarassa suuntautua pois ETA-alueelta. Tämän tiedonannon 2.5 ja 2.6 jaksossa kuvataan tarvittavia keinoja uusiutuvan energian tuotantohankkeiden ja teollisuuden vähähiilistämistoimenpiteiden toteuttamiseksi. Näillä keinoilla on merkittävä mutta kuitenkin vain välillinen vaikutus siirtymässä nettonollatalouteen tarvittavien laitteiden ja komponenttien tuotantoon. Tätä taustaa vasten tämän tiedonannon 2.8 jaksossa annetaan jäsenvaltioille lisämahdollisuuksia tukea suoraan tuotannollisia investointeja tiettyihin tämän siirtymän kannalta välttämättömiin strategiaan hyödykkeisiin. InvestEU-ohjelma on unionin keino vauhdittaa yksityisiä investointeja EU:n painopistealoilla, ja sillä on keskeinen rooli suunnattaessa tukea kyseisille painopistealoille, erityisesti energia-alan ja vihreän kehityksen teollisuussuunnitelman⁴⁰ näkökulmasta. Näin ollen siltä osin kuin InvestEU-ohjelman toteutuskumppaneiden ja rahoituksen välittäjien toteuttamiin toimenpiteisiin sovelletaan valtiontukisääntöjä, kyseiset toimenpiteet voivat kuulua komission tämän tiedonannon 2.5, 2.6 ja 2.8 jakson mukaisesti hyväksymien ohjelmien piiriin. Koska tuotantolaitoksiin tehtävien investointien tukeminen voi johtaa jännitteisiin suhteessa yleisiin tavoitteisiin, jotka koskevat sisämarkkinoiden eheyttä ja koheesiota, tällainen tuki on rajattava selkeästi määritellyille strategisille aloille, sen on oltava kestoaltaan ja nimellisiltä tukimääriltään rajoitettua ja sillä on varmistettava riittävät kannustimet koheesiotavoitteiden saavuttamiseksi. Tämän tiedonannon 2.8 jaksossa esitetään

³⁹ Neuvoston asetus (EU) 2022/2578, annettu 22 päivänä joulukuuta 2022, markkinakorjausmekanismin perustamisesta unionin kansalaisten ja talouden suojelemiseksi liian korkeilta hinnoilta (EUVL L 335, 29.12.2022, s. 45).

⁴⁰ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma nettonollan aikakaudelle* (COM(2023) 62 final, 1.2.2023).

edellytykset, joiden täyttyessä yksittäisten nettonollalouteen tähtäävää siirtymää edistävien toimenpiteiden investointituki katsotaan poikkeuksellisesti sisämarkkinoille soveltuvaksi. Siltä osin kuin tämä jakso kattaa mahdollisuuden myöntää yksittäistä tukea tukiohjelmien ulkopuolella, tuen on joko rajoitettava sovellettavissa aluetukikartoissa määritellyille aluetukialueille tai siihen on liityttävä vähintään kolmessa ETA-maassa investointeja, joista merkittävän osan olisi sijoitettava vähintään kahdelle aluetukialueelle. Tämä vaatimus edesauttaa laajemman ekosysteemin kehittymistä kulloisessakin arvoketjussa Euroopassa ja vahvistaa näin kyseisen toimitusketjun häiriönsietokykyä.

1.4. Asianmukaiset valtiontukitoimenpiteet

- (31) Jäsenvaltiot pyrkivät monin tavoin vastaamaan Venäjän Ukrainaan kohdistamasta hyökkäyssodasta johtuviin haasteisiin. Tässä tiedonannossa esitetään mahdollisuudet, joita jäsenvaltioilla on EU:n valtiontukisääntöjen puitteissa tukea kriisissä taloudellisia haasteita kohtaavien yritysten, erityisesti pk-yritysten, likviditeettiä ja rahoituksen saantia sekä luoda kannustimia energiankulutuksen vähentämiseen.
- (32) Kuten lokakuun 2021 tiedonannossa todetaan, toimenpiteet, jotka hyödyttävät ei-kaupallisia energiankuluttajia, eivät ole valtiontukea, jos ne eivät välillisesti hyödytä tiettyä alaa tai yritystä. Jäsenvaltiot voivat esimerkiksi maksaa hädänalaisimmille erityisiä sosiaaliavustuksia, jotka voivat auttaa heitä selviytymään energiakustannuksistaan lyhyellä aikavälillä tai tukea energiatehokkuuden parantamista markkinoiden tuloksellista toimintaa vaarantamatta.
- (33) Kaupallisiin energiankuluttajiin kohdennetut toimenpiteet eivät ole valtiontukea, jos ne ovat luonteeltaan yleisiä. Tällaisia ei-valikoivia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi yleiset veron- tai maksunalennukset, maakaasun, sähkön tai kaukolämmön toimituksiin sovellettava alennettu verokanta tai verkkokustannusten alentaminen. Jos kansalliset toimenpiteet katsotaan tueksi, niitä voidaan pitää valtiontukisääntöjen mukaisina tiettyjen vaatimusten täyttyessä. Jäsenvaltiot voivat esimerkiksi alentaa yhdenmukaistettuja ympäristöveroja ilman komissiolle annettavaa ennakoilmoitusta, kunhan nämä alennukset vastaavat energiaverodirektiivissä⁴¹ vahvistettuja vähimmäisverotasoja ja sääntöjä sekä ryhmäpoikkeusasetuksen säännöksiä.
- (34) Tämän tiedonannon 2.1 ja 2.4 jakson osalta tukea voidaan myöntää suoraan lopulliselle tuensaajalle tai kanavoida se energiantoimittajan kautta. Jos tuki kanavoidaan energiantoimittajan kautta, jäsenvaltion on osoitettava, että sillä on käytössä mekanismi, jolla säilytetään energiantoimittajien välinen kilpailu ja varmistetaan, että tuki siirretään edelleen lopulliselle tuensaajalle.
- (35) Komissio katsoo, että tietyt rahoitustarpeet saattavat edellyttää erilaisia keinoja kuin tämän tiedonannon 2.1, 2.2 ja 2.3 jaksossa esitetyt. Näin voi olla erityisesti silloin, kun tämänhetkinen kriisi ei johda ainoastaan likviditeettitarpeisiin vaan myös huomattaviin tappioihin, jotka voivat heikentää tuensaajan kykyä hoitaa velkansa ja viitata mahdollisiin vakavaraisuustarpeisiin. Tapauksissa, joissa yksittäisille tuensaajille myönnetään suuria tukimääriä ja joissa kyseisten tuensaajien kyky hoitaa velkansa vaikuttaa aiemman tulonmuodostuskyvyn perusteella haastavalta, jäsenvaltiot voivat harkita pyytävänsä tuensaajilta tietoja niiden ennakoidusta tulevasta kyvystä jatkaa

⁴¹ Neuvoston direktiivi 2003/96/EY, annettu 27 päivänä lokakuuta 2003, energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan yhteisön kehysten uudistamisesta (EUVL L 283, 31.10.2003, s. 51).

velanhoitoa voidakseen arvioida, onko nyt tai jatkossa erilaisten tukivälineiden, kuten vakavaraisuustuen, käyttö tarkoituksenmukaisempaa niiden rahoitustarpeiden täyttämiseksi.

- (36) Tietyissä olosuhteissa⁴² jäsenvaltiot voivat katsoa, että yritykset, joihin tämänhetkinen kriisi vaikuttaa vakavasti, tarvitsevat vakavaraisuustukea, jota ei voida saada riittävästi pelkästään yksityisistä lähteistä. Jos yritykset lopettaisivat toimintansa tai supistaisivat sitä ilman tällaista vakavaraisuustukea ja jos toiminnan lopettaminen tai supistaminen uhkaisi energiamarkkinoita tai muita talouden kannalta systeemisesti tärkeitä markkinoita (tai sisämarkkinoiden vakautta ja häiriönsietokykyä) vakavaraisuustukea voitaisiin pitää sisämarkkinoille soveltuvana SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan perusteella.
- (37) Komissio pitää edellä 36 kohdassa kuvatussa tarvittavassa tapauskohtaisessa arvioinnissa erityisen tärkeinä seuraavia yleisiä periaatteita:
- a. Tuen on oltava välttämätöntä, asianmukaista ja oikeasuhteista⁴³ tällaisten yritysten äkillisen markkinoilta poistumisen välttämiseksi, eikä se missään tapauksessa saa ylittää vähimmäismäärää, joka on tarpeen yritysten elinkelpoisuuden varmistamiseksi.
 - b. Suurempaan yhtymään kuuluva tai sellaisen omistukseen siirtymässä oleva yritys ei periaatteessa ole oikeutettu tukeen paitsi jos voidaan osoittaa, että vaikeuksien syynä ei ole mielivaltainen kustannusten kohdentaminen yhtymän sisällä, ja että vaikeudet ovat niin vakavia, ettei yhtymä pysty selviytymään niistä itse. Tällaisissa tapauksissa yhtymän olisi tavallisesti osallistuttava merkittäväällä osuudella vakavaraisuustoimenpiteen kustannuksiin.
 - c. Valtiontuki on myönnettävä sellaisin ehdoin, että valtio saa kohtuullisen korvauksen, kuten asianmukaisen osuuden tuensaajan tulevista arvonnousuista, kun otetaan huomioon valtion sijoittaman oman pääoman määrä verrattuna yrityksen jäljellä olevaan pääomaan, josta on vähennetty tappiot, ilman tukitoimenpidettä ennakoitavissa olevat tappiot mukaan lukien.
 - d. Jos tuki myönnetään etuoikeudeltaan huonompana lainana tai muina hybridipääomainstrumentteina, tällaisista instrumenteista saatavan kokonaiskorvauksen määrittelyssä on otettava asianmukaisesti huomioon valitun instrumentin ominaisuudet, kuten sen etuoikeusasema ja maksujärjestelyt.
 - e. Välttämättömiä ovat myös vuoden 2014 pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivoissa⁴⁴ vahvistettujen periaatteiden mukaiset kilpailutoimenpiteet. Kunkin mahdollisen tapauksen erityispiirteiden ja kyseisen kilpailuympäristön perusteella vastasuoritteena voidaan edellyttää myös omaisuuserien myyntiä. Lisäksi tarvitaan tuensaajan käytäntöihin liittyviä

⁴² Interventio on rajoitettava tilanteisiin, joissa asiaan puuttuminen on yhteisen edun mukaista.

⁴³ Tuki on periaatteessa oikeasuhteista, jos sillä ainoastaan palautetaan tuensaajan pääomarakenne Venäjän hyökkäyksen aiheuttamaa kriisiä edeltäneelle tasolle. Arvioidessaan tuen oikeasuhteisuutta komissio ottaa huomioon tämänhetkisen kriisin yhteydessä saadun tai suunnitellun valtiontuen ja erityisesti tämän tiedonannon mukaisesti myönnetyn tuen.

⁴⁴ Komission tiedonanto – *Suuntaviivat valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen* (EUVL C 249, 31.7.2014, s. 1).

toimenpiteitä, kuten sitoumuksia, joilla tosiasiallisesti varmistetaan bonusten, osinkojen tai muiden muuttuvien korvausten maksukielto ja yritysostojen kielto.

- f. Komissio voi edellyttää, myös komission päätöksen jälkeen, jäsenvaltiolta valtiotuki-ilmoituksen yhteydessä tai myöhemmin arviointia tuensaajan pitkän aikavälin elinkelpoisuudesta. Jos komissio pitää tällaiseen arviointiin perehdyttyään tätä aiheellisenä, jäsenvaltion on sitouduttava toimittamaan komission hyväksyttäväksi sen vahvistamassa määräajassa pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivojen mukainen rakenneuudistussuunnitelma.
- (38) Jäsenvaltioita kehoitetaan harkitsemaan, että tämän tiedonannon 2.4 ja 2.8 jakson mukaisesti myönnettävän tuen ehdoksi asetetaan syrjimättömiä ympäristönsuojeluun tai toimitusvarmuuteen liittyviä vaatimuksia. Näitä voisivat olla esimerkiksi seuraavat⁴⁵:
- a. Tuensaajan on täytettävä tietty osuus energiankulutustarpeestaan uusiutuvilla energialähteillä. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi sähkönhankintasopimuksilla tai suorilla investoinneilla uusiutuvilla energialähteillä tapahtuvaan energiantuotantoon.
 - b. Tuensaajan on tehtävä investointeja energiatehokkuuteen ja vähennettävä siten energiankulutustaan suhteessa taloudelliseen tuotokseensa. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi vähentämällä kulutusta tuotantoprosesseissa, lämmityksessä tai kuljetuksissa, erityisesti toimenpiteillä, joilla noudatetaan direktiivin 2012/27/EU 8 artiklan 2 tai 4 kohdan ja liitteen VI mukaisesti suoritettujen energiakatselmusten suosituksia.
 - c. Tuensaajan on investoitava maakaasun kulutuksen vähentämiseen tai monipuolistamiseen. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi sähköistämistoimenpiteillä käyttäen uusiutuvia energialähteitä tai kiertotalousratkaisuja, kuten jätekaasujen uudelleenkäyttöä.
 - d. Tuensaajan on tehtävä investointeja, jotta liiketoimintaprosessien mukauttamista sähkömarkkinoiden hintasignaaleihin voidaan helpottaa.
- (39) Jäsenvaltiot voivat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla myöntää tukea myös poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi. Tällainen valtiontuki, jolla pyritään lieventämään Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen tämänhetkisistä poikkeuksellisista seurauksista suoraan aiheutuneita vahinkoja, voi kattaa myös tiettyjen Venäjän hyökkäyksen seurausten, kuten asetettujen talouspakotteiden tai vastatoimien, tiettyjä vaikutuksia, jotka vaikuttavat kielteisesti tuensaajan taloudelliseen toimintaan tai sen taloudellisen toiminnan tiettyyn erotettavissa olevaan osaan.
- (40) Vahinko, joka johtuu suoraan maakaasun tai sähkön kulutuksen pakollisista vähennyksistä, joita jäsenvaltioiden on mahdollisesti määrättävä, voidaan arvioida SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla edellyttäen, että korvauksia ei makseta liikaa.

⁴⁵ Jäsenvaltioita pyydetään hyödyntämään mahdollisuuksia myöntää tukea, joka on hyväksytty ilmastotoimiin, ympäristönsuojeluun ja energia-alalle myönnettäviä valtiontukia koskevien vuoden 2022 suuntaviivojen mukaisesti, erityisesti silloin, kun kyse on uusiutuvista energialähteistä, energiatehokkuudesta tai muista vähähiilistämistoimenpiteistä.

- (41) Jäsenvaltioiden on ilmoitettava tällaisista tukitoimenpiteistä, ja komissio arvioi ne suoraan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla. Tällaista tukea voidaan myöntää vaikeuksissa oleville yrityksille.
- (42) Koordinoiduista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä annetun asetuksen (EU) 2022/1369⁴⁶ mukaisesti jäsenvaltiot voivat harkita asianmukaisia toimenpiteitä, joilla kannustetaan maakaasun kysynnän vapaaehtoiseen vähentämiseen. Jos jäsenvaltiot aikovat ottaa käyttöön tällaisia kannustimia tämänhetkisen kriisin yhteydessä, komissio arvioi ne suoraan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla. Arviointi on tapauskohtainen, mutta yleisesti ottaen komissio pitää seuraavia seikkoja erityisen merkityksellisinä:
- a. Vapaaehtoisesti vähennettävät kysynnän määrät sovitaan läpinäkyviin kriteereihin perustuvassa kilpailumenettelyssä.
 - b. Rajat ylittävälle kaupalle tai rajat ylittävälle virroille ei aseteta virallisia rajoituksia.
 - c. Kannustimet rajoitetaan koskemaan muita tulevia kysynnän vähennyksiä kuin niitä, jotka tuensaaaja olisi toteuttanut toimenpiteestä riippumatta.
 - d. Kaasun kokonaisloppukysyntä vähenee kyseisessä jäsenvaltiossa välittömästi sen sijaan, että maakaasun kysyntä ainoastaan siirtyisi.
- (43) Jäsenvaltiot voivat myös harkita toimenpiteitä, joilla kannustetaan kaasuvarastojen täyttämiseen, jos markkinat eivät tarjoa siihen riittävästi kannustimia. Jos jäsenvaltiot aikovat tarjota kannustimia kaasuvarastojen täyttämiseksi tämänhetkisen kriisin yhteydessä, komissio arvioi ne suoraan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla.⁴⁷ Arviointi on tapauskohtainen, mutta yleisesti ottaen komissio pitää seuraavia seikkoja erityisen merkityksellisinä:
- a. Käytössä on läpinäkyviin kriteereihin perustuva kilpailumenettely tuen minimoimiseksi.
 - b. Rajat ylittävää kauppaa tai rajat ylittäviä virtoja ei rajoiteta.
 - c. Käytössä on takeet, joilla estetään liiallisten korvausten maksaminen.
 - d. Asetuksen (EU) 2017/1938⁴⁸ 6 a – 6 d artiklassa säädettyt kaasun varastointia ja siihen tähtääviä kannustimia koskevat velvoitteet ja edellytykset, erityisesti 6 b artiklan 2 ja 3 kohdassa vahvistetut tukitoimenpiteitä koskevat edellytykset täyttyvät.
- (44) Komissio tarkastelee tapauskohtaisesti komission *Kaasua säästöön talven varalle* - tiedonannon⁴⁹ ja kaasun toimitusvarmuutta koskevien kansallisten hätäsuunnitelmien

⁴⁶ Neuvoston asetus (EU) 2022/1369, annettu 5 päivänä elokuuta 2022, koordinoiduista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä (EUVL L 206, 8.8.2022, s. 1).

⁴⁷ Ks. komission päätös 12.7.2022 asiassa SA.103012 (2022/NN) – *Incentive measure to store natural gas in the Bergermeer storage facility for the next heating period*.

⁴⁸ Sellaisena kuin se on muutettuna 29 päivänä kesäkuuta 2022 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2022/1032 (EUVL L 173, 30.6.2022, s. 17).

⁴⁹ COM(2022) 360 final, 20.7.2022.

pohjalta mahdollista välttämätöntä, oikeasuhteista ja asianmukaista tukea, jonka avulla voidaan osaltaan rajoitetun ajan korvata kaasun käyttöä laitoksissa saastuttavammalla hiilipitoisella polttoaineella. Tällaisen vaihtoehdoisen hiilipitoisen polttoaineen päästösillä on oltava mahdollisimman pieni, ja tukeen olisi liitettävä energiatehokkuustoimia ja siinä on vältettävä kriisin jälkeisiä lukkiutumisvaikutuksia EU:n ilmastotavoitteiden mukaisesti. Tällaisilla toimenpiteillä voidaan pyrkiä sekä vähentämään ennakoivasti kaasun kulutusta että reagoimaan maakaasun kysynnän pakollisiin vähennyksiin, ellei niitä kompensoida muulla tavalla.⁵⁰

- (45) Ukraina suuntautuviin ja sieltä lähteviin tavarakuljetuksiin liittyvien haasteiden vuoksi komissio harkitsee tukea tällaisten tavarakuljetusten vakuutuksiin tai jälleenvakuutuksiin tapauskohtaisesti. Jäsenvaltioiden on muun muassa osoitettava, että vakuutusta tai jälleenvakuutusta ei ole lainkaan tarjolla tai että se on huomattavasti kalliimpi kuin ennen Venäjän hyökkäystä Ukrainaan.
- (46) Pakolaisten ja humanitaarisen materiaalin kuljettaminen ei periaatteessa kuulu EU:n valtioneuvoston toimintakäytännön soveltamisalaan, mikäli valtio käyttää tässä yhteydessä julkista valtaa (eikä harjoita taloudellista toimintaa) eikä kuljetuspalveluja osteta markkinahintaa korkeampaan hintaan.
- (47) Tuen, jota jäsenvaltiot myöntävät yrityksille tämän tiedonannon mukaisesti ja joka ohjataan yrityksille rahoituksen välittäjinä toimivien luottolaitosten kautta, on hyödytettävä kyseisiä yrityksiä suoraan. Rahoituksen välittäjät saattavat kuitenkin saada siitä välillistä etua. Jäljempänä 2.2 ja 2.3 jaksossa tarkoitetuilla suojatoimilla varmistetaan, ettei tällaisilla välillisillä eduilla kuitenkaan pyritä säilyttämään tai palauttamaan kyseisten luottolaitosten elinkelpoisuutta, maksuvalmiutta tai vakavaraisuutta. Sen vuoksi tällaista tukea ei katsottaisi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/59/EU⁵¹, jäljempänä 'pankkielvytysdirektiivi', eikä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 806/2014⁵², jäljempänä 'kriisintarkoituksena', mukaiseksi poikkeukselliseksi julkiseksi rahoitustueksi eikä sitä arvioitaisi pankkialaan sovellettavien valtioneuvoston toimintakäytännön⁵³ mukaisesti.
- (48) Tukea, jota jäsenvaltiot myöntävät luottolaitoksille tai muille rahoituslaitoksille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla tämänhetkisestä kriisistä aiheutuneiden suorien vahinkojen korvaamiseksi tai tukea, jota jäsenvaltiot myöntävät

⁵⁰ Esimerkki tästä sähköntuotannon alalta on komission päätös 30.9.2022 asiassa SA.103662(2022/N) – *Germany – Temporary lignite power supply reserve to save gas*.

⁵¹ EUVL L 173, 12.6.2014, s. 190, ks. pankkielvytysdirektiivin 2 artiklan 1 kohdan 28 alakohta.

⁵² EUVL L 225, 30.7.2014, s. 1, ks. kriisintarkoituksenaasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 29 alakohta.

⁵³ Komission tiedonanto – *Rahoituslaitosten pääomapohjan vahvistaminen tämänhetkisessä finanssikriisissä: tuen rajaaminen välttämättömään vähimmäismäärään ja suojatoimet kilpailun kohtuuttoman vääristymisen estämiseksi* (EUVL C 10, 15.1.2009, s. 2); komission tiedonanto arvotun alentuneiden omaisuuserien käsittelystä yhteisön pankkisektorilla (EUVL C 72, 26.3.2009, s. 1); komission tiedonanto elinkelpoisuuden palauttamisesta ja rahoituslaitosten tämänhetkisessä kriisissä toteutettujen rakenneuudistustoimenpiteiden arvioinnista valtioneuvoston toimintakäytännön perusteella (EUVL C 195, 19.8.2009, s. 9); komission tiedonanto valtioneuvoston toimintakäytännön soveltamisesta finanssikriisin yhteydessä pankkien hyväksi toteutettaviin tukitoimenpiteisiin 1 päivästä tammikuuta 2011 (EUVL C 329, 7.12.2010, s. 7); komission tiedonanto valtioneuvoston toimintakäytännön soveltamisesta finanssikriisin yhteydessä pankkien hyväksi toteutettaviin tukitoimenpiteisiin 1 päivästä tammikuuta 2012 (EUVL C 356, 6.12.2011, s. 7) ja komission tiedonanto valtioneuvoston toimintakäytännön soveltamisesta finanssikriisin yhteydessä pankkien hyväksi toteutettaviin tukitoimenpiteisiin 1 päivästä elokuuta 2013 (vuoden 2013 pankkitiedonanto) (EUVL C 216, 30.7.2013, s. 1).

luottolaitoksille tai muille rahoituslaitoksille tämän tiedonannon 2.4 jakson mukaisesti ja jonka tavoitteena ei ole rahoituslaitoksen tai yhteisön elinkelpoisuuden, likviditeetin tai vakavaraisuuden säilyttäminen tai palauttaminen, ei pidetä pankkielvytysdirektiivin eikä kriisinratkaisuasituksen mukaisena poikkeuksellisenä julkisena rahoitustukena eikä sitä myöskään arvioida pankkialaan sovellettavien valtioneuvostojen mukaisesti.⁵⁴

- (49) Jos luottolaitokset tarvitsevat tämänhetkisen kriisin vuoksi poikkeuksellista julkista rahoitustukea (katso pankkien elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivin 2 artiklan 1 kohdan 28 alakohta ja yhteisestä kriisinratkaisumekanismista annetun asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 29 alakohta) likviditeetin, pääomituksen tai arvoltaan alentuneita omaisuuseriä koskevan toimenpiteen muodossa, on arvioitava, täyttääkö kyseinen toimenpide pankkien elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivin 32 artiklan 4 kohdan d alakohdan i, ii tai iii alakohdan sekä yhteisestä kriisinratkaisumekanismista annetun asetuksen 18 artiklan 4 kohdan d alakohdan i, ii tai iii alakohdan mukaiset edellytykset. Jos viimeksi mainitut edellytykset täyttyvät, tällaista poikkeuksellista julkista rahoitustukea saavaa luottolaitosta ei katsota lähellä kaatumista olevaksi eikä todennäköisesti kaatuvaksi laitokseksi.
- (50) Siltä osin kuin tällaisilla toimenpiteillä puututaan ongelmiin, jotka liittyvät Venäjän Ukrainaan kohdistamaan hyökkäykseen ja sen suoriin ja välillisiin vaikutuksiin, katsotaan, että toimenpiteisiin voidaan soveltaa vuoden 2013 pankkitiedonannon⁵⁵ 45 kohtaa, jossa vahvistetaan poikkeus vaatimukseen, jonka mukaan osakkeenomistajien ja huonommassa etuoikeusasemassa olevien velkojien on osallistuttava vastuunjakoon.
- (51) Tämän tiedonannon mukaisesti myönnettävän tuen edellytyksenä ei saa olla tuensaajan tuotantotoiminnan tai muun toiminnan siirtäminen jostakin ETA-maasta tuen myöntävän jäsenvaltion alueelle. Tällainen edellytys vaikuttaisi haitalliselta sisämarkkinoiden kannalta. Tämä ei riipu niiden työpaikkojen määrästä, jotka menetettiin tuensaajan alun perin sijoittautuessa ETA-alueelle, rajoittamatta kuitenkaan tämän tiedonannon 2.8 jaksossa kuvattuja erityistakeita.
- (52) Tämän tiedonannon mukaista tukea ei saa myöntää yrityksille, joihin sovelletaan EU:n asettamia pakotteita, kuten seuraaville:
- a. henkilöt, yhteisöt tai elimet, jotka on nimenomaisesti mainittu säädöksissä, joissa kyseiset pakotteet asetetaan,
 - b. yritykset, jotka ovat EU:n asettamien pakotteiden kohteena olevien henkilöiden, yhteisöjen tai elinten omistuksessa tai määräysvallassa ja
 - c. niillä aloilla toimivat yritykset, joihin EU on kohdistanut pakotteita, sikäli kuin tuki heikentäisi kyseisten pakotteiden tavoitteita.
- (53) Valtiontukitoimenpiteitä, jotka itsessään, ehtojensa vuoksi tai rahoitusmenetelmänsä vuoksi erottamattomasti rikkovat unionin oikeutta, ei voida pitää sisämarkkinoille

⁵⁴ Kaikista toimenpiteistä, joilla tuetaan luottolaitoksia tai muita rahoituslaitoksia ja jotka ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, mukaan lukien toimenpiteet, jotka eivät kuulu tämän tiedonannon piiriin, on ilmoitettava komissiolle, ja ne arvioidaan asiaankuuluvien valtioneuvostojen mukaisesti.

⁵⁵ Ks. alaviite 53.

soveltuvina. Näin voi olla esimerkiksi silloin, kun tukeen sovelletaan ehtoja, joiden mukaan tukea myönnetään suoraan tai välillisesti tuotteiden tai laitteiden alkuperän perusteella, kuten vaatimuksia, joiden mukaan tuensaajan on ostettava kotimaassa tuotettuja tuotteita. Komissio ei salli kolmansien maihin tai jäsenvaltioihin suuntautuvaan vientiin liittyvien toimien tukea, joka liittyy suoraan vientimääriin, tukea, jolla suositetaan kotimaisia tuotteita tuontituotteiden kustannuksella, eikä tukea, joka liittyy jakeluverkon perustamiseen ja toimintaan tai jolla katetaan vientitoimintaan liittyviä muita menoja.

1.5. SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan soveltaminen

- (54) Komissio voi SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla pitää tukea sisämarkkinoille soveltuvana, jos se on tarkoitettu jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen. Unionin tuomioistuimet ovat todenneet, että häiriön on koskettava kyseisen jäsenvaltion koko taloutta tai sen merkittävää osaa eikä ainoastaan jonkin sen alueen tai osan taloutta. Tällainen näkemys noudattaa lisäksi periaatetta, jonka mukaan poikkeusmääräystä, jollainen SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohta on, on tulkittava suppeasti.⁵⁶ Komissio on päätöksiä tehdessään soveltanut johdonmukaisesti tätä tulkintaa.⁵⁷
- (55) Komissio katsoo, että Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja sen suorat ja välilliset vaikutukset, kuten EU:n ja sen kansainvälisten kumppaneiden asettamat pakotteet ja esimerkiksi Venäjän toteuttamat vastatoimenpiteet, ovat luoneet merkittäviä taloudellisia epävarmuustekijöitä, häirinneet kauppavirtoja ja toimitusketjuja sekä johtaneet poikkeuksellisen suuriin ja odottamattomiin hinnankorotuksiin erityisesti maakaasun ja sähkön mutta myös monien muiden raaka-aineiden ja alkutuotteiden osalta. Niiden yhteisvaikutus on horjuttanut kaikkien jäsenvaltioiden taloutta vakavalla tavalla. Toimitusketjun häiriöillä ja epävarmuuden lisääntymisellä on suoria ja välillisiä vaikutuksia, jotka vaikuttavat moniin aloihin. Lisäksi energian hintojen nousu vaikuttaa käytännöllisesti katsoen kaikkeen taloudelliseen toimintaan kaikissa jäsenvaltioissa. Sen vuoksi komissio katsoo, että vakavat talouden häiriöt vaikuttavat moniin talouden aloihin kaikissa jäsenvaltioissa. Näin ollen komissio katsoo, että on aiheellista vahvistaa kriteerit niiden valtiontukitoimenpiteiden arvioimiseksi, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa tällaisen vakavan häiriön korjaamiseksi.
- (56) Valtiontuki on perusteltua erityisesti silloin, kun kyseessä on sellaisten yritysten likviditeettivajeen korjaaminen, joihin Venäjän Ukrainaan kohdistaman sotilaallisen hyökkäyksen ja sen suorien ja välillisten vaikutusten, kuten EU:n tai sen kansainvälisten kumppaneiden asettamien pakotteiden ja esimerkiksi Venäjän toteuttamien taloudellisten vastatoimenpiteiden, aiheuttama talouden vakava häiriö vaikuttaa suoraan tai välillisesti, ja tällainen valtiontuki voidaan rajoitetun ajan katsoa

⁵⁶ Yhdistetyt asiat T-132/96 ja T-143/96, *Freistaat Sachsen ym. v. komissio*, EU:T:1999:326, 167 kohta.

⁵⁷ Komission päätös 98/490/EY asiassa C 47/96 *Crédit Lyonnais* (EYVL L 221, 8.8.1998, s. 28), 10.1 kohta; komission päätös 2005/345/EY asiassa C 28/02 *Bankgesellschaft Berlin* (EUVL L 116, 4.5.2005, s. 1), 153 kohta ja sitä seuraavat; ja komission päätös 2008/263/EY asiassa C 50/06 *BAWAG* (EUVL L 83, 26.3.2008, s. 7), 166 kohta. Ks. komission päätös asiassa NN 70/07 *Northern Rock* (EUVL C 43, 16.2.2008, s. 1); komission päätös asiassa NN 25/08 *Rescue aid to Risikoabschirmung WestLB* (EUVL C 189, 26.7.2008, s. 3) ja komission päätös 4.6.2008 asiassa C 9/08 *SachsenLB* (EUVL L 104, 24.4.2009, s. 34) sekä komission päätös 16.6.2017 asiassa SA.32544 (2011/C) *Restructuring of TRAINOSE S.A* (EUVL L 186, 24.7.2018, s. 25).

SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla sisämarkkinoille soveltuvaksi.

- (57) Komissio esittää tässä tiedonannossa sisämarkkinoille soveltuvuuden arviointiperusteet, joita se soveltaa periaatteessa jäsenvaltioiden SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla myöntämään tukeen. Jäsenvaltioiden on sen vuoksi osoitettava, että komissiolle tämän tiedonannon mukaisesti ilmoitetut ja tiedonannon soveltamisalaan kuuluvat valtiontukitoimenpiteet ovat välttämättömiä, asianmukaisia ja oikeasuhteisia asianomaisen jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseksi ja että kaikki tässä tiedonannossa esitetyt edellytykset täyttyvät.
- (58) Tämän tiedonannon mukaisesti ilmoitettujen ja arvioitujen valtiontukitoimenpiteiden tarkoituksena on tukea EU:ssa toimivia yrityksiä, joihin Venäjän sotilaallinen hyökkäys ja/tai sen seuraukset vaikuttavat. Tukitoimenpiteitä ei saa millään tavoin käyttää EU:n tai sen kansainvälisten kumppaneiden asettamien pakotteiden aiottujen vaikutusten heikentämiseen, ja niiden on oltava täysin sovellettavien asetusten kiertämisen estämistä koskevien sääntöjen⁵⁸ mukaisia. Eritoten on vältettävä sitä, että pakotteiden kohteena olevat luonnolliset henkilöt tai yhteisöt saavat tällaisista toimenpiteistä suoraa tai välillistä hyötyä.⁵⁹
- (59) Tämän tiedonannon kattamat valtiontukitoimenpiteet voivat kasautua tämän tiedonannon jaksoissa vahvistettujen vaatimusten mukaisesti. Tämän tiedonannon kattamat valtiontukitoimenpiteet voivat kasautua vähämerkityksistä tukea koskevien asetusten⁶⁰ mukaisen tuen tai ryhmäpoikkeusasetusten⁶¹ mukaisen tuen kanssa edellyttäen, että mainittujen asetusten säännöksiä ja kasautumissääntöjä noudatetaan. Tämän tiedonannon kattamat valtiontukitoimenpiteet voivat kasautua koronaviruspandemiaa koskevien tilapäisten puitteiden⁶² mukaisesti myönnetyn tuen

⁵⁸ Esimerkiksi rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta 31 päivänä heinäkuuta 2014 annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 833/2014 (EUVL L 229, 31.7.2014, s. 1) 12 artikla.

⁵⁹ Kun otetaan huomioon kahden peräkkäisen kriisin aiheuttama erityistilanne, joka on vaikuttanut yrityksiin monin tavoin, jäsenvaltiot voivat päättää myöntää tukea tämän tiedonannon mukaisesti myös vaikeuksissa oleville yrityksille.

⁶⁰ Komission asetus (EU) N:o 1407/2013, annettu 18 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (EUVL L 352, 24.12.2013, s. 1), komission asetus (EU) N:o 1408/2013, annettu 18 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen maatalousalalla (EUVL L 352, 24.12.2013, s. 9), komission asetus (EU) N:o 717/2014, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2014, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen kalastus- ja vesiviljelyalalla (EUVL L 190, 28.6.2014, s. 45) sekä komission asetus (EU) N:o 360/2012, annettu 25 päivänä huhtikuuta 2012, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille myönnettävään vähämerkityksiseen tukeen (EUVL L 114, 26.4.2012, s. 8).

⁶¹ Komission asetus (EU) N:o 651/2014, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2014, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (yleinen ryhmäpoikkeusasetus), komission asetus (EU) N:o 702/2014, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2014, tiettyjen maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (EUVL L 193, 1.7.2014, s. 1) sekä komission asetus (EU) N:o 1388/2014, annettu 16 päivänä joulukuuta 2014, tiettyjen kalastus- ja vesiviljelytuotteiden tuottamisen, jalostamisen ja kaupan pitämisen alalla toimiville yrityksille myönnettävien tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (EUVL L 369, 24.12.2014, s. 37).

kanssa edellyttäen, että asiaankuuluvia kasautumissääntöjä noudatetaan. Kun jäsenvaltiot myöntävät samalle tuensaajalle lainoja tai takauksia sekä koronaviruspandemiaa koskevien tilapäisten puitteiden että tämän tiedonannon nojalla ja kun lainan pääoman kokonaismäärä lasketaan tuensaajan itse ilmoittamien likviditeettitarpeiden perusteella, jäsenvaltioiden on varmistettava, että kyseiset likviditeettitarpeet katetaan tuella vain yhden kerran. Samoin tämän tiedonannon mukainen tuki voi kasautua SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisen tuen kanssa, mutta tuensaajalle aiheutuneita vahinkoja ei saa korvata liiallisesti.

2. TILAPÄISET VALTIONTUKITOIMENPITEET

2.1. Rajoitetut tukimäärät

- (60) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohtaan perustuvien nykyisten mahdollisuuksien lisäksi sellaisille yrityksille myönnettävät tilapäiset ja rajoitetut tukimäärät, joihin Venäjän Ukrainaan kohdistama hyökkäys ja/tai sen suorat tai välilliset seuraukset vaikuttavat, voivat olla asianmukainen, tarpeellinen ja kohdennettu ratkaisu tämänhetkisessä kriisissä.
- (61) Komissio katsoo, että tällainen valtiontuki soveltuu sisämarkkinoille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan perusteella, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät (maatalouden alkutuotantoa sekä kalastus- ja vesiviljelyaloja koskevat erityissäännökset ovat 62 kohdassa):
- a. Kokonaistuki yritystä ja jäsenvaltiota kohti on enintään 2 miljoonaa euroa minä tahansa ajankohtana.⁶³ Tuki voidaan myöntää suorina avustuksina, vero- ja sosiaaliturvamaksuetuksina tai muussa muodossa, kuten takaisinmaksettavina ennakkoina, takauksina⁶⁴, lainoina⁶⁵ ja pääomana, edellyttäen, että tällaisten toimenpiteiden yhteenlaskettu nimellisarvo on enintään 2 miljoonaa euroa yritystä ja jäsenvaltiota kohti. Kaikkien käytettävien lukujen on oltava bruttomääräisiä eli ennen verojen tai muiden maksujen vähentämistä.
 - b. Tuki myönnetään sellaisen tukiohjelman perusteella, jolla on alustava budjetti.
 - c. Tuki myönnetään 31. joulukuuta 2023 mennessä.⁶⁶

⁶² Komission tiedonanto – *Tilapäiset puitteet valtiontukitoimenpiteille talouden tukemiseksi tämänhetkisessä covid-19-epidemiassa* (EUVL C 91 I, 20.3.2020, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna komission tiedonannoilla C(2020) 2215 (EUVL C 112 I, 4.4.2020, s. 1), C(2020) 3156 (EUVL C 164, 13.5.2020, s. 3), C(2020) 4509 (EUVL C 218, 2.7.2020, s. 3), C(2020) 7127 (EUVL C 340 I, 13.10.2020, s. 1), C(2021) 564 (EUVL C 34, 1.2.2021, s. 6) ja C(2021) 8442 (EUVL C 473, 24.11.2021, s. 1).

⁶³ Tämän jakson mukaisesti hyväksytyjen tukiohjelmien perusteella myönnettyä tukea, joka on maksettu takaisin ennen tämän jakson mukaisen uuden tuen myöntämistä, ei oteta huomioon määrittäessä sitä, ylittyykö asianomainen enimmäismäärä.

⁶⁴ Kun tuki myönnetään tämän jakson mukaisesti takauksina, sovelletaan 67 kohdan i alakohdassa esitettyjä lisäehtoja.

⁶⁵ Kun tuki myönnetään tämän jakson mukaisesti lainoina, sovelletaan 70 kohdan g alakohdassa esitettyjä lisäehtoja.

⁶⁶ Jos tuki myönnetään veroetuutena, sen verovelan, jonka perusteella kyseinen etuus myönnetään, on oltava syntynyt viimeistään 31. joulukuuta 2023.

- d. Tuki myönnetään kriisin koettelemille yrityksille.
- e. Maataloustuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen alalla⁶⁷ toimiville yrityksille myönnettävän tuen ehtona on, ettei tukea siirretä osittain tai kokonaan alkutuottajille eikä tuen määrää vahvisteta asianomaisten yritysten markkinoille saattamien tuotteiden tai alkutuottajilta ostettujen tuotteiden hinnan tai määrän perusteella, paitsi viimeksi mainitussa tapauksessa, jos asianomaiset yritykset eivät ole joko saattaneet tuotteita markkinoille tai niitä on käytetty muihin tarkoituksiin kuin elintarvikkeisiin, kuten tislaukseen, metanointiin tai kompostointiin.
- (62) Poiketen siitä, mitä 61 kohdan a alakohdassa edellytetään, maatalous-, kalastus- ja vesiviljelyalan alkutuotannossa toimiville yrityksille myönnettävään tukeen sovelletaan 61 kohdan b–d alakohdan edellytysten lisäksi seuraavia erityisedellytyksiä:
- a. Tuen kokonaismäärä on minä tahansa ajankohtana enintään 250 000 euroa maataloustuotteiden alkutuotannon alalla toimivaa yritystä ja jäsenvaltiota kohti ja 300 000 euroa kalastus- ja vesiviljelyalalla toimivaa yritystä ja jäsenvaltiota kohti.⁶⁸ Tuki voidaan myöntää suorina avustuksina, vero- ja sosiaaliturvamaksuina tai muussa muodossa, kuten takaisinmaksettavina ennakkoina, takauksina⁶⁹, lainoina⁷⁰ ja pääomana, edellyttäen, että tällaisten toimenpiteiden yhteenlaskettu nimellisarvo ei ylitä 250 000 euron tai vastaavasti 300 000 euron enimmäismäärää yritystä ja jäsenvaltiota kohti. Kaikkien käytettävien lukujen on oltava bruttomääriä eli ennen verojen tai muiden maksujen vähentämistä.
- b. Maataloustuotteiden alkutuotannon alalla toimiville yrityksille myönnettävän tuen määrää ei vahvisteta markkinoille saatettujen tuotteiden hinnan tai määrän perusteella.
- c. Kalastus- ja vesiviljelyalalla toimiville yrityksille myönnettävässä tuessa ei ole kyse asetuksen (EU) N:o 717/2014⁷¹ 1 artiklan 1 kohdan a–k alakohdassa tarkoitetuista tukimuodoista.
- (63) Jos yritys toimii useilla aloilla, joihin 61 kohdan a alakohdan ja 62 kohdan a alakohdan mukaisesti sovelletaan eri enimmäismääriä, asianomaisten jäsenvaltioiden on varmistettava asianmukaisin keinoin, esimerkiksi erillisellä kirjanpidolla, että sovellettavaa enimmäismäärää noudatetaan kunkin toiminnan osalta ja ettei yhteenlaskettua 2 miljoonan euron suuruista enimmäismäärää yritystä ja jäsenvaltiota

⁶⁷ Ks. määritelmät, jotka vahvistetaan tiettyjen maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti 25 päivänä kesäkuuta 2014 annetun komission asetuksen (EU) N:o 702/2014 2 artiklan 6 ja 7 kohdassa (EUVL L 193, 1.7.2014, s. 1).

⁶⁸ Tämän jakson mukaisesti hyväksyttyjen tukiohjelmien perusteella myönnettyä tukea, joka on maksettu takaisin ennen tämän jakson mukaisen uuden tuen myöntämistä, ei oteta huomioon määritettäessä sitä, ylittyykö asianomainen enimmäismäärä.

⁶⁹ Kun tuki myönnetään tämän jakson mukaisesti takauksina, sovelletaan 67 kohdan i alakohdassa esitettyjä lisäehtoja.

⁷⁰ Kun tuki myönnetään tämän jakson mukaisesti lainoina, sovelletaan 70 kohdan g alakohdassa esitettyjä lisäehtoja.

⁷¹ Komission asetus (EU) N:o 717/2014, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2014, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen kalastus- ja vesiviljelyalalla (EUVL L 90, 28.6.2014, s. 45).

kohti ylitetä. Jos yritys toimii yksinomaan 62 kohdan a alakohdassa tarkoitetuilla aloilla, yhteenlaskettu enimmäismäärä yritystä ja jäsenvaltiota kohti, joka ei saisi ylittyä, on 300 000 euroa.

- (64) Tämän tiedonannon mukaisesti takaisinmaksettavina enakkoina, takauksina, lainoina tai muina takaisin maksettavina välineinä myönnetyt tuet voidaan muuntaa muiksi tukimuodoiksi kuten avustuksiksi edellyttäen, että muuntaminen tapahtuu 30. kesäkuuta 2024 mennessä ja että tämän jakson edellytykset täyttyvät.

2.2. Takauksina myönnettävä likviditeettituki

- (65) Jotta voidaan varmistaa likviditeetin saanti yrityksille, joihin tämänhetkinen kriisi vaikuttaa, julkiset takaukset, jotka myönnetään lainoille rajoitetuksi ajaksi ja rajoitetulle määrälle, voivat olla nykytilanteessa tarkoituksenmukainen, tarpeellinen ja kohdennettu ratkaisu.⁷²
- (66) Tämän jakson mukaisesti myönnetyt takaukset eivät saa kasautua samaa lainapääomaa varten tämän tiedonannon 2.3 jakson mukaisesti myönnetyn tuen kanssa ja päinvastoin eivätkä myöskään koronaviruspandemiaa koskevien tilapäisten puitteiden 3.2 tai 3.3 jakson mukaisesti myönnetyn tuen kanssa. Tämän jakson mukaisesti myönnetyt takaukset voivat kasautua eri lainojen osalta edellyttäen, että lainan kokonaismäärä tuensaajaa kohti ei ylitä tämän tiedonannon 67 kohdan e alakohdassa esitettyjä enimmäismääriä. Tuensaaja voi hyötyä samanaikaisesti useista toimenpiteistä tämän jakson mukaisesti edellyttäen, ettei lainojen kokonaismäärä tuensaajaa kohti ylitä 67 kohdan e alakohdassa esitettyjä enimmäismääriä.
- (67) Komissio katsoo, että tällainen valtiontuki, joka myönnetään julkisina takauksina, soveltuu sisämarkkinoille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan perusteella seuraavin edellytyksin:
- Julkiset takaukset annetaan yrityksille myönnettäville uusille yksittäisille lainoille⁷³.
 - Yksittäisten lainojen takausmaksut asetetaan vähimmäistasolle, joka nousee asteittain, kun taatun lainan maturiteetti pidentyy seuraavan taulukon mukaisesti:

Tuensaajatyyppi	1. vuosi	2.–3. vuosi	4.–6. vuosi
Pk-yritykset	25 peruspistettä	50 peruspistettä	100 peruspistettä
Suuret yritykset	50	100 peruspistettä	200 peruspistettä

⁷² Tässä jaksossa ilmaisu 'julkiset lainatakaukset' kattaa myös tiettyjen factoring-tuotteiden takaukset eli myyntilaskujen rahoitusta ja ostolaskujen myyntiä koskevat takaukset, joissa factoring-tuotteen tarjoajalla on factoring-tuotteen käyttäjään kohdistuva takautumisoikeus. Tukeen oikeutetut käänteiset factoring-tuotteet (ostolaskujen myynti) on rajoitettava tuotteisiin, joita käytetään vasta sen jälkeen kun myyjä on jo suorittanut osansa liiketoimesta eli tuote tai palvelu on toimitettu. Myös rahoitusleasing kuuluu termin 'julkiset lainatakaukset' piiriin. Jos julkisten takausten tarkoituksena on vastata sellaisten yritysten likviditeettitarpeisiin, joiden on annettava rahoitusvakuuksia käydäkseen kauppaa energiamarkkinoilla, nämä julkiset takaukset voivat poikkeuksellisesti kattaa myös pankkitakaukset tai ne voidaan antaa rahoitusvakuutena keskusvastapuolille tai määritysosapuolille.

⁷³ Näitä yksittäisiä lainoja ei voida myöntää luottolaitoksille eikä muille rahoituslaitoksille.

	peruspistettä		
--	---------------	--	--

- c. Vaihtoehtoisesti jäsenvaltiot voivat ilmoittaa ohjelmista, jotka perustuvat edellä olevaan taulukkoon mutta joissa voidaan mukauttaa takauksen kestoa, takausmaksuja ja takausten kattavuutta kunkin yksittäisen lainan pääoman osalta (esimerkiksi takaus ei ole yhtä kattava, jos lainalla on pidempi maturiteetti tai vähemmän kattavan takauksen maksut ovat alhaisemmat); kiinteää maksua voidaan käyttää takauksen koko keston ajan, jos se on korkeampi kuin edellä olevassa taulukossa kunkin tuensaajatyypin lainan 1. vuodeksi vahvistettu vähimmäismaksu mukautettuna tässä kohdassa vahvistettujen takauksen keston ja takauksen kattavuuden mukaisesti.
- d. Takaus myönnetään 31. joulukuuta 2023 mennessä.
- e. Sellaisten lainojen kokonaismäärä, joille on myönnetty takaus tämän jakson mukaisesti, ei saa ylittää seuraavia enimmäismääriä tuensaajaa kohti:
- i. 15 prosenttia tuensaajan kolmen viimeksi päättyneen tilikauden keskimääräisestä vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta,⁷⁴
 - ii. 50 prosenttia energiakustannuksista tukihakemuksen jättämiskuukautta edeltävien 12 kuukauden aikana⁷⁵ tai
 - iii. jos jäsenvaltio esittää komissiolle arviointia varten asianmukaiset perustelut (esimerkiksi tuensaajan tämänhetkisen kriisin aikana kohtaamiin haasteisiin liittyen)⁷⁶, lainan määrää voidaan korottaa seuraavin edellytyksin:
 - likviditeettitarpeiden kattamiseksi myöntämishetkestä alkaen pk-yritysten⁷⁷ osalta seuraavien 12 kuukauden ajan ja suurten yritysten osalta seuraavien 6 kuukauden ajan,
 - sellaisten suurten yritysten, joiden on annettava rahoitusvakuuksia käydäkseen kauppaa energiamarkkinoilla, tästä toiminnasta johtuvien likviditeettitarpeiden kattamiseksi myöntämishetkestä alkaen seuraavien 12 kuukauden ajan,

⁷⁴ Jos toimenpiteen tuensaajat ovat hiljattain perustettuja yrityksiä, joilla ei ole kolmea lopullista tilinpäätöstä, 67 kohdan e alakohdan i luetelmakohdassa tarkoitettu sovellettava enimmäismäärä lasketaan yrityksen toiminta-ajan perusteella sinä ajankohtana, jona yritys hakee tukea.

⁷⁵ Jos toimenpiteen tuensaajat ovat hiljattain perustettuja yrityksiä, joilla ei ole kirjanpitoa koko edeltävien 12 kuukauden ajalta, 67 kohdan e alakohdan ii luetelmakohdassa tarkoitettu sovellettava enimmäismäärä lasketaan yrityksen toiminta-ajan perusteella sinä ajankohtana, jona yritys hakee tukea.

⁷⁶ Asianmukaiset perustelut voivat koskea sellaisilla aloilla toimivia tuensaajia, joihin hyökkäyksen suorat tai välilliset vaikutukset, mukaan lukien EU:n ja sen kansainvälisten kumppaneiden asettamat pakotteet sekä esimerkiksi Venäjän toteuttamat vastatoimet, vaikuttavat erityisen paljon. Tällaisia vaikutuksia voivat olla toimitusketjujen häiriöt, Venäjältä tai Ukrainasta saamatta jääneet maksut, kyberhyökkäysten lisääntynyt riski tai tiettyjen tämänhetkisen kriisin vaikutusten kohteena olevien tuotantopanosten tai raaka-aineiden hintojen nousu.

⁷⁷ Sellaisina kuin ne määritellään yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen liitteessä I.

- likviditeettitarpeet olisi määritettävä tuensaajan antaman oman ilmoituksen perusteella⁷⁸ ja
 - koronaviruspandemiaa koskevien tilapäisten puitteiden mukaisilla tukitoimenpiteillä jo katettavia likviditeettitarpeita ei voida kattaa tämän tiedonannon mukaisesti hyväksyttävillä toimenpiteillä.
- f. Takauksen kesto on enintään kuusi vuotta, jollei sitä mukauteta 67 kohdan c alakohdan mukaisesti, ja sen määrä on enintään
- i. 90 prosenttia lainapääomasta, jos tappiot jakautuvat samassa suhteessa ja samoilla ehdoilla luottolaitoksen ja valtion kesken tai
 - ii. 35 prosenttia lainapääomasta, jos tappiot kantaa ensin valtio ja vasta sen jälkeen luottolaitokset (ensivastuutakaus), ja
 - iii. kun lainan määrä pienenee ajan mittaan kummassakin edellä mainitussa tapauksessa esimerkiksi lainan takaisinmaksun alkaessa, takauksen kattaman määrän on pienennytävä samassa suhteessa.
- g. Poiketen 67 kohdan a, e, f ja h alakohdasta ja edellyttäen, että jäsenvaltio esittää tälle asianmukaiset perustelut, julkinen takaus voidaan antaa rahoittamattomana vakuutena⁷⁹ keskusvastapuolille tai määritysosapuolille sellaisten uusien likviditeettitarpeiden kattamiseksi, jotka johtuvat energiayritysten tarpeesta antaa energiamarkkinoilla määritettäville kauppatahtumille rahoitusvakuuksia. Rahoittamattomien takausten kattavuus voi poikkeuksellisesti olla yli 90 prosenttia. Rahoittamattomien takausten osalta jäsenvaltion on
- i. osoitettava, jos takauksen kattavuus on yli 90 prosenttia, vankan ja täsmällisen näytön perusteella takauksen suuremman kattavuuden tarpeellisuus, ja sitouduttava varmistamaan ja säännöllisesti seuraamaan, että lopulliset tuensaajat eivät pysty täyttämään näitä likviditeettitarpeita muista sisäisen tai ulkoisen rahoituksen lähteistä, mukaan lukien muu tämän tiedonannon mukainen tuki,
 - ii. perusteltava takausten määrä, joka ei missään tapauksessa saa ylittää määrää, joka tarvitaan kattamaan seuraavien 12 kuukauden likviditeettitarpeet, jotka johtuvat tarpeesta antaa määritettäville energiamarkkinoiden kauppatahtumille rahoitusvakuuksia. Jäsenvaltioiden on tarkasteltava näitä tarpeita säännöllisesti uudelleen,

⁷⁸ Likviditeettisuunnitelmaan voi sisältyä sekä käyttöpääoma- että investointikustannuksia. Komissio selventää, että tämän tiedonannon voimassaoloaikana jäsenvaltiot voivat myöntää tämän jakson mukaisesti julkisia lisätakauksia tuensaajille, jotka ovat jo saaneet tällaista tukea, ottaakseen huomioon uudet likviditeettitarpeet, jotka eivät sisältyneet alkuperäiseen likviditeettitarpeiden arviointiin. Tällaisen tuen on täytettävä kaikki tässä tiedonannossa esitetyt edellytykset ja lisäksi on varmistettava, että samat likviditeettitarpeet katetaan vain kerran.

⁷⁹ Kuten alaviitteessä 72 selitetään, ja toisin kuin tässä jaksossa tarkoitettujen lainojen annettujen julkisten takauksien, joita käytetään helpottamaan likviditeetin tarjoamista suoraan yrityksille, tässä 67 kohdan g alakohdassa tarkoitettujen rahoitusvakuutena annettujen julkisten takauksien ovat rahoittamattomia ja ne annetaan suoraan keskusvastapuolelle tai määritysosapuolelle ilman perustana olevaa rahoitusvälinettä.

- iii. perusteltava takauksen voimassaoloaika, joka on rajoitettava 31 päivään joulukuuta 2023 ja joka ei missään tapauksessa ylittää aikaa, jona tällaiset takaukset katsotaan erittäin likvideiksi vakuuksiksi delegoidussa asetuksessa (EU) N:o 153/2013 vahvistettujen teknisten sääntelystandardien muuttamisesta vakuusvaatimuksia koskevilla tilapäisillä poikkeustoimenpiteillä annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2022/2311⁸⁰ mukaisesti,
 - iv. osoitettava, miten takaukseen tukeutumisen ehdoilla voidaan riittävällä tavalla puuttua tuensaajaa ja rahoituksen välittäjää koskeviin moraalikatoon liittyviin huolenaiheisiin. Tämä koskee erityisesti ehtoja, joilla taatut määrät on perittävä takaisin lopulliselta tuensaajalta. Lopullisen tuensaajan omaisuuseriin kohdistuvat jäsenvaltion saatavat on asetettava samalle tai korkeammalle etuoikeustasolle kuin lopullisen tuensaajan muut maksamattomat etuoikeutetut velat ja lainat,
 - v. ilmoitettava tällaisiin takauksiin sovellettavat maksut, joiden on oltava vähintään yhtä suuria kuin 67 kohdan b alakohdan taulukossa tarkoitetut takausmaksut lisättynä 200 peruspisteellä ja, jos keskusvastapuoli tai määritysosapuoli ei peri korkoa tai palkkioita rahoittamattomaan vakuuspositioon liittyen, niihin on lisättävä 70 kohdan b alakohdassa määritelty peruskorko ja
 - vi. varmistettava, että myös 67 kohdan d ja i alakohtaa noudatetaan. Edellä 67 kohdan c alakohdassa tarkoitettu vaihtoehto ei ole mahdollinen, ja takaus saa koskea ainoastaan 67 kohdan g kohdassa määriteltyjä likviditeettitarpeita.
- h. Takauksen on koskettava investointeja ja/tai käyttöpääomaa varten otettuja lainoja.
- i. Takauksia voidaan antaa suoraan lopullisille tuensaajille tai luottolaitoksille ja muille rahoituksen välittäjinä toimiville rahoituslaitoksille. Luottolaitosten tai muiden rahoituslaitosten olisi siirrettävä julkisista takauksista saatavat edut mahdollisimman kattavasti lopullisille tuensaajille. Rahoituksen välittäjän on pystyttävä osoittamaan, että sillä on käytössään menetelmä, jolla varmistetaan, että kaikki edut siirretään mahdollisimman kattavasti lopullisille tuensaajille suurempina rahoitusmäärinä, riskialttiimpina salkkuina, pienempinä vakuusvaatimuksina, pienempinä takauspalkkioina tai alhaisempina korkoina kuin ilman näitä julkisia takauksia.

2.3. Korkotukilainoina myönnettävä likviditeettituki

- (68) Jotta voidaan varmistaa likviditeetin saanti yrityksille, joihin tämänhetkinen kriisi vaikuttaa, rajoitetuksi ajaksi ja rajoitetulle lainamäärälle myönnettävät korkotuet voivat olla nykytilanteessa tarkoituksenmukainen, tarpeellinen ja kohdennettu ratkaisu.

⁸⁰ Komission delegoitu asetus (EU) 2022/2311, annettu 21 päivänä lokakuuta 2022, delegoidussa asetuksessa (EU) N:o 153/2013 vahvistettujen teknisten sääntelystandardien muuttamisesta vakuusvaatimuksia koskevilla tilapäisillä poikkeustoimenpiteillä (EUVL L 307, 28.11.2022, s. 31).

- (69) Tämän jakson mukaisesti myönnettyt lainat eivät saa samaa lainapääomaa varten kasautua tämän tiedonannon 2.2 jakson mukaisesti myönnetyn tuen kanssa ja päinvastoin. Tämän tiedonannon mukaisesti myönnettyt lainat ja takaukset voivat kasautua eri lainojen osalta edellyttäen, että lainojen kokonaismäärä tuensaajaa kohden ei ylitä 67 kohdan e alakohdassa tai 70 kohdan e alakohdassa vahvistettuja kynnysarvoja. Tuensaajalla voi olla samanaikaisesti useita tämän jakson mukaisesti myönnettyjä korkotukilainoja edellyttäen, ettei lainojen kokonaismäärä tuensaajaa kohti ylitä 70 kohdan e alakohdassa esitettyä enimmäismääriä.
- (70) Komissio katsoo, että valtiontuki, joka myönnetään korkotukilainoina tämänhetkisen kriisin vuoksi, soveltuu sisämarkkinoille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan perusteella seuraavin edellytyksin:
- Lainoja ei myönnetä luottolaitoksille eikä muille rahoituslaitoksille.
 - Lainat voidaan myöntää alennetuilla koroilla, jotka ovat vähintään yhtä suuret kuin joko 1. lokakuuta 2022⁸¹ sovellettu tai tuen myöntämisaikana sovellettava peruskorko (komission julkaisema 1 vuoden IBOR tai vastaava⁸²), johon on lisätty seuraavassa taulukossa esitetyt luottoriskimarginaalit.⁸³

Tuensaajatyyppi	Luottoriskimarginaali vuonna 1	Luottoriskimarginaali vuonna 2 ja 3	Luottoriskimarginaali vuosina 4–6
Pk-yritykset	25 peruspistettä ⁸⁴	50 peruspistettä ⁸⁵	100 peruspistettä
Suuret yritykset	50 peruspistettä	100 peruspistettä	200 peruspistettä

- Vaihtoehtoisesti jäsenvaltiot voivat ilmoittaa ohjelmista, jotka perustuvat edellä olevaan taulukkoon mutta joissa voidaan mukauttaa lainan maturiteettia ja luottoriskimarginaalien tasoa esimerkiksi siten, että kiinteää luottoriskimarginaalia voidaan käyttää koko laina-ajan, jos se on korkeampi kuin kunkin tuensaajatyypin lainan 1. vuodeksi vahvistettu vähimmäisluottoriskimarginaali mukautettuna tässä kohdassa vahvistetun lainan maturiteetin mukaisesti.^{86,87}

⁸¹ Joulukuun 31. päivään 2022 mennessä myönnettyihin lainoihin voidaan soveltaa 1. helmikuuta 2022 sovellettua peruskorkoa.

⁸² Peruskorot lasketaan viite- ja diskonttokorkojen määrittämisessä sovellettavan menetelmän tarkistamisesta annetun komission tiedonannon (EUVL C 14, 19.1.2008, s. 6) mukaisesti ja julkaistaan kilpailupääosaston verkkosivustolla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/legislation/reference-discount-rates-and-recovery-interest-rates_en.

⁸³ Jos myönnetään korkovapaita, on noudatettava 70 kohdan b alakohdassa vahvistettuja vähimmäiskorkoja, ja korkojen on kerryttävä korkovapaan jakson ensimmäisestä päivästä alkaen, ja ne on lisättävä pääomaan vähintään kerran vuodessa. Lainasopimusten kesto on rajattava enintään kuuteen vuoteen lainan myöntämisaikakohdasta, ellei lainaa mukauteta 70 kohdan c alakohdan mukaisesti eikä 70 kohdan e alakohdassa tarkoitettua lainojen kokonaismäärää tuensaajaa kohden ylitetä.

⁸⁴ Vähimmäiskokonaiskoron (peruskorko plus luottoriskimarginaalit) olisi oltava vähintään 10 peruspistettä vuodessa.

⁸⁵ Vähimmäiskokonaiskoron (peruskorko plus luottoriskimarginaalit) olisi oltava vähintään 10 peruspistettä vuodessa.

⁸⁶ Vähimmäiskokonaiskoron (peruskorko plus luottoriskimarginaalit) olisi oltava vähintään 10 peruspistettä vuodessa.

- d. Lainasopimukset allekirjoitetaan 31. joulukuuta 2023 mennessä, ja lainojen enimmäismaturiteetti on kuusi vuotta, jollei niitä mukauteta 70 kohdan c alakohdan mukaisesti.
- e. Lainojen kokonaismäärä tuensaajaa kohti on enintään:
- i. 15 prosenttia tuensaajan kolmen viimeksi päättyneen tilikauden keskimääräisestä vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta⁸⁸ tai
 - ii. 50 prosenttia energiakustannuksista tukihakemuksen jättämiskuukautta edeltävien 12 kuukauden aikana;⁸⁹
 - iii. jos jäsenvaltio esittää asiasta komissiolle riittävät perustelut (esimerkiksi tuensaajan tämänhetkisen kriisin aikana kohtaamiin haasteisiin liittyen)⁹⁰ lainan määrää voidaan korottaa seuraavin edellytyksin:
 - likviditeettitarpeiden kattamiseksi myöntämishetkestä alkaen pk-yritysten⁹¹ osalta seuraavien 12 kuukauden ajan ja suurten yritysten osalta seuraavien 6 kuukauden ajan,
 - sellaisten suurten yritysten, joiden on annettava rahoitusvakuuksia käydäkseen kauppaa energiamarkkinoilla, tästä toiminnasta johtuvien likviditeettitarpeiden kattamiseksi seuraavien 12 kuukauden ajan,
 - likviditeettitarpeet olisi määritettävä tuensaajan antaman oman ilmoituksen perusteella⁹² ja
 - koronaviruspandemiaa koskevien tilapäisten puitteiden mukaisilla tukitoimenpiteillä jo katettavia likviditeettitarpeita ei voida kattaa tämän tiedonannon mukaisesti hyväksytyillä toimenpiteillä.

⁸⁷ Ks. 70 kohdan c alakohdassa tarkoitettua tuen mukauttamista koskevaa tapauskäytäntöä kuvaava tiivistelmä kilpailunpääosaston verkkosivustolla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/ukraine_en.

⁸⁸ Jos toimenpiteen tuensaajat ovat hiljattain perustettuja yrityksiä, joilla ei ole kolmea lopullista tilinpäätöstä, 70 kohdan e alakohdan i luetelmakohdassa tarkoitettu sovellettava enimmäismäärä lasketaan yrityksen toiminta-ajan perusteella sinä ajankohtana, jona yritys hakee tukea.

⁸⁹ Jos toimenpiteen tuensaajat ovat hiljattain perustettuja yrityksiä, joilla ei ole kirjanpitoa koko edeltävien 12 kuukauden ajalta, 70 kohdan e alakohdan ii luetelmakohdassa tarkoitettu sovellettava enimmäismäärä lasketaan yrityksen toiminta-ajan perusteella sinä ajankohtana, jona yritys hakee tukea.

⁹⁰ Asianmukaiset perustelut voivat koskea sellaisilla aloilla toimivia tuensaajia, joihin Venäjän hyökkäyksen suorat tai välilliset vaikutukset, mukaan lukien unionin ja sen kansainvälisten kumppaneiden toteuttamat rajoittavat taloudelliset toimenpiteet sekä Venäjän toteuttamat vastatoimet, erityisesti vaikuttavat. Tällaisia vaikutuksia voivat olla esimerkiksi toimitusketjujen häiriöt tai Venäjältä tai Ukrainasta vielä saamatta olevat maksut, energiamarkkinoiden hintojen epävakaus ja niihin liittyvät vakuustarpeet, kyberhyökkäysten lisääntynyt riski tai tämänhetkisen kriisin vaikutusten kohteena olevien tiettyjen tuotantopanosten tai raaka-aineiden hintojen nousu.

⁹¹ Sellaisina kuin ne määritellään yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen liitteessä I.

⁹² Likviditeettisuunnitelmaan voi sisältyä sekä käyttöpääoma- että investointikustannuksia. Komissio selvittää, että tämän tiedonannon voimassaoloaikana jäsenvaltiot voivat myöntää tämän jakson mukaisesti lisää korkotuettuja lainoja tuensaajille, jotka ovat jo saaneet tällaista tukea, ottaakseen huomioon uudet likviditeettitarpeet, jotka eivät sisältyneet alkuperäiseen likviditeettitarpeiden arviointiin. Tällaisen tuen on täytettävä kaikki tässä tiedonannossa esitetyt edellytykset ja lisäksi on varmistettava, että samat likviditeettitarpeet katetaan vain kerran.

- f. Lainan on koskettava investointeja ja/tai käyttöpääomatarpeita.
- g. Lainoja voidaan myöntää suoraan lopullisille tuensaajille taikka luottolaitosten tai muiden rahoituksen välittäjinä toimivien rahoituslaitosten kautta. Tällaisessa tapauksessa luottolaitosten tai muiden rahoituslaitosten olisi siirrettävä lainojen korkotuesta saatavat edut mahdollisimman kattavasti lopullisille tuensaajille. Rahoituksen välittäjän on pystyttävä osoittamaan, että se käyttää mekanismia, jolla varmistetaan etujen siirtäminen mahdollisimman laajalti lopullisille tuensaajille ilman, että tämän jakson mukaisten korkotukilainojen myöntämisen ehdoksi asetetaan olemassa olevien lainojen jälleenrahoittaminen.

2.4. Tuki maakaasun ja sähkön poikkeuksellisen voimakkaista hinnankorotuksista aiheutuviin lisäkustannuksiin

- (71) Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen aiheuttaman maakaasun ja sähkön poikkeuksellisen jyrkän hinnannousun seurauksia voitaisiin lieventää väliaikaisella tuella SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisten nykyisten mahdollisuuksien ja tässä tiedonannossa esitettyjen mahdollisuuksien lisäksi. Tällaista tukea voidaan myöntää yrityksille joko niiden nykyisen tai aiemman energiankulutuksen perusteella. Ensin mainitussa tapauksessa tuki mahdollistaisi eniten kärsivien yritysten taloudellisen toiminnan jatkumisen, mutta kannustimia säästää energiaa olisi lähtökohtaisesti vähemmän. Koska kaasua on EU:ssa tarjolla niukasti, on tärkeää pitää yllä myös vahvoja kannustimia kysynnän vähentämiseen ja asteittaiseen kaasun kulutuksen vähentämiseen. Aiempaan energiankulutukseen perustuvalla tuella voitaisiin säilyttää markkinakannustimet energiankulutuksen vähentämiseksi ja auttaa yrityksiä selviytymään tämänhetkisen kriisin seurauksista edellyttäen, että tuensaajat eivät vähennä tuotantotoimintaa merkittävästi alle sen, mikä on tarpeen kohdennettujen energiansäästöjen saavuttamiseksi ja/tai vain siirrä kulutustaan muualle. Sen vuoksi jäsenvaltioita kehoitetaan edellyttämään tuensaajilta riittäviä tätä koskevia sitoumuksia. Jäsenvaltiot voivat millä tahansa tukikelpoisuusjaksolla ottaa käyttöön tukiohjelman, joka perustuu joko nykyiseen tai aiempaan energiankulutukseen.
- (72) Komissio pitää valtiontukea sisämarkkinoille soveltuvana SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan perusteella, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:
 - a. Tuki myönnetään 31. joulukuuta 2023 mennessä.⁹³
 - b. Tuki voidaan myöntää suorina avustuksina, vero⁹⁴- ja maksuetuuksina tai muussa muodossa, kuten takaisinmaksettavina ennakkoina, takauksina⁹⁵, lainoina⁹⁶ ja

⁹³ Jos tuki myönnetään vasta sen jälkeen, kun tuensaajan tositteille on tehty jälkitarkastus, ja jäsenvaltio päättää olla sisällyttämättä tukeen mahdollisuutta myöntää 74 kohdan mukaisesti ennakkomaksuja, tukea voidaan poikkeuksellisesti myöntää 31. maaliskuuta 2024 asti edellyttäen, että 72 kohdan e alakohdassa määriteltyä tukikelpoisuusaikaa noudatetaan.

⁹⁴ Jos tuki myönnetään veroetuutena, sen verovelan, jonka perusteella kyseinen etuus myönnetään, on oltava syntynyt viimeistään 31. joulukuuta 2023.

⁹⁵ Kun tuki myönnetään tämän jakson mukaisesti takauksina, sovelletaan 67 kohdan i alakohdassa esitettyjä lisäehtoja.

⁹⁶ Kun tuki myönnetään tämän jakson mukaisesti lainoina, sovelletaan 70 kohdan g alakohdassa esitettyjä lisäehtoja.

pääomana edellyttäen, että tällaisten toimenpiteiden yhteenlaskettu nimellisarvo ei ylitä sovellettavaa tuki-intensiteettiä eikä tuen enimmäismäärää. Kaikkien käytettävien lukujen on oltava bruttomääräisiä eli ennen verojen tai muiden maksujen vähentämistä.

- c. Takaisinmaksettavina ennakkoina, takauksina, lainoina tai muissa takaisinmaksettavissa muodoissa myönnetty tuki voidaan muuntaa muiksi tukimuodoiksi, kuten avustuksiksi, edellyttäen, että muuntaminen tapahtuu 30. kesäkuuta 2024 mennessä.
- d. Tuki myönnetään sellaisen tukiohjelman perusteella, jolla on alustava budjetti. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa tuen koskemaan toimia, joilla tuetaan tiettyjä, talouden tai sisämarkkinoiden turvallisuuden ja häiriönsietokyvyn kannalta erityisen tärkeitä aloja, ottaen huomioon esimerkiksi kriittisten suojaamattomien asiakkaiden suosimisen edellytykset, jotka esitetään *Kaasua säästöön talven varalle* - tiedonannossa⁹⁷. Tällaiset rajoitukset on kuitenkin ymmärrettävä laajasti, eivätkä ne saa johtaa mahdollisten tuensaajien keinotekoiseen rajoittamiseen.
- e. Tätä jaksoa sovellettaessa tukikelpoiset kustannukset lasketaan tuensaajan hankkimalla maakaasun (myös raaka-aineena käytettävän), sähkön ja maakaasulla ja sähköllä suoraan tuotetun lämmön ja jäähdytyksen⁹⁸ kulutuksen perusteella.⁹⁹

Tukikelpoiset enimmäiskustannukset lasketaan seuraavan kaavan mukaisesti:

$$(p(t) - p(\text{ref}) * 1,5) * q$$

jossa

t on tietty kuukausi tai useamman peräkkäisen kuukauden jakso aikavälillä 1. helmikuuta 2022 – 31. joulukuuta 2023 (tukikelpoisuusjakso)

ref on ajanjakso 1. päivästä tammikuuta 2021 31. päivään joulukuuta 2021 (viitejakso)

p(t) on tuensaajan tukikelpoisuusjaksolla kuluttaman energian keskimääräinen yksikköhinta (esim. euroina/MWh)

p(ref) on tuensaajan viitejaksolla kuluttaman energian keskimääräinen yksikköhinta (esim. euroina/MWh)

q on tuensaajan ulkopuolisilta toimittajilta hankkima ja loppukuluttajana kuluttama määrä.¹⁰⁰ Jäsenvaltio voi määrittää sen jommallakummalla seuraavista tavoista:

⁹⁷ COM(2022) 360 final, 20.7.2022.

⁹⁸ Kaukolämpö- tai jäähdytysverkojen tapauksessa ei välttämättä aina ole mahdollista määrittää tarkasti keskuslähteen käyttämää polttoainetta. Tällaisissa tilanteissa jäsenvaltiot voivat tukeutua kaukolämpöyhtiöiden antamiin todistuksiin tai arvioihin, jotka osoittavat kyseisten verkkojen energialähteiden yhdistelmän, ja käyttää näitä tietoja laskeakseen lämmityksen/jäähdytyksen kulutuksesta sen osuuden, joka voi olla oikeutettu tämän jakson mukaiseen korvaukseen.

⁹⁹ 'Tuensaajalla' tarkoitetaan 2.4 jaksoa sovellettaessa yritystä tai sen osana olevaa oikeushenkilöä.

q(t), eli tuensaajan kulutus tukikelpoisuusjaksolla, tai

q(ref), eli tuensaajan kulutus viitejaksolla.

Syyskuun 1. päivästä 2022 alkaen q voi olla enintään 70 prosenttia tuensaajan kulutuksesta samalla jaksolla vuonna 2021.

- f. Tuensaajakohtainen kokonaistuki on enintään 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista ja kokonaistuki yritystä ja jäsenvaltiota kohti enintään 4 miljoonaa euroa minä tahansa ajankohtana.
 - g. Tämän jakson mukaisesti myönnetty tuki voi kasautua 2.1 jakson mukaisesti myönnetyn tuen kanssa edellyttäen, että tämän jakson mukaiset yrityskohtaiset tuen enimmäismäärät eivät ylitä. Tämän jakson mukaisesti myönnetty aiemman kulutuksen (q(ref)) perusteella laskettu tuki ei saa saman kulutusmäärän osalta kasautua 2.7 jakson mukaisesti myönnetyn tuen kanssa.
- (73) Tietyissä tilanteissa lisätuki voi olla tarpeen tuensaajille, joiden taloudellinen suorituskyky on heikentynyt kriisin aikana. Jäsenvaltiot voivat myöntää tukea, joka ylittää 72 kohdan f alakohdassa esitetyt enimmäismäärät, jos 72 kohdan a–e ja g alakohdan edellytysten lisäksi seuraavat edellytykset täyttyvät:
- a. Tuensaajakohtainen kokonaistuki on enintään 40 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista ja kokonaistuki yritystä ja jäsenvaltiota kohti enintään 100 miljoonaa euroa minä tahansa ajankohtana.
 - b. Energiaintensiiviseksi yrityksiksi¹⁰¹ katsottavien tuensaajien tuen kokonaismäärää tuensaajaa kohti voidaan korottaa enintään 65 prosenttiin tukikelpoisista kustannuksista ja kokonaistuki yritystä ja jäsenvaltiota kohti saa olla enintään 50 miljoonaa euroa minä tahansa ajankohtana. Tuensaajan on lisäksi osoitettava, että sen käyttökate (EBITDA¹⁰²) on (ilman tukea) tukikelpoisuusjaksolla joko pienentynyt vähintään 40 prosenttia viitejaksoon verrattuna tai ollut (ilman tukea) negatiivinen.
 - c. Yhdellä tai useammalla liitteessä I luetellulla sektorilla tai alasektorilla toimivien¹⁰³ 'energiaintensiiviseksi yrityksiksi' katsottavien tuensaajien kokonaistuki voidaan

¹⁰⁰ Minkä tuensaaja osoittaa esimerkiksi asianomaisen laskun perusteella. Vain loppukäyttäjien energiankulutus otetaan huomioon. Myyntiä ja omaa tuotantoa ei oteta huomioon. Energiasektorin omaa energiankulutusta ja energian muuntamisen ja jakelun aikana syntyvää hävikkiä ei oteta huomioon.

¹⁰¹ 'Energiaintensiivinen yritys' on oikeushenkilö, jonka energiatuotteiden (mukaan lukien muut energiatuotteet kuin maakaasu ja sähkö) ostot ovat vähintään 3,0 prosenttia tuotannon arvosta tai liikevaihdosta kalenterivuoden 2021 tilinpäätöskertomusten tietojen perusteella. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää vuoden 2022 ensimmäisen puoliskon tietoja, jolloin tuensaajaa voidaan pitää energiaintensiivisenä yrityksenä, jos energiatuotteiden (mukaan lukien muut energiatuotteet kuin maakaasu ja sähkö) ostot ovat vähintään 6,0 prosenttia tuotannon arvosta tai liikevaihdosta.

¹⁰² Käyttökateella (EBITDA) tarkoitetaan tuloja ennen korkoja, veroja, poistoja ja kuoletuksia, lukuun ottamatta kertaluonteisia arvonalentumisia.

¹⁰³ Liitteessä I luetellaan sektorit ja alasektorit, joiden kilpailukyky energiakriisi on heikentänyt erityisen paljon ja joilla kolmansien maiden kanssa käytävän kaupan intensiteetti ja päästöintensiteetti ovat objektiivisia sen vaikutuksille altistumisen kuvaajia. Tuensaajan katsotaan toimivan sillä liitteessä I luetellulla sektorilla tai alasektorilla, johon se on alakohtaisessa kansantalouden tilinpidossa luokiteltu tai jolla yksi tai useampi liitteessä I luetelluista toiminnoista on tuottanut yli 50 prosenttia sen liikevaihdosta tai tuotantoarvosta vuonna 2021.

korottaa enintään 80 prosenttiin tukikelpoisista kustannuksista ja kokonaistuki yritystä ja jäsenvaltiota kohti saa olla enintään 150 miljoonaa euroa minä tahansa ajankohtana. Tuensaajan on lisäksi osoitettava, että sen käyttökate (EBITDA) on (ilman tukea) tukikelpoisuusjaksolla joko pienentynyt vähintään 40 prosenttia viitejaksoon verrattuna tai ollut (ilman tukea) negatiivinen.

- d. Edellä 73 kohdan a, b ja c alakohdan mukaisesti myönnetyn tuen osalta tuensaajan käyttökate (EBITDA) tukikelpoisuusjaksolla, kokonaistuki mukaan luettuna, saa olla enintään 70 prosenttia sen käyttökatteesta viitejaksolla. Jos käyttökate oli viitejaksolla negatiivinen, tuki ei saa johtaa siihen, että käyttökate nousee tukikelpoisuusjaksolla yli 0:n.

- (74) Tuen myöntävä viranomainen voi tämän jakson nojalla suorittaa tuensaajalle ennakkomaksun. Tuen myöntävä viranomainen voi tällöin tukeutua tämän jakson tukikelpoisuuskriteerejä koskeviin arviointeihin edellyttäen, että tässä jaksossa esitetyjä tuen enimmäismääriä noudatetaan. Tuen myöntävän viranomaisen on otettava käyttöön prosessi, jolla todellisten tietojen perusteella todennetaan asiaankuuluvien tukikelpoisuusvaatimusten ja tuen enimmäismäärien noudattaminen jälkikäteen ja peritään viimeistään kuuden kuukauden kuluttua tukikelpoisuusjakson päättymisestä takaisin kaikki tukimaksut, jotka eivät täytä tukikelpoisuuskriteerejä tai ylittävät tuen enimmäismäärät.

2.5. Tuki REPowerEU:n kannalta merkityksellisen uusiutuvan energian ja energian varastoinnin käyttöönoton nopeuttamiseen

- (75) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla käytettävissä olevien mahdollisuuksien lisäksi on meneillään olevan kriisin ja REPowerEU-suunnitelman¹⁰⁴ yhteydessä olennaisen tärkeää nopeuttaa ja laajentaa uusiutuvan energian saatavuutta kustannustehokkaalla tavalla, jotta voidaan nopeasti vähentää riippuvuutta fossiilisten polttoaineiden tuonnista, nopeuttaa energiasiirtymää ja saada energian hinnat alenemaan ja vakautumaan. Valtiontuki uusiutuvan energian käyttöönoton ja energian varastointikapasiteetin käyttöönoton nopeuttamiseksi on osa asianmukaista, tarpeellista ja kohdennettua ratkaisua, jolla vähennetään riippuvuutta fossiilisten polttoaineiden tuonnista nykytilanteessa. Kun otetaan huomioon kiireellinen tarve varmistaa uusiutuvan energian ja energian varastoinnin käyttöönottoa nopeuttavien hankkeiden ripeä toteutus, tietyt yksinkertaistukset tukitoimenpiteiden käyttöönottoa varten ovat REPowerEU-suunnitelman toteuttamiseksi väliaikaisesti perusteltuja.
- (76) Uusiutuvan energian ja energian varastointikapasiteetin nopeampi käyttöönotto voivat edellyttää täydentäviä investointeja energiainfrastruktuuriin, kuten sähkönsiirtoverkon laajentamiseen. Valtiontuen käsitettä koskevan tiedonannon¹⁰⁵ mukaisesti tuki energiainfrastruktuurille lakisääteisen monopolin puitteissa ei kuulu valtiontukisääntöjen soveltamisalaan. Energia-alalla tämä on erityisen olennaista niissä

¹⁰⁴ COM(2022) 230 final, 18.5.2022.

¹⁰⁵ Ks. komission tiedonanto Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontuen käsitteestä (EUVL C 262, 19.7.2016, s. 1). Koska valtiontuki on objektiivinen ja oikeudellinen käsite, joka on määritelty suoraan perussopimuksessa (unionin tuomioistuimen tuomio 22.12.2008, *British Aggregates v. komissio*, C-487/06 P, ECLI:EU:C:2008:757, 111 kohta), 373–375 kohdassa esitetyillä näkökohdilla ei rajoiteta sitä, miten unionin tuomioistuimet tulkitsevat valtiontuen käsitettä (unionin tuomioistuimen tuomio 21.7.2011, *Alcoa Trasformazioni v. komissio*, C-194/09 P, ECLI:EU:C:2011:497, 125 kohta); perussopimuksen tulkinnan ensisijainen perusta on aina unionin tuomioistuinten oikeuskäytäntö.

jäsenvaltioissa, joissa tiettyjen infrastruktuurien rakentaminen ja käyttö on lain mukaan varattu yksinomaan siirtoverkonhaltijalle tai jakeluverkonhaltijalle.

2.5.1. Investointituki uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamiseen ja energian varastointiin

(77) Komissio katsoo, että investointituki, joka myönnetään uusiutuvista lähteistä saatavan energian edistämiseen ja energian varastointiin, soveltuu sisämarkkinoille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella seuraavin edellytyksin:

a. Tuki myönnetään johonkin seuraavista:

- (i) investoinnit energian tuotantoon uusiutuvista lähteistä, sellaisina kuin ne on määritelty direktiivin (EU) 2018/2001¹⁰⁶ 2 artiklan 1 kohdassa, mukaan lukien uusiutuvan vedyn ja uusiutuvaan vetyyn perustuvien polttoaineiden tuotanto mutta pois lukien sähköntuotanto uusiutuvasta vedystä,
- (ii) investoinnit sähkön varastointiin¹⁰⁷ tai lämmön varastointiin¹⁰⁸ (myös yhdistettynä muun tyyppiseen tämän jakson kattamaan investointiin),
- (iii) investoinnit uusiutuvan vedyn, biopolttoaineiden, bionesteiden, biokaasun (myös biometaanin) ja biomassapolttoaineiden varastointiin, kun varastoitavasta sisällöstä saadaan vuositasolla vähintään 75 prosenttia suoraan varastoon liitetystä uusiutuvan vedyn, biopolttoaineiden, bionesteiden, biokaasun tai biomassapolttoaineiden tuotantolaitoksesta.

b. Tuki myönnetään sellaisen tukiohjelman perusteella, jonka tavoitteena oleva kapasiteetti on arvioitu ja jolla on arvioitu budjetti.

c. Tukiohjelmat voidaan rajoittaa yhteen tai useampaan 77 kohdan a alakohdan piiriin kuuluvaan teknologiaan, mutta niihin ei saa sisältyä keinotekoisia rajoituksia tai syrjintää (esimerkiksi lisenssien, lupien tai käyttöoikeussopimusten myöntämisessä, silloin kun sellaisia edellytetään).

d. Tuki myönnetään 31. joulukuuta 2025 mennessä. Merituulivoimateknologiaa lukuun ottamatta laitokset on saatava valmiiksi ja niiden on oltava toiminnassa 36 kuukauden kuluessa tuen myöntämispäivästä. Ohjelmassa olisi oltava vaikuttava seuraamusjärjestely siltä varalta, että tätä määräaikaa ei noudateta.

e. Tuki myönnetään suorina avustuksina, takaisinmaksettavina ennakkoina, lainoina¹⁰⁹, takauksina¹¹⁰ tai veroetuuksina, kuten verohyvityksinä.

¹⁰⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82).

¹⁰⁷ Sähkön varastoinnilla tarkoitetaan sähkön loppukäytön siirtämistä sen tuotantohetkeä myöhempään ajankohtaan tai sähköenergian muuntamista energiamuotoon, jossa se voidaan varastoida, kyseisen energian varastointia ja sen muuntamista myöhemmin takaisin sähköenergiaksi.

¹⁰⁸ Lämmön varastoinnilla tarkoitetaan lämpöenergian loppukäytön siirtämistä sen tuotantohetkeä myöhempään ajankohtaan tai sähkö- tai lämpöenergian muuntamista energiamuotoon, jossa se voidaan varastoida, kyseisen energian varastointia ja tarvittaessa sen muuntamista tai takaisinmuuntamista lämpöenergiaksi loppukäyttöä varten (lämmitys tai jäähdytys).

f. Tuen määrä joko:

- (i) määritetään avoimessa, selkeässä, läpinäkyvässä ja syrjimättömässä tarjouskilpailumenettelyssä, joka perustuu ennalta määriteltyihin objektiivisiin kriteereihin, joilla minimoidaan strategisten tarjousten riski ja riski siitä, että tarjouksia saadaan liian vähän¹¹¹. Vähintään 70 prosenttia valintakriteereistä, joilla tarjoukset asetetaan paremmuusjärjestykseen, on määriteltävä tukena ympäristönsuojeluyksikköä kohti (esimerkiksi euroina vähennettyä hiilidioksidipäästötonnia kohti) tai tukena tuotetun energian yksikköä tai asennettua kapasiteettia kohti tai
- (ii) määritetään jäsenvaltion toimesta hallinnollisesti kunkin tuetun hankkeen investointikustannuksia koskevien tietojen perusteella.

g. Tukea aurinkosähkölle, maatuulivoimalle ja merituulivoimalle sekä vesivoimalaitoksille voidaan myöntää ainoastaan tarjouskilpailumenettelyssä 77 kohdan f alakohdan i alakohdan mukaisesti.

h. Poiketen 77 kohdan g alakohdasta, aurinkosähkön, maatuulivoiman ja merituulivoimaloiden sekä vesivoimalaitosten osalta tarjouskilpailumenettely ei ole pakollinen, jos yritysکوhtainen tuki hanketta kohti on enintään 30 miljoonaa euroa ja tuetut hankkeet ovat pieniä hankkeita, eli:

- (i) hankkeita, joissa asennettava kapasiteetti on enintään 1 MW tai
- (ii) hankkeita, joissa asennettava kapasiteetti on enintään 6 MW, jos ne ovat kokonaan pk-yritysten tai uusiutuva energian yhteisöjen omistuksessa tai
- (iii) pelkästään tuulivoimaa koskevia hankkeita, joissa asennettava kapasiteetti on enintään 18 MW, jos ne ovat kokonaan pk-yritysten tai uusiutuvan energian yhteisöjen omistuksessa.

Tällaisessa tilanteessa tuki on määritettävä hallinnollisesti 77 kohdan f alakohdan ii alakohdan pohjalta.

i. Tuki-intensiteetti saa olla enintään:

¹⁰⁹ Kun tuki myönnetään tämän jakson mukaisesti lainoina, sovelletaan 70 kohdan g alakohdassa esitettyjä lisäehtoja.

¹¹⁰ Kun tuki myönnetään tämän jakson mukaisesti takauksina, sovelletaan 67 kohdan i alakohdassa esitettyjä lisäehtoja.

¹¹¹ Tarjouskilpailun kohteena olevan kapasiteetin määrät on asetettava niin, että tarjouskilpailumenettely on tosiasiallisesti kilpailullinen. Jäsenvaltion on osoitettava uskottavasti, että tarjouskilpailun kohteena oleva määrä vastaa potentiaalista hanketarjontaa. Tämä voidaan tehdä viittaamalla aiempiin huutokauppoihin ja kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman teknologiatavoitteisiin tai ottamalla käyttöön suojamekanismi sen riskin varalta, että tarjotut määrät ovat liian pieniä. Jos tarjouskilpailumenettelyissä saadaan toistuvasti liian vähän tarjouksia, jäsenvaltion on korjattava asia kaikissa samaa teknologiaa koskevissa tulevisissa ohjelmissa, jotka se ilmoittaa komissiolle.

- (i) 100 prosenttia investoinnin kokonaiskustannuksista, kun tuki määritetään tarjouskilpailumenettelyssä 77 kohdan f alakohdan i alakohdan pohjalta tai
 - (ii) 45 prosenttia investoinnin kokonaiskustannuksista, kun tuki määritetään hallinnollisesti 77 kohdan f alakohdan ii alakohdan pohjalta. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 20 prosenttiyksikköä, kun on kyse pienille yrityksille myönnettävästä tuesta, ja 10 prosenttiyksikköä, kun on kyse keskiuurille yrityksille myönnettävästä tuesta.
- j. Jos tukea myönnetään uusiutuvan vedyn tuotantoon tai uusiutuvasta vedystä tuotettujen polttoaineiden¹¹² tuotantoon, jäsenvaltion on varmistettava, että vety ja vedystä tuotetut polttoaineet tuotetaan uusiutuvista energialähteistä direktiivissä (EU) 2018/2001, sen täytäntöönpanosäädöksissä tai delegoiduissa säädöksissä säädettyjen muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia nestemäisiä ja kaasumaisia liikenteen polttoaineita koskevien menetelmien mukaisesti.
- k. Jos tukea myönnetään biopolttoaineiden, bionesteiden, biokaasun (mukaan lukien biometaani) ja biomassapolttoaineiden tuotantoon, jäsenvaltion on varmistettava, että tuetut polttoaineet ovat direktiivissä (EU) 2018/2001 sekä sen täytäntöönpanosäädöksissä tai delegoiduissa säädöksissä vahvistettujen kestävyyskriteerien ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyskriteerien mukaisia.
- l. Tuen on kohdistuttava uuden kapasiteetin rakentamiseen tai voimalaitoksen kapasiteetin päivittämiseen¹¹³. Tuen määrän on oltava riippumaton energian tuotantomäärästä. Kapasiteetin päivittämisen tapauksessa tukikelpoisia ovat ainoastaan lisäkustannukset, jotka liittyvät päivitettyyn kapasiteettiin.
- m. Tämän jakson mukainen tuki voi kasautua minkä tahansa muun valtiontuen kanssa, lukuun ottamatta tämän tiedonannon 2.5.2 jakson mukaista tukea, tai keskitetysti hallinnoidun rahoituksen kanssa, kunhan kyseiset tukitoimenpiteet koskevat erillisiä yksilöitävissä olevia tukikelpoisia kustannuksia. Tuki voi kasautua valtiontuen kanssa, lukuun ottamatta tämän tiedonannon 2.5.2 jakson mukaista tukea, tai keskitetysti hallinnoitujen varojen kanssa samojen osittain tai kokonaan päällekkäisten tukikelpoisten kustannusten osalta vain, jos kasautuminen ei johda 77 kohdan i alakohdan mukaisen sovellettavan tuki-intensiteetin ylittymiseen.¹¹⁴
- n. Tämän jakson mukainen tuki voi kasautua tämän tiedonannon 2.5.2 jakson mukaisen tuen kanssa vain, jos ilmoitetussa tukiohjelmassa varaudutaan tähän ensimmäisen ilmoituksen tekohetkellä.
- o. Tukea voidaan myöntää investointeihin, joiden osalta työt on aloitettu 9. maaliskuuta 2023 tai sen jälkeen, lukuun ottamatta edellisten tilapäisten kriisipuitteiden perusteella tukikelpoisia investointeja, joita koskevat työt ovat

¹¹² Nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita, jotka on tuotettu uusiutuvasta vedystä, jonka energiasisältö on peräisin muista uusiutuvista lähteistä kuin biomassasta.

¹¹³ Päivittämisellä tarkoitetaan uusiutuvaa energiaa tuottavien voimalaitosten uusimista, mukaan lukien laitosten tai toimintajärjestelmien ja laitteistojen korvaaminen kokonaan tai osittain kapasiteetin korvaamiseksi tai laitoksen tehokkuuden tai kapasiteetin lisäämiseksi.

¹¹⁴ Jos jäsenvaltio sallii tällaisen kasautumisen, sen on kuvattava kunkin tukitoimenpiteen osalta menetelmä, jolla varmistetaan tässä kohdassa esitettyjen edellytysten täyttyminen.

voineet alkaa 20. heinäkuuta 2022 jälkeen. Hankkeille, jotka on käynnistetty ennen 9. maaliskuuta 2023 tai edellisten tilapäisten kriisipuitteiden perusteella tukikelpoisten investointien osalta ennen 20. heinäkuuta 2022, voidaan myöntää tukea, jos se on tarpeen investoinnin nopeuttamiseksi tai laajentamiseksi merkittävässä määrin. Tällaisissa tapauksissa tukikelpoisia ovat ainoastaan nopeuttamiseen tai laajentamiseen liittyvät lisäkustannukset.

- p. Tuen on kannustettava tuensaajaa tekemään investointi, jota se ei toteuttaisi lainkaan tai toteuttaisi rajoitetusti tai eri tavalla ilman tukea. Komissio katsoo, että kun otetaan huomioon poikkeukselliset taloudelliset haasteet, joita yritykset kohtaavat tämänhetkisen kriisin vuoksi, ilman tukea tuensaajat jatkaisivat yleensä toimintaansa muutoksitta edellyttäen, että toiminnan jatkaminen ilman muutoksia ei riko unionin oikeutta.
- q. Jäsenvaltion on varmistettava, että ”ei merkittävää haittaa” -periaatetta noudatetaan.

2.5.2. Toimintatuki uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamiseen ja energian varastointiin

- (78) Komissio katsoo, että toimintatuki, joka myönnetään uusiutuvista lähteistä saatavan energian edistämiseen ja energian varastointiin, soveltuu sisämarkkinoille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella seuraavin edellytyksin:

- a. Tuki myönnetään johonkin seuraavista:
 - (i) energian tuotanto uusiutuvista lähteistä, sellaisina kuin ne on määritelty direktiivin (EU) 2018/2001 2 artiklan 1 kohdassa, mukaan lukien uusiutuvan vedyn ja uusiutuvaan vetyyn perustuvien polttoaineiden tuotanto mutta pois lukien sähköntuotanto uusiutuvasta vedystä,
 - (ii) sähkön varastointi¹¹⁵ tai lämmön varastointi¹¹⁶ (myös yhdistettynä muun tyyppiseen tämän jakson kattamaan investointiin),
 - (iii) uusiutuvan vedyn, biopolttoaineiden, bionesteiden, biokaasun (myös biometaanin) ja biomassapolttokäytännön varastointi, kun varastoitavasta sisällöstä saadaan vuositasolla vähintään 75 prosenttia suoraan varastoon liitetystä uusiutuvan vedyn, biopolttoaineiden, bionesteiden, biokaasun tai biomassapolttokäytännön tuotantolaitoksesta.
- b. Tuki myönnetään sellaisen tukiohjelman perusteella, jonka tavoitteena oleva kapasiteetti tai tuotantovolyyymi on arvioitu ja jolla on arvioitu budjetti.
- c. Tukiohjelmat voidaan rajoittaa yhteen tai useampaan 78 kohdan a alakohdan piiriin kuuluvaan teknologiaan, mutta niihin ei saa sisältyä keinotekoisia rajoituksia tai syrjintää (esimerkiksi lisenssien, lupien tai käyttöoikeussopimusten myöntämisessä, silloin kun sellaisia edellytetään).
- d. Tuki myönnetään 31. joulukuuta 2025 mennessä. Merituulivoimateknologiaa lukuun ottamatta laitokset on saatava valmiiksi ja niiden on oltava toiminnassa 36

¹¹⁵ Ks. alaviite 107.

¹¹⁶ Ks. alaviite 108.

kuukauden kuluessa tuen myöntämispäivästä. Ohjelmassa olisi oltava vaikuttava seuraamusjärjestely siltä varalta, että tätä määräaika ei noudateta.

- e. Tuki myönnetään kaksisuuntaisina hinnanerosopimuksina¹¹⁷ suhteessa laitoksen energiatuotokseen ja sopimuksen kesto on enintään 20 vuotta tuetun laitoksen toiminnan aloittamisesta¹¹⁸.
- f. Tuen määrä joko:
 - (i) määritetään avoimessa, selkeässä, läpinäkyvässä ja syrjimättömässä tarjouskilpailumenettelyssä, joka perustuu ennalta määriteltäviin objektiivisiin kriteereihin, joilla minimoidaan strategisten tarjousten riski ja riski siitä, että tarjouksia saadaan liian vähän¹¹⁹. Vähintään 70 prosenttia valintakriteereistä, joilla tarjoukset asetetaan paremmuusjärjestykseen, on määriteltävä tukena ympäristönsuojeluyksikköä kohti (esimerkiksi euroina vähennettyä hiilidioksidipäästötonnia kohti) tai tukena tuotetun energian yksikköä tai kapasiteettia kohti tai
 - (ii) määritetään käyttäen perustana toimivaltaisen energia-alan sääntelyviranomaisen¹²⁰ hallinnollisesti asettamaa rajahintaa, joka kattaa odotetut nettokustannukset, mukaan lukien arvioitu keskimääräinen pääomakustannus, ja jossa otetaan huomioon kaikki tärkeimmät tulot ja jo saatu tuki.
- g. Tukea sähköntuotannolle aurinko-, maatuuli- ja merituulienergiasta sekä vesivoimatuotannolle voidaan myöntää ainoastaan tarjouskilpailumenettelyssä 78 kohdan f alakohdan i alakohdan mukaisesti.
- h. Poiketen 78 kohdan g alakohdasta, aurinko-, maatuuli- ja merituulienergiaa hyödyntävän sähköntuotannon sekä vesivoimatuotannon osalta tarjouskilpailumenettely ei ole pakollinen, jos yritysکوhtainen tuki hanketta kohti on enintään 30 miljoonaa euroa ja tuetut hankkeet ovat pieniä hankkeita, eli:
 - (i) hankkeita, joissa asennettu kapasiteetti on enintään 1 MW tai

¹¹⁷ 'Kaksisuuntaisella hinnanerosopimuksella' tarkoitetaan voimalaitosoperaattorin ja vastapuolen, yleensä julkisyhteisön, välistä sopimusta, joka sisältää sekä vähimmäiskorvaussuojan että ylärajan liialliselle korvaukselle. Sopimuksen tarkoituksena on ylläpitää laitoksen kannustimia toimia ja osallistua tehokkaasti energiamarkkinoille.

¹¹⁸ Sopimuksen mukaiset tukimaksut on rajattava 20 vuoteen, mutta jäsenvaltiot voivat vaatia laitoksia jatkamaan sopimusten mukaista takaisinmaksua niin kauan kuin tuetun laitoksen toiminta jatkuu.

¹¹⁹ Tarjouskilpailun kohteena olevan kapasiteetin tai tuotannon määrät on asetettava niin, että tarjouskilpailumenettely on tosiasiallisesti kilpailullinen. Jäsenvaltion on osoitettava uskottavasti, että tarjouskilpailun kohteena oleva määrä vastaa potentiaalista hanketarjontaa. Tämä voidaan tehdä viittaamalla aiempiin huutokauppoihin ja kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman teknologiatavoitteisiin tai ottamalla käyttöön suojamekanismi sen riskin varalta, että tarjotut määrät ovat liian pieniä. Jos tarjouskilpailumenettelyissä saadaan toistuvasti liian vähän tarjouksia, jäsenvaltion on korjattava asia kaikissa samaa teknologiaa koskevissa tulevilla ohjelmissa, jotka se ilmoittaa komissiolle.

¹²⁰ 'Sääntelyviranomaisella' tarkoitetaan kunkin jäsenvaltion direktiivin (EU) 2019/944 (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 125) 57 artiklan 1 kohdan mukaisesti nimeämää sääntelyviranomaista.

- (ii) hankkeita, joissa asennettu kapasiteetti on enintään 6 MW, jos ne ovat kokonaan pk-yritysten tai uusiutuvan energian yhteisöjen omistuksessa tai
- (iii) pelkästään tuulivoimaa koskevia hankkeita, joissa asennettava kapasiteetti on enintään 18 MW, jos ne ovat kokonaan pk-yritysten tai uusiutuvan energian yhteisöjen omistuksessa.

Tällaisessa tilanteessa tuki on määritettävä hallinnollisesti 78 kohdan f alakohdan ii alakohdan pohjalta.

- i. Tuki on suunniteltava siten, että estetään markkinoiden tehokkaan toiminnan tarpeeton vääristyminen ja erityisesti säilytetään tehokkaat toimintakannustimet ja hintasignaalit. Tuensaajia ei etenkään saisi kannustaa tarjoamaan tuotostaan alle rajakustannustensa, ja ne eivät saa saada tukea tuotantoon aikana, jolloin kyseisen tuotannon markkina-arvo on negatiivinen¹²¹.
- j. Jos tukea myönnetään uusiutuvan vedyn tuotantoon tai uusiutuvasta vedystä tuotettujen polttoaineiden¹²² tuotantoon, jäsenvaltion on varmistettava, että vety ja vedystä tuotetut polttoaineet tuotetaan uusiutuvista energialähteistä direktiivissä (EU) 2018/2001, sen täytäntöönpanosäädöksissä tai delegoiduissa säädöksissä säädettyjen muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia nestemäisiä ja kaasumaisia liikenteen polttoaineita koskevien menetelmien mukaisesti.
- k. Jos tukea myönnetään biopolttoaineiden, bionesteiden, biokaasun (mukaan lukien biometaanin) ja biomassapolttoaineiden tuotantoon, jäsenvaltion on varmistettava, että tuetut polttoaineet ovat direktiivissä (EU) 2018/2001 sekä sen täytäntöönpanosäädöksissä tai delegoiduissa säädöksissä vahvistettujen kestävyyskriteerien ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyskriteerien mukaisia.
- l. Tuen on kohdistuttava uuden kapasiteetin rakentamiseen tai voimalaitoksen kapasiteetin päivittämiseen¹²³.
- m. Tämän jakson mukainen tuki voi kasautua minkä tahansa muun valtiontuen tai keskitetysti hallinnoidun rahoituksen kanssa, kunhan kyseiset tukitoimenpiteet koskevat erillisiä yksilöitävissä olevia tukikelpoisia kustannuksia. Tuki voi kasautua valtiontuen kanssa tai keskitetysti hallinnoidun rahoituksen kanssa samojen osittain tai kokonaan päällekkäisten tukikelpoisten kustannusten osalta vain, jos kasautuminen ei johda 78 kohdan f alakohdan ii alakohdan mukaisten odotettujen nettokustannusten ylittymiseen.¹²⁴

¹²¹ Pienimuotoiset uusiutuvaa sähköä tuottavat laitokset voivat saada suoraa hintatukea, joka kattaa kaikki toimintakustannukset eikä edellytä niiden myyvän sähköä markkinoilla direktiivin (EU) 2018/2001 4 artiklan 3 kohdassa säädetyn poikkeuksen mukaisesti. Laitoksia pidetään pienimuotoisina, jos niiden kapasiteetti alittaa sähkön sisämarkkinoista 5 päivänä kesäkuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 (uudelleenlaadittu) (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 54) 5 artiklassa säädetyn sovellettavan kynnsarvon.

¹²² Nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita, jotka on tuotettu uusiutuvasta vedystä, jonka energiasisältö on peräisin muista uusiutuvista lähteistä kuin biomassasta.

¹²³ Ks. alaviite 113.

¹²⁴ Jos jäsenvaltio sallii tällaisen kasautumisen, sen on kuvattava kunkin tukitoimenpiteen osalta menetelmä, jolla varmistetaan tässä kohdassa esitettyjen edellytysten täyttyminen.

- n. Tukea voidaan myöntää laitoksille, joiden osalta työt on aloitettu 9. maaliskuuta 2023 tai sen jälkeen, lukuun ottamatta edellisten tilapäisten kriisipuitteiden perusteella tukikelpoisia investointeja, joita koskevat työt ovat voineet alkaa 20. heinäkuuta 2022 jälkeen. Hankkeille, jotka on käynnistetty ennen 9. maaliskuuta 2023 tai edellisten tilapäisten kriisipuitteiden perusteella tukikelpoisten investointien osalta ennen 20. heinäkuuta 2022, voidaan myöntää tukea, jos se on tarpeen investoinnin nopeuttamiseksi tai laajentamiseksi merkittävässä määrin. Tällaisissa tapauksissa tukikelpoisia ovat ainoastaan nopeuttamiseen tai laajentamiseen liittyvät lisäkustannukset.
 - o. Tuen on kannustettava tuensaajaa toimintaan, jota se ei harjoittaisi lainkaan tai harjoittaisi rajoitetusti tai eri tavalla ilman tukea. Komissio katsoo, että kun otetaan huomioon poikkeukselliset taloudelliset haasteet, joita yritykset kohtaavat tämänhetkisen kriisin vuoksi, ilman tukea tuensaajat jatkaisivat yleensä toimintaansa muutoksitta edellyttäen, että toiminnan jatkaminen ilman muutoksia ei riko unionin oikeutta.
 - p. Jäsenvaltion on varmistettava, että ”ei merkittävää haittaa” -periaatetta noudatetaan.
- (79) Komissio katsoo, että tuki olemassa olevien laitosten sähköntuotannon enimmäiskapasiteetin lisäämiseen ilman lisäinvestointeja soveltuu sisämarkkinoille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella seuraavin edellytyksin:
- a. Olemassa oleva laitos on liitetty verkkoon ennen 1. lokakuuta 2022, ja se on saanut komission SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla hyväksymää tai ilmoitusvelvollisuudesta vapautettua tukea.
 - b. Tuki on välttämätöntä olemassa olevien laitosten enimmäiskapasiteetin lisäämiseksi enintään 1 MW laitosta kohden tai vastaavalla määrällä, tekemättä lisäinvestointeja.
 - c. Tuki myönnetään 31. joulukuuta 2023 mennessä ja tukitoimenpiteen tukikelpoisuusaika päättyy 31. joulukuuta 2024 mennessä.
 - d. Tuki täyttää 78 kohdan a, b, c, e, i ja j alakohdan vaatimukset.
 - e. Tuki ei saa kasautua muun samaa kapasiteetinlisäämistä varten myönnetyn tuen kanssa.

2.6. Tuki teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämiseen sähköistämisen ja/tai tietyt edellytykset täyttävän uusiutuvan ja sähköpohjaisen vedyn käytön avulla sekä tuki energiatehokkuustoimenpiteisiin

- (80) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla käytettävissä olevien mahdollisuuksien lisäksi on meneillään olevan kriisin ja REPowerEU-suunnitelman yhteydessä olennaisen tärkeää helpottaa investointeja teollisuuden vähähiilistämiseen, jotta voidaan nopeasti vähentää riippuvuutta fossiilisten polttoaineiden tuonnista. Teollisuuden sähköistämisen ja energiatehokkuustoimien nopeuttaminen sekä 81 kohdan i alakohdan ehdot täyttävää uusiutuvaa ja sähköön perustuvaa vetyä tai 81 kohdan h alakohdan ehdot täyttäviä uusiutuvasta vedystä tuotettuja polttoaineita käyttävien teknologioiden käyttöönotto on osa asianmukaista, tarpeellista ja kohdennettua ratkaisua, jolla vähennetään riippuvuutta fossiilisista tuontipolttoaineista.

- (81) Komissio katsoo SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla sisämarkkinoille soveltuvaksi tuen investointeihin, jotka johtavat i) kasvihuonekaasupäästöjen merkittävään vähenemiseen teollisessa toiminnassa, jossa käytetään tällä hetkellä fossiilisia polttoaineita energialähteenä tai raaka-aineena tai ii) teollisuuden toimintojen ja prosessien energiankulutuksen merkittävään vähenemiseen edellyttäen, että kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:
- a. Tuki myönnetään sellaisen tukiohjelman perusteella, jolla on alustava budjetti.
 - b. Yksittäisen tuen yrityskohtainen enimmäismäärä saa periaatteessa olla enintään joko 10 prosenttia ohjelman kokonaisbudjetista tai enintään 200 miljoonaa euroa. Komissio voi jäsenvaltion komission arviointia varten esittämien asianmukaisten perustelujen pohjalta hyväksyä ohjelmia, joissa yksittäinen myönnettävä tuki voi olla yli 10 prosenttia ohjelman kokonaisbudjetista.
 - c. Tuki myönnetään suorina avustuksina, takaisinmaksettavina enakkoina, lainoina¹²⁵, takauksina¹²⁶ tai veroetuuksina, kuten verohyvityksinä.
 - d. Investoinnin¹²⁷ on mahdollistettava jompikumpi tai molemmat seuraavista:
 - (i) Suorat kasvihuonekaasupäästöt tuensaaajan teollisuuslaitoksesta, jossa tällä hetkellä käytetään fossiilisia polttoaineita energialähteenä tai raaka-aineena, vähenevät ainakin 40 prosenttia tukea edeltäneeseen tilanteeseen verrattuna tuotantoprosessien sähköistämisen avulla tai siirtymällä käyttämään 81 kohdan g ja i alakohdan ehdot täyttävää uusiutuvaa ja sähköön perustuvaa vetyä tai 81 kohdan h alakohdan ehdot täyttäviä uusiutuvasta vedystä tuotettuja polttoaineita fossiilisten polttoaineiden asemesta. Tarkistettaessa kasvihuonekaasupäästöjen vähenemistä on otettava huomioon myös biomassan poltosta aiheutuvat todelliset päästöt.¹²⁸
 - (ii) Teollisuuslaitosten energiankulutus vähenee tuetun toiminnan osalta vähintään 20 prosenttia tukea edeltäneeseen tilanteeseen verrattuna.¹²⁹
 - e. Päästökauppajärjestelmän piiriin kuuluvaan toimintaan liittyvien investointien osalta tuen on johdettava siihen, että tukea saavan laitoksen kasvihuonekaasupäästöt

¹²⁵ Kun tuki myönnetään tämän jakson mukaisesti lainoina, sovelletaan 70 kohdan g alakohdassa esitettyjä lisäehtoja.

¹²⁶ Kun tuki myönnetään tämän jakson mukaisesti takauksina, sovelletaan 67 kohdan i alakohdassa esitettyjä lisäehtoja.

¹²⁷ Tuki investointeihin, joiden tavoitteena on vähentää suoria kasvihuonekaasupäästöjä tai energiankulutusta, myös tämän tiedonannon 81 kohdan d alakohdassa esitetty kynnysarvot alittava tuki, voidaan vapauttaa ilmoitusvelvollisuudesta edellyttäen, että yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen sääntöjä noudatetaan.

¹²⁸ Suorien kasvihuonekaasupäästöjen väheneminen on mitattava viiden tukihakemusta edeltävän vuoden keskimääräisten suorien kasvihuonekaasupäästöjen perusteella (vuosittaiset keskimääräiset päästöt).

¹²⁹ Energiankulutuksen väheneminen on mitattava viiden tukihakemusta edeltävän vuoden aikana toteutuneen energiankulutuksen perusteella (vuotuinen keskimääräinen kulutus).

vähenevät komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2021/447¹³⁰ vahvistettuja ilmaisjaon viitearvoja pienemmiksi.

- f. Tuella ei saa pyrkiä tuensaajan kokonaistuotantokapasiteetin lisäyksen rahoittamiseen. Tämä ei estä teknisistä syistä välttämätöntä kapasiteetin vähäistä lisäämistä. Vähäisenä pidetään kapasiteetin lisäämistä enintään 2 prosentilla verrattuna tilanteeseen ennen tukea.
- g. Jos tukea myönnetään teollisuuden vähähiilistämistä koskevaan investointiin, johon liittyy uusiutuvan vedyn käyttöä, jäsenvaltion on varmistettava, että käytettävä vety tuotetaan uusiutuvista energialähteistä direktiivissä (EU) 2018/2001 ja sen täytäntöönpanosäädöksissä tai delegoiduissa säädöksissä säädettyjen muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia nestemäisiä ja kaasumaisia liikenteen polttoaineita koskevien menetelmien mukaisesti.
- h. Jos tuki myönnetään teollisuuden vähähiilistämisinvestointiin, johon liittyy uusiutuvien vedystä tuotettujen polttoaineiden käyttöä, kyseiset polttoaineet täyttävät seuraavat vaatimukset:
 - (i) ne ovat nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita, jotka on tuotettu uusiutuvasta vedystä, jonka energiasisältö on peräisin muista uusiutuvista lähteistä kuin biomassasta,
 - (ii) niillä saavutetaan elinkaaren aikaiset kasvihuonekaasupäästövähennykset, jotka ovat vähintään 70 prosenttia verrattuna fossiiliseen vertailukohtaan 94 g CO₂eq/MJ ja
 - (iii) ne on tuotettu muuta kuin biologista alkuperää oleville uusiutuville nestemäisille ja kaasumaisille liikenteen polttoaineille direktiivissä (EU) 2018/2001 ja sen täytäntöönpanosäädöksissä tai delegoiduissa säädöksissä vahvistettujen menetelmien mukaisesti.
- i. Tukea voidaan myöntää myös teollisuuden vähähiilistämistä koskevaan investointiin, jossa käytetään sähköstä tuotettua vetyä jossakin seuraavista tapauksista:
 - (i) Vetyä tuotetaan vain niinä tunteina, joina sen tarjousalueen marginaalilaitos, jolla elektrolyysilaitte sijaitsee, on fossiiliton sähköntuotantolaitos niinä taseselvitysjaksoina, joina sähkö kulutetaan. Tällaisina tunteina tuotettua vetyä, joka on jo laskettu 81 kohdan g alakohdassa tarkoitetuksi uusiutuvaksi vedyksi, ei voida laskea toisen kerran tämän jakson tarkoituksiin.
 - (ii) Vaihtoehtoisesti vetyä tuotetaan verkosta otetun sähköän avulla, ja elektrolyysilaitte tuottaa vetyä täyden kuorman käyttötuntimäärän, joka on yhtä suuri tai pienempi kuin niiden tuntien määrä, joina laitokset, jotka tuottavat fossiilitonta sähköä muulla tavoin kuin uusiutuvista energialähteistä, ovat asettaneet sähköän marginaalihinnan

¹³⁰ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2021/447, annettu 12 päivänä maaliskuuta 2021, tarkistettujen vertailuarvojen määrittämisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY 10 a artiklan 2 kohdan mukaisesti päästöoikeuksien jakamiseksi maksutta kaudella 2021–2025 (EUVL L 87, 15.3.2021, s. 29).

tarjousalueella. Vetyä, joka on jo otettu huomioon 81 kohdan g alakohdassa tarkoitettuna uusiutuvana vetynä ja jota on tuotettu täyden kuorman käyttötuntimäärä, joka on yhtä suuri tai pienempi kuin niiden tuntien määrä, joina uusiutuvaa sähköä tuottavat laitokset ovat asettaneet sähkön rajahinnan tarjousalueella, ei voida ottaa huomioon toista kertaa tämän jakson mukaisesti.

- (iii) Vaihtoehtoisesti jäsenvaltion on varmistettava, että käytetyllä sähköpohjaisella vedyllä saavutettavat elinkaarenaikaiset kasvihuonekaasupäästöjen vähennykset ovat vähintään 70 prosenttia verrattuna fossiiliseen vertailukohtaan, joka on 94 g CO₂eq/MJ, ja että vety on peräisin fossiilivapaista lähteistä. REPowerEU-tavoitteiden mukaisesti sähkölle kohdennettujen kasvihuonekaasupäästöjen laskentamenetelmä ei saisi johtaa fossiilisten polttoaineiden kulutuksen lisääntymiseen. Tämän jakson tarkoituksiin voidaan käyttää ainoastaan sitä tuotetun vedyn osuutta, joka vastaa fossiilittomista sähköntuotantolaitoksista peräisin olevan sähkön keskimääräistä osuutta tuotantomaassa mitattuna kahdelta edeltävältä vuodelta. Sitä tuotetun vedyn osuutta, joka on jo otettu huomioon 81 kohdan g alakohdassa tarkoitettuna uusiutuvana vetynä ja joka vastaa fossiilittomista sähköntuotantolaitoksista peräisin olevan sähkön keskimääräistä osuutta tuotantomaassa mitattuna kahdelta edeltävältä vuodelta, ei voida ottaa huomioon toista kertaa tämän jakson mukaisesti.

- j. Tuki myönnetään 31. joulukuuta 2025 mennessä ja sen ehtona on, että investoinnilla rahoitettava laitos tai laitteisto on valmis ja toiminnassa 36 kuukauden kuluessa tuen myöntämispäivästä. Ohjelmassa olisi oltava vaikuttava seuraamusjärjestely siltä varalta, että tätä määräaikaa ei noudateta.
- k. Tukea voidaan myöntää investointeihin, joiden osalta työt on aloitettu 9. maaliskuuta 2023 tai sen jälkeen, lukuun ottamatta edellisten tilapäisten kriisipuitteiden perusteella tukikelpoisia investointeja, joita koskevat työt ovat voineet alkaa 20. heinäkuuta 2022 jälkeen. Hankkeille, jotka on käynnistetty ennen 9. maaliskuuta 2023 tai edellisten tilapäisten kriisipuitteiden perusteella tukikelpoisten investointien osalta ennen 20. heinäkuuta 2022, voidaan myöntää tukea, jos se on tarpeen investoinnin nopeuttamiseksi tai laajentamiseksi merkittävässä määrin. Tällaisissa tapauksissa tukikelpoisia ovat ainoastaan nopeuttamiseen tai laajentamiseen liittyvät lisäkustannukset.
- l. Tukea ei saa myöntää pelkästään sovellettavien unionin normien¹³¹ täyttämiseen.
- m. Tuen on kannustettava tuensaajaa tekemään investointi, jota se ei toteuttaisi lainkaan tai toteuttaisi rajoitetusti tai eri tavalla ilman tukea. Komissio katsoo, että

¹³¹ Unionin normilla tarkoitetaan: a) velvoittavaa unionin ympäristönormia, jossa vahvistetaan tasot, jotka yksittäisten yritysten on saavutettava, lukuun ottamatta unionin tasolla asetettuja normeja tai tavoitteita, jotka sitovat jäsenvaltioita mutta eivät yksittäisiä yrityksiä; b) velvoitetta käyttää parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa (BAT), siten kuin se on määritelty direktiivissä 2010/75/EU, ja varmistaa, että päästötasot eivät ylitä tasoa, joka saavutettaisiin soveltamalla parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa; jos parhaaseen käytettävissä olevaan tekniikkaan liittyvät päästötasot on määritelty direktiivin 2010/75/EU tai muiden sovellettavien direktiivien nojalla annetuissa täytäntöönpanosäädöksissä, kyseisiä tasojä sovelletaan tässä tiedonannossa; jos kyseiset tasot ilmaistaan vaihteluvälinä, sovelletaan sitä raja-arvoa, jonka kyseinen yritys saavuttaa parhaalla käytettävissä olevalla tekniikalla ensimmäisen kerran.

kun otetaan huomioon poikkeukselliset taloudelliset haasteet, joita yritykset kohtaavat tämänhetkisen kriisin vuoksi, ilman tukea tuensajaat jatkaisivat yleensä toimintaansa muutoksitta edellyttäen, että toiminnan jatkaminen ilman muutoksia ei riko unionin oikeutta. Oletuksena on, että tuensajaat jatkaisivat toimintaansa ilman muutoksia edellä 81 kohdan d alakohdan i alakohdassa tarkoitettujen investointien osalta.

- n. Tukikelpoisia kustannuksia ovat investoinnin elinkaaren aikana syntyvien 81 kohdan d alakohdassa tarkoitetun hankkeen kustannusten ja kustannussäästöjen tai lisätulojen välinen erotus verrattuna tilanteeseen, jossa tukea ei myönnetä. Tukiohjelma on suunniteltava siten, että ylimääräisiin voittoihin voidaan puuttua, myös sähkön tai maakaasun erittäin korkeiden hintojen aikana, ottamalla käyttöön ennalta määritelty takaisinperintämekanismi. Tuki-intensiteetti saa olla enintään 40 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 10 prosenttiyksikköä, kun on kyse keskisuurille yrityksille myönnettävästä tuesta, ja 20 prosenttiyksikköä, kun on kyse pienille yrityksille myönnettävästä tuesta. Tuki-intensiteettiä voidaan myös korottaa 15 prosenttiyksikköä sellaisten investointien osalta, joiden avulla suoria kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään vähintään 55 prosenttia tai energiankulutusta vähintään 25 prosenttia verrattuna ennen investointia vallinneeseen tilanteeseen.¹³²
- o. Vaihtoehtona 81 kohdan n alakohdalle tukimäärä voidaan määrittää avoimessa, selkeässä, läpinäkyvässä ja syrjimättömässä tarjouskilpailumenettelyssä, joka perustuu ennalta määriteltyihin objektiivisiin kriteereihin, joilla minimoidaan strategisten tarjousten riski. Vähintään 70 prosenttia valintakriteereistä, joilla tarjoukset asetetaan paremmuusjärjestykseen, on määriteltävä tukena ympäristönsuojeluyksikköä tai energiayksikköä kohti (esimerkiksi euroina vähennettyä hiilidioksidipäästötonnia kohti tai euroina säästettyä energiayksikköä kohti). Tarjouskilpailun budjetin on oltava sitova rajoite niin, että voidaan odottaa, että kaikki tarjouksen tekijät eivät saa tukea.
- p. Lisävaihtoehtona 81 kohdan n ja o alakohdalle tukikelpoisia voivat olla hankkeeseen liittyvät 81 kohdan d alakohdassa tarkoitetut investointikustannukset ja varsinkin sähköistämiseen, vetyyn tai vetypohjaisiin polttoaineisiin siirtymiseen ja energiatehokkuuden parantamiseen tarvittavien laitteiden, koneiden tai laitosten kustannukset. Tällaisessa tilanteessa tuki-intensiteetti saa olla enintään 60 prosenttia 81 kohdan d alakohdan i alakohdassa tarkoitettujen muiden investointien kuin sähköistämishankkeiden tukikelpoisista kustannuksista. Sähköistämishankkeissa ja 81 kohdan d alakohdan ii alakohdassa tarkoitetuissa investoinneissa tuki-intensiteetti saa olla enintään 30 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.
- q. Tämän jakson mukainen tuki voi kasautua minkä tahansa muun valtiontuen tai keskitetysti hallinnoidun rahoituksen kanssa, kunhan kyseiset tukitoimenpiteet koskevat yksilöitävissä olevia eri tukikelpoisia kustannuksia.
- r. Edellä olevien 81 kohdan n ja o alakohdan mukaisesti myönnetty tuki voi kasautua muun tuen tai keskitetysti hallinnoidun rahoituksen kanssa päällekkäisten

¹³² Suorien kasvihuonekaasupäästöjen tai energiankulutuksen väheneminen on mitattava tuen hakupäivää edeltäneiden viiden vuoden aikana syntyneiden keskimääräisten suorien kasvihuonekaasupäästöjen tai energiankulutuksen perusteella (vuosittainen keskimääräinen päästö tai kulutus).

tukikelpoisten kustannusten osalta edellyttäen, että 81 kohdan n ja o alakohdan mukaista sallittua tuen enimmäismäärää ei ylitetä.

- s. Edellä olevan 81 kohdan p alakohdan mukaisesti myönnetty tuki voi kasautua muun tuen tai keskitetysti hallinnoidun unionin rahoituksen kanssa päällekkäisten tukikelpoisten kustannusten osalta edellyttäen, että sovellettavien sääntöjen mukaista korkeinta tuki-intensiteettiä ja/tai tuen enimmäismäärää ei ylitetä. Tuen kokonaismäärä ei saa missään olosuhteissa olla yli 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

2.7. Tuki sähkönkulutuksen lisävähennyksiin

- (82) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla käytettävissä olevien nykyisten mahdollisuuksien ja tässä tiedonannossa esitettyjen mahdollisuuksien lisäksi saatetaan tarvita väliaikaista tukea asetuksen (EU) 2022/1854¹³³ 3 ja 4 artiklan soveltamisalaan kuuluvien sähkönkulutuksen vähennysten saavuttamiseksi. Kyseinen tuki voisi auttaa lieventämään sähkön hintojen poikkeuksellista nousua vähentämällä (tällä hetkellä kaasuun perustuvien) kalliimpien sähköntuotantoteknologioiden käyttöä. Sen vuoksi on yhtä lailla tärkeää säilyttää kannustimet nykyisiin sähkönkulutuksen vähennyksiin ja varmistaa johdonmukaisuus asetuksessa (EU) 2022/1369¹³⁴ vahvistettujen kaasunkysynnän vähentämistavoitteiden kanssa. Jäsenvaltioiden välisten erojen vuoksi tarvitaan ohjeistusta, jotta joustavuus perustuu kriteereihin, joilla pyritään varmistamaan tasapuoliset toimintaedellytykset ja sisämarkkinoiden eheys.
- (83) Komissio katsoo, että tuki sähkönkulutuksen vähennyksiin soveltuu sisämarkkinoille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:
 - a. Tuella myönnetään taloudellista korvausta vain kuluttamattoman sähkön lisäyksestä, jäljempänä 'kulutuksen lisävähennys', verrattuna odotettuun kulutukseen kyseisenä tuntina ilman 83 kohdan e alakohdassa tarkoitettua tarjouskilpailumenettelyä (eli oletetussa perustilanteessa). Kulutuksen lisävähennyksen määrittämiseksi voidaan käyttää erilaisia menetelmiä. Sen varmistamiseksi, että tukea myönnetään ainoastaan kysynnän lisävähennykseen, jäsenvaltioiden olisi yleisesti ottaen otettava huomioon korkeammista energianhinnoista johtuvat kannustimet, muista tukimaksuista ja -järjestelmistä saatavat kannustimet, sääolosuhteet ja keinotteluriskit.
 - b. Tuki on suunniteltava siten, että sillä edistetään ensisijaisesti asetuksen (EU) 2022/1854¹³⁵ 3 ja 4 artiklassa asetetun sähkönkulutuksen vähentämistavoitteen saavuttamista. Jos tuen tarkoituksena on ylittää nämä tavoitteet, jäsenvaltion on osoitettava tuen lisähyödyt (esimerkiksi energiajärjestelmän kustannusten aleneminen tai kaasun kulutuksen väheneminen), jotka ovat tarpeellisia¹³⁶ ja

¹³³ Neuvoston asetus (EU) 2022/1854, annettu 6 päivänä lokakuuta 2022, korkeisiin energianhintoihin liittyvistä hätätoimenpiteistä (EUVL L 261 I, 7.10.2022, s. 1).

¹³⁴ Neuvoston asetus (EU) 2022/1369, annettu 5 päivänä elokuuta 2022, koordinoituista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä (EUVL L 206, 8.8.2022, s. 1).

¹³⁵ Neuvoston asetus (EU) 2022/1854, annettu 6 päivänä lokakuuta 2022, korkeisiin energianhintoihin liittyvistä hätätoimenpiteistä (EUVL L 261 I, 7.10.2022, s. 1).

¹³⁶ Tällainen tuki katsotaan yleisesti ottaen tarpeelliseksi, jos se auttaa vähentämään kaasun kulutusta.

oikeasuhteisia taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseksi kuitenkin sisämarkkinoita ylläpitäen.

- c. Tuki on myönnettävä sellaisen tukiohjelman perusteella, jonka tavoitteena oleva kapasiteetti on arvioitu ja jolla on alustava budjetti.
- d. Tukea voidaan myöntää eri muodoissa, kuten suorina avustuksina, lainoina¹³⁷ ja takauksina¹³⁸.
- e. Tuki on myönnettävä avoimessa, selkeässä, läpinäkyvässä ja syrjimättömässä tarjouskilpailumenettelyssä, joka perustuu ennalta määriteltyihin objektiivisiin kriteereihin, joilla minimoidaan strategisten tarjousten riski. Jos havaitaan liiallisten korvausten riski, tuki on suunniteltava siten, että ylimääräisiin voittoihin voidaan puuttua esimerkiksi ottamalla käyttöön ennalta määritelty takaisinperintämekanismi.
- f. Tarjouskilpailumenettelyjen olisi periaatteessa oltava avoimia kaikille mahdollisille tavoille saavuttaa kulutuksen lisävähennykset, erityisesti seuraaville:
 - i. Kuluttajien sähkönkulutuksen siirtäminen tai välttäminen.
 - ii. Sähköl mittarin jälkeen kuluttajan puolella tapahtuva varastointi, jolla vähennetään kulutusta kulutuspiikkien aikana (paitsi jos tuki ei johtaisi kulutuksen lisävähennyksiin).
 - iii. Sähköl mittarin jälkeinen sähköntuotanto, joissa ei käytetä kaasua polttoaineena. Jäsenvaltiot voivat päättää sulkea pois muihin fossiilisiin polttoaineisiin perustuvan tuotannon.
- g. Edellä 83 kohdan f alakohdassa tarkoitettut tukiohjelmat voidaan rajoittaa yhteen tai useampaan tuensaajaryhmään jossakin seuraavista tilanteista:
 - i. Jos erot niiden palvelujen ominaisuuksissa (esim. kesto, aktivointitaaajuus), joita mahdolliset tuensaajat voivat tarjota, ovat sellaisia, että megawattituntia kohti määriteltyjä tarjouksia ei voida pitää keskenään vertailukelpoisina.
 - ii. Jos jäsenvaltiot voivat osoittaa komissiolle, että kilpailu ei perusteettomasti vääristy.
 - iii. Jos tarkoituksena on varmistaa oikea-aikainen toteutus (esim. jatkamalla nykyisiä ohjelmia).

Missään tapauksessa ohjelmiin ei saa sisältyä keinotekoisia rajoituksia tai syrjintää. Direktiivin (EU) 2019/944¹³⁹ 17 artiklan mukaisesti ohjelmia ei saa aiheuttomasti rajata tiettyihin asiakkaisiin tai asiakasryhmiin, mukaan lukien kysynnän yhdistämistä harjoittavat toimijat.

¹³⁷ Kun tuki myönnetään tämän jakson mukaisesti lainoina, sovelletaan 70 kohdan g alakohdassa esitettyjä lisäehtoja.

¹³⁸ Kun tuki myönnetään tämän jakson mukaisesti takauksina, sovelletaan 67 kohdan i alakohdassa esitettyjä lisäehtoja.

¹³⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (uudelleenlaadittu) (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 125).

- h. Tarjouskilpailumenettelyyn osallistumista koskevien kelpoisuusperusteiden on oltava läpinäkyviä, objektiivisia ja syrjimättömiä. Tuensaaajilla on jo oltava asianmukainen sähkömittarijärjestelmä¹⁴⁰ tai niiden on sitouduttava asentamaan sellainen ennen kulutuksen lisävähennysten toteuttamista. Tuensaaajien tarjouksille voidaan hallinnon yksinkertaistamiseksi asettaa vähimmäiskoko. Vähimmäiskoko saa kuitenkin olla enintään 10 MW, ja kysynnän yhdistäminen kynnysarvon saavuttamiseksi on sallittava.
- i. Jotta tuensaaajat voivat hinnoitella tarjouksensa oikein, on määriteltävä selkeät ja objektiiviset kriteerit ja kuvattava, milloin tuensaaajan kulutuksen lisävähennys aktivoidaan. Saattaa kuitenkin olla tarpeen ottaa käyttöön suojatoimia – kuten aktivoinnin jonkinasteinen satunnaistaminen – jotta ei luotaisi kannustimia keinotteluun, kuten kannustimia vaihtoehtoisen tilanteen keinotekoiseen inflatointiin.
- j. Kaasunkulutukseen kohdistuvien kielteisten vaikutusten välttämiseksi tuensaaajien olisi sitouduttava siihen, että niiden sähkönkulutuksen lisävähennys ei lisää niiden kaasun kokonaiskulutusta. Lisäksi tuensaaajien olisi huipputuntien aikaisen sähkönkulutuksen vähentämiseen tähtäävän tuen osalta sitouduttava käyttämään enintään 150 prosenttia kulutushuippujen aikaisesta kompensoidusta sähkönkulutuksen vähenemisestä kulutushuipputuntien ulkopuolella¹⁴¹, jotta kulutuksen siirtämisestä huipputunneilta niiden ulkopuolelle saataisiin halutut hyödyt haittaamatta kuitenkaan kokonaissähkönkulutuksen vähennystavoitteen saavuttamista.
- k. Tarjouskilpailumenettelyssä tuensaaajat on valittava kulutuksen lisävähennyksen alhaisimpien yksikkökustannusten perusteella (euroa/MWh tai vastaava¹⁴²). Jäsenvaltiot voivat käyttää objektiivisia, läpinäkyviä ja syrjimättömiä valintaperusteita edistääkseen vihreämpiä teknologioita, joita tarvitaan unionin ympäristönsuojelutavoitteiden tueksi.
- l. Korvaus on myönnettävä kullekin tuensaaajalle tosiasiallisesti saavutetun kulutuksen lisävähennyksen perusteella (ei sen kulutuksen lisävähennyksen, johon tuensaaaja sitoutui, perusteella).
- m. Tuki ei saa perusteettomasti vääristää sähkön sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa. Jäsenvaltiot voivat avata tuen maiden rajat ylittävälle osallistumiselle.
- n. Korvattavan kulutuksen lisävähennyksen on tapahduttava asetuksen (EU) 2022/1854¹⁴³ asianomaisten artiklojen soveltamisaikana tai, jos tuki ylittää kyseiset tavoitteet, 31. joulukuuta 2023 mennessä.

¹⁴⁰ Eli järjestelmä, joka mittaa erikseen kulutusta silloin kun kysynnän lisävähennyksiä edellytetään ja silloin kun niitä ei edellytetä.

¹⁴¹ Kulutushuippujen ulkopuolinen kulutus on määriteltävä niin, että pääsääntöisesti voidaan välttää sähkönkulutusta silloin, kun sähköntuotantoon käytetään kaasua.

¹⁴² Esimerkiksi kun tuensaaajat valitaan kapasiteetin hinnan perusteella (euroa/MW), kulutusvähennys kiinteän tuntimäärän aikana. Tässä tapauksessa tuntimäärä on määriteltävä etukäteen.

¹⁴³ Neuvoston asetus (EU) 2022/1854, annettu 6 päivänä lokakuuta 2022, korkeisiin energianhintoihin liittyvistä hätätoimenpiteistä (EUVL L 261 I, 7.10.2022, s. 1).

- o. Tuen kasautuminen muiden valtiontukitoimenpiteiden kanssa on mahdollista, kunhan vältetään liialliset korvaukset varmistamalla esimerkiksi, että tuki myönnetään avoimella tarjouskilpailumenettelyllä. Tukea ei missään tapauksessa voida myöntää, jos se kattaa jo muiden valtiontukitoimenpiteiden piiriin kuuluvia kustannuksia.

2.8. Tuki investointien vauhdittamiseen aloilla, jotka ovat strategisia siirryttäessä kohti nettonollataloutta

- (84) Koska talouden siirtymää on nopeutettava ja päästävä irti meneillään olevasta kriisistä, jäsenvaltiot voivat harkita yksityisten investointien tukemista tuotannollisten investointien vajeen korjaamiseksi aloilla, jotka ovat strategisia siirryttäessä kohti nettonollataloutta, ja tarjota kannustimia tarvittavan teknologian nopeaan käyttöönottoon ottaen huomioon myös globaalit haasteet, jotka uhkaavat suunnata näiden alojen uusia investointeja ETA-alueen ulkopuolisiin kolmansiin maihin.
- (85) Komissio katsoo, että tuki investointihankkeille, jotka ovat strategisesti tärkeitä nettonollatalouteen siirtymisen kannalta, soveltuu sisämarkkinoille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:
 - a. Tuki kannustaa seuraaviin:
 - i. nettonollatalouteen siirtymisen kannalta olennaisten laitteistojen, varsinkin akkujen, aurinkopaneelien, tuuliturbiinien, lämpöpumppujen, elektrolyysilaitteiden ja hiilidioksidin talteenotto-, hyödyntämis- ja varastointilaitteiden tuotanto tai
 - ii. edellä i alakohdassa määriteltyjen laitteistojen valmistukseen suoraan tarkoitettujen ja ensisijaisesti siinä käytettävien keskeisten komponenttien tuotanto tai
 - iii. edellä i ja ii alakohdassa määriteltyjen laitteistojen ja keskeisten komponenttien tuotannossa tarvittavien kriittisten raaka-aineiden tuotanto tai talteenotto.
 - b. Tuki myönnetään sellaisen tukiohjelman¹⁴⁴ perusteella, jolla on alustava budjetti.
 - c. Tuki myönnetään 31. joulukuuta 2025 mennessä.
 - d. Tuensaajan on haettava tukea ennen töiden alkamista¹⁴⁵ ja toimitettava jäsenvaltiolle tämän tiedonannon liitteessä II vaaditut tiedot.¹⁴⁶
 - e. Tuki voidaan myöntää suorina avustuksina tai muissa muodoissa, kuten veroetuuksina, uusien lainojen korkotukina tai uusien lainojen takauksina

¹⁴⁴ Tällainen ohjelma voi kattaa innovaatorahaston puitteissa rahoitusta hakeneita ja saaneita hankkeita, kunhan soveltuvat 85 kohdan mukaiset edellytykset täyttyvät.

¹⁴⁵ Töiden alkamisella tarkoitetaan joko investointiin liittyvien rakennustöiden alkamista tai ensimmäistä laillisesti velvoittavaa laitetilaussitoumusta tai muuta sitoumusta, joka tekee investoinnista peruuttamattoman, sen mukaan, kumpi tapahtuu aikaisemmin. Maan ostoa ja valmistelutöitä, kuten lupien hankkimista ja alustavien toteutettavuustutkimusten tekemistä, ei katsota töiden alkamiseksi.

¹⁴⁶ Tällaiset tukihakemukset voivat perustua mihin tahansa oikeusperustaan, kunhan tämän tiedonannon 2.8 jakson mukaisesti myönnettävän tuen määrä ei ylitä alun perin haettua määrää.

edellyttäen, että veroedun nimellismäärä tai uuden lainan nimellismäärä ei ylitä tämän kohdan mukaista sovellettavaa tuki-intensiteettiä ja tuen kokonaismäärää. Kun takaukset tai lainat kanavoidaan rahoituksenvälittäjinä toimivien luottolaitosten ja muiden rahoituslaitosten kautta, on noudatettava 67 kohdan i alakohdan ja 70 kohdan g alakohdan ehtoja, jotta tämän jakson mukaisesti myönnetty tuki siirretään suoraan ja mahdollisimman suuressa määrin lopullisille tuensaajille.

- f. Tukikelpoisia ovat kaikki 85 kohdan a alakohdassa lueteltujen tavaroiden valmistamiseen tai talteenottoon tarvittavaan aineelliseen omaisuuteen (kuten maa-alueisiin, rakennuksiin, tehtaisiin, laitteistoihin, koneisiin) ja aineettomaan omaisuuteen (kuten patenttioikeuksiin, lisensseihin, taitotietoon tai muuhun henkiseen omaisuuteen) kohdistuvat investointikustannukset. Aineettoman omaisuuden on täytettävä seuraavat ehdot: 1) sen on pysyttävä kytkeytyneenä kyseiseen alueeseen eikä sitä saa siirtää muille alueille, 2) sitä on hyödynnettävä ensisijaisesti kyseisessä tukea saavassa tuotantolaitoksessa, 3) sen on oltava poistokelpoista, 4) se on ostettava markkinaehdoin ostajasta riippumattomilta kolmansilta osapuolilta, 5) se on sisällytettävä tukea saavan yrityksen omaisuuteen ja 6) sen on pysyttävä kytkeytyneenä tukea saavaan hankkeeseen vähintään viiden vuoden ajan (pk-yritysten tapauksessa kolmen vuoden ajan).
- g. Tuki-intensiteetti saa olla enintään 15 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, ja tuen kokonaismäärä saa olla enintään 150 miljoonaa euroa yritystä ja jäsenvaltiota kohti. On kuitenkin otettava huomioon, että
 - i. SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisilla kyseisen jäsenvaltion sovellettavassa aluetukikartassa nimetyillä tukialueilla, jäljempänä 'c-alueet', tehtävissä investoinneissa tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 20 prosenttiin tukikelpoisista kustannuksista ja tuen kokonaismäärä saa olla enintään 200 miljoonaa euroa yritystä ja jäsenvaltiota kohti ja
 - ii. SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisilla kyseisen jäsenvaltion sovellettavassa aluetukikartassa nimetyillä tukialueilla, jäljempänä 'a-alueet', tehtävissä investoinneissa tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 35 prosenttiin tukikelpoisista kustannuksista ja tuen kokonaismäärä saa olla enintään 350 miljoonaa euroa yritystä ja jäsenvaltiota kohti.
- h. Kun tuki myönnetään veroetuuksien, lainojen tai takausten muodossa, 85 kohdan g alakohdan tuki-intensiteettejä voidaan korottaa 5 prosenttiyksikköä. Pienten yritysten investointien osalta tuki-intensiteettejä voidaan korottaa edelleen 20 prosenttiyksikköä, ja keskisuurten yritysten investointien osalta tuki-intensiteettejä voidaan korottaa 10 prosenttiyksikköä.
- i. Tuensaajan on sitouduttava säilyttämään investoinnit kyseisellä alueella vähintään viiden vuoden ajan (pk-yritysten osalta kolmen vuoden ajan) investoinnin loppuun saattamisen jälkeen. Tällaisen sitoumuksen ei pitäisi estää sellaisen tuotantolaitoksen tai laitteen korvaamista, joka on vanhentunut tai rikkoutunut tämän ajanjakson aikana edellyttäen, että taloudellista toimintaa jatketaan kyseisellä alueella vähimmäisajan. Tuotantolaitoksen tai laitteiston korvaamiseen ei kuitenkaan saa myöntää lisätukea.
- j. Tuen myöntävän viranomaisen on ennen tuen myöntämistä todennettava tuensaajan toimittamien tämän tiedonannon liitteen II mukaisten tietojen ja 85 kohdan k alakohdan mukaisten sitoumusten perusteella konkreettinen riski, että

tuotannollinen investointi ei toteudu ETA-alueella, ja että 85 kohdan k alakohdassa tarkoitettua riskiä toimintojen siirtämisestä ETA-alueen sisällä ei ole.

- k. Tuella ei saa helpottaa tuotantotoiminnan siirtämistä¹⁴⁷ jäsenvaltioiden välillä. Tätä varten tuensaajan on
 - i. vahvistettava, että se ei ole kahden tuen hakemista edeltävän vuoden aikana siirtänyt toimintoja toimipaikkaan, jossa on tarkoitus toteuttaa investointi, johon tukea saadaan, ja
 - ii. sitouduttava siihen, ettei se tällä tavoin siirrä toimintoja kahden vuoden aikana investoinnin loppuun saattamisesta.
 - l. Tukea ei saa myöntää vaikeuksissa oleville yrityksille¹⁴⁸.
 - m. Tuki voi kasautua minkä tahansa muun valtiontuen kanssa, joka liittyy samoihin, osittain tai kokonaan päällekkäisiin tukikelpoisiin kustannuksiin, ainoastaan silloin kun tällainen kasautuminen ei johda minkään sovellettavien sääntöjen mukaisen korkeimman tuki-intensiteetin tai tuen enimmäismäärän ylittymiseen. Tuen kokonaismäärä ei saa missään olosuhteissa olla yli 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.
 - n. Jäsenvaltiot voivat syrjimättömästi asettaa ilmoittamissaan tämän kohdan mukaisissa tukiohjelmissa myös ympäristönsuojeluun liittyviä vaatimuksia, kuten tämän tiedonannon 37 kohdassa lueteltuja vaatimuksia, tai asiaan liittyviä sosiaaliseen suojeluun ja työehtoihin liittyviä vaatimuksia.
 - o. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle 60 päivän kuluessa tuen myöntämisestä tuen myöntämispäivä, tuen määrä, tukikelpoiset kustannukset, tuensaajan henkilöllisyys sekä tuetun investoinnin tyyppi ja sijainti tuensaajan toimittamien tämän tiedonannon liitteen II mukaisten tietojen perusteella.
- (86) Komissio voi 85 kohdan b alakohdasta poiketen ja yksittäisten ilmoitusten perusteella hyväksyä tämän tiedonannon 85 kohdan a alakohdan mukaisten nettonollalouteen siirtymisen kannalta tärkeiden tavaroiden valmistukseen tarkoitetun yksittäisen tuen SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla siihen tukimäärään asti¹⁴⁹, jonka tuensaaja voisi todistettavasti saada vastaavaan investointiin ETA-alueen ulkopuolisen kolmannen maan lainkäyttöalueella, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

¹⁴⁷ Siirtämisellä tarkoitetaan saman tai samankaltaisen toiminnan tai sen osan siirtämistä ETA-sopimuksen yhden sopimuspuolen alueella sijaitsevasta toimipaikasta (alkuperäinen toimipaikka) ETA-sopimuksen toisen sopimuspuolen alueella sijaitsevaan toimipaikkaan, jossa tuettu investointi suoritetaan (tuettu toimipaikka). Siirtämisestä on kyse, jos alkuperäisessä ja tuetussa toimipaikassa tuotettu tuote palvelee ainakin osittain samaa tarkoitusta ja täyttää samantyyppisten asiakkaiden vaatimuksia tai tarpeita ja työpaikkoja menetetään samassa tai samankaltaisessa toiminnassa jossakin tuensaajan alkuperäisessä toimipaikassa ETA-alueella.

¹⁴⁸ Siten kuin ne määritellään komission tiedonannossa – *Suuntaviivat valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen* (EUVL C 249, 31.7.2014, s. 1).

¹⁴⁹ Ilmoitettua tukea ja valtiontukea, jonka tuensaaja voisi todistettavasti saada ETA-alueen ulkopuolisen kolmannen maan lainkäyttöalueella, verrataan diskontattuna.

- a. Tuki kannustaa tuensaajaa toteuttamaan investointihankkeen tai käynnistämään toisiinsa liittyviä investointihankkeita¹⁵⁰, jotka ovat tarpeen 85 kohdan a alakohdassa määriteltyjen tavaroiden valmistamiseksi joko
- i. yksinomaan sovellettavassa aluetukikartassa määritellyllä tukialueella tai
 - ii. vähintään kolmessa ETA-maassa siten, että merkittävä osa pääomainvestoinneista tehdään vähintään kahdella aluetukialueella. Tärkeän osan tällaisesta merkittävästä investoinnista olisi sijoitettava sovellettavissa aluetukikartoissa määritellylle a-alueelle.
- b. Tuki myönnetään 31. joulukuuta 2025 mennessä.
- c. Tuensaajan on sitouduttava käyttämään tämän tiedonannon 85 kohdan a alakohdassa määriteltyjen tavaroiden valmistuksessa ympäristöpäästöjen näkökulmasta viimeisintä kaupallisesti saatavilla olevaa parasta tuotantoteknologiaa.
- d. Tuensaajan on haettava tukea ennen töiden alkamista¹⁵¹ ja toimitettava jäsenvaltiolle tämän tiedonannon liitteessä II vaaditut tiedot ja tarvittavat asiakirjat.¹⁵² Tuensaajan on toimitettava vankat todisteet tuista, joita se uskottavasti saisi ETA-alueen ulkopuolisella lainkäyttöalueella samankaltaiseen hankkeeseen, ja osoitettava, että suunniteltu investointi ei ilman tukea toteutuisi ETA-alueella^{153,154}. Lisäksi tuensaajan on esitettävä todisteet siitä, että tuki ei aiheuta koheesion vastaisia vaikutuksia¹⁵⁵.

¹⁵⁰ Mistä tahansa jäsenvaltiosta tuleville yrityksille, jotka toimivat kyseisessä arvoketjussa, on annettava todellinen mahdollisuus osallistua uuteen hankkeeseen. Ilmoittavien jäsenvaltioiden on osoitettava, että tällaisille yrityksille, myös pk- ja startup-yrityksille, on tiedotettu mahdollisesta uudesta hankkeesta, esimerkiksi yhteyksien, allianssien, kokousten tai yhteistyökumppaneiden etsimiseen tarkoitettujen tapahtumien välityksellä ottaen asianmukaisesti huomioon liikesalaisuudet.

¹⁵¹ Ks. alaviite 145.

¹⁵² Tällaiset tukihakemukset voivat perustua mihin tahansa oikeusperustaan, kunhan tämän tiedonannon 2.8 jakson mukaisesti myönnettävän tuen määrä ei ylitä alun perin haettua määrää.

¹⁵³ Vaihtoehtoisen tilanteen tueksi tarvittavien tämän tiedonannon liitteessä II kuvattujen asiakirjatodisteiden on oltava uskottavia, eli aitoja ja merkityksellisiä niiden päätöksenteon osatekijöiden kannalta, jotka ovat vallitsevia ajankohtana, jolloin tuensaaja tekee investointipäätöksen. Jäsenvaltioita kehoitetaan käyttämään yritysten hallintoelinten aitoja ja virallisia asiakirjoja, riskiarviointeja (mukaan lukien sijaintipaikkaan liittyvien riskien arviointi), tilinpäätöksiä, sisäisiä liiketoimintasuunnitelmia, asiantuntijalausuntoja ja muita arvioitavaan investointihankkeeseen liittyviä selvityksiä. Asiakirjojen on oltava uusia investointia ja sen sijaintipaikkaa koskevaan päätöksentekoprosessiin nähden. Asiakirjat, jotka sisältävät tietoja kysyntä-, kustannus- ja talousennusteista, ja asiakirjat, jotka on toimitettu investointikomitealle ja joissa kuvaillaan investointiskenaarioita, tai asiakirjat, jotka on tarkoitettu rahoituslaitoksille, voivat auttaa jäsenvaltioita osoittamaan hankkeen kannustavan vaikutuksen.

¹⁵⁴ Periaatteessa vaikuttaa epätodennäköiseltä, että pääomainvestointikustannuksia suuremmat tukimäärät olisivat perusteltuja, kun otetaan huomioon, että tällaisissa tapauksissa investoinnit toteutuisivat ETA-alueella todennäköisesti myös pienemmin tukimäärin.

¹⁵⁵ Jos investoinnille on harkinnassa useampia sijoituspaikkoja ETA-alueella, tämän kohdan mukaista valtiontukea ei saa myöntää investoinnin houkuttelemiseksi alueelle, jonka sovellettavassa aluetukikartassa määritelty aluetuki-intensiteetti on alhaisempi kuin harkinnassa olevilla vaihtoehtoisilla sijoituspaikoilla ETA-alueella, koska tämä olisi kielteinen kilpailuun ja koheesioon kohdistuva vaikutus, joka ei todennäköisesti kompensoituisi millään myönteisellä vaikutuksella. Tämä ei koske tilannetta, jossa tuensaaja pystyy osoittamaan, että investointia ei muutoin tehtäisi tällaisilla vaihtoehtoisilla sijoituspaikoilla ETA-alueella, vaan se suuntautuisi kolmanteen maahan. Jos ETA-alueella sijaitsevien vaihtoehtoisten

- e. Tuki ei saa ylittää vähimmäismäärää, joka tarvitaan kannustamaan tuensaajaa sijoittamaan investointi kyseiseen paikkaan ETA-alueella (eli rahoitusvajetta¹⁵⁶).
- f. Tuella ei saa helpottaa tuotantotoiminnan siirtämistä¹⁵⁷ jäsenvaltioiden välillä. Kun arvioidaan ilmoitusta edellyttäviä toimenpiteitä, komissio pyytää kaikki tarvittavat tiedot, joiden perusteella se voi arvioida, johtaisiko valtiontuki todennäköisesti merkittävään työpaikkojen menetykseen olemassa olevilla sijaintipaikoilla ETA-alueella. Jos tällaisessa tilanteessa tuensaaja voi investoinnin avulla siirtää toiminnon kohdealueelle ja jos tuen ja toiminnon siirron välillä on syy-yhteys, kyseessä on kielteinen vaikutus, jota myönteiset seikat eivät todennäköisesti kompensoi.
- g. Tuensaajan on sitouduttava säilyttämään investointi kyseisellä alueella vähintään viiden vuoden ajan (pk-yritysten osalta kolmen vuoden ajan) investoinnin loppuun saattamisen jälkeen. Tällaisen sitoumuksen ei pitäisi estää sellaisen tuotantolaitoksen tai laitteen korvaamista, joka on vanhentunut tai rikkoutunut tämän ajanjakson aikana edellyttäen, että taloudellista toimintaa jatketaan kyseisellä alueella vähimmäisajan. Tuotantolaitoksen tai laitteiston korvaamiseen ei kuitenkaan saa myöntää lisätukea.
- h. Tämän jakson mukaista tukea ei saa myöntää vaikeuksissa oleville yrityksille¹⁵⁸.

3. SEURANTA JA RAPORTOINTI

- (87) Jäsenvaltioiden on julkaistava merkitykselliset tiedot jokaisesta tämän tiedonannon mukaisesti myönnetystä yksittäisestä tuesta, joka ylittää 100 000 euroa¹⁵⁹, ja maatalouden alkutuotannon alalla ja kalastusalalla myönnettävästä tuesta, joka ylittää 10 000 euroa¹⁶⁰, kattavalla valtiontuen verkkosivustolla tai komission tietoteknisellä

sijoituspaikkojen aluetuki-intensiteetti on sama, tämän kohdan mukaista valtiontukea voidaan myöntää, jos tuensaaja osoittaa, että sijaintipaikka on valittu valtiontuesta riippumattomin objektiivisin perustein.

¹⁵⁶ Rahoitusvaje määritetään tuetun investoinnin odotettujen kassavirtojen (investointi ja toiminta mukaan luettuina) nettonykyarvon ja sen ETA-alueen ulkopuoliselle lainkäyttöalueelle sijoittuvan vaihtoehtoisen investoinnin odotettujen kassavirtojen nettonykyarvon välisenä erotuksena, jonka tuensaaja uskottavasti tulisi toteuttamaan ilman ETA-alueella saatavaa tukea (ottaen erityisesti huomioon tuki, jonka tuensaaja voisi vaihtoehtoisessa skenaariossa uskottavasti saada ETA-alueen ulkopuolisella lainkäyttöalueella). Molemmat skenaariot on perusteltava riittävällä tavalla, eli niissä on käytettävä realistisia oletuksia osana uskottavaa liiketoimintasuunnitelmaa. Periaatteessa on epätodennäköistä, että komissio katsoo SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisiksi tukimäärät, jotka ylittävät hankkeiden sijoittamiseen kyseiselle alueelle tarvittavat investointikustannukset, koska tällaisella tuella ei todennäköisesti ole kannustavaa vaikutusta.

¹⁵⁷ Ks. alaviite 147.

¹⁵⁸ Siten kuin ne määritellään komission tiedonannossa – *Suuntaviivat valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen* (EUVL C 249, 31.7.2014, s. 1).

¹⁵⁹ Tiedot, joita edellytetään 17 päivänä kesäkuuta 2014 annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 liitteessä III ja komission asetuksen (EU) N:o 702/2014 liitteessä III. Takaisinmaksettavien ennakoiden, takausten, lainojen, etuoikeudeltaan huonompien lainojen ja muiden tukimuotojen tapauksessa on lisättävä asianomaisen välineen nimellisarvo kunkin tuensaajan osalta. Vero- ja sosiaaliturvamaksuettuuksien osalta yksittäisen tuen määrä voidaan ilmoittaa vaihteluvälillä käyttäen.

¹⁶⁰ Tiedot, joita vaaditaan komission asetuksen (EU) N:o 702/2014 liitteessä III ja 16 päivänä joulukuuta 2014 annetun komission asetuksen (EU) N:o 1388/2014 liitteessä III. Takaisinmaksettavien ennakoiden, takausten, lainojen, etuoikeudeltaan huonompien lainojen ja muiden tukimuotojen tapauksessa on lisättävä asianomaisen välineen nimellisarvo kunkin tuensaajan osalta. Vero- ja sosiaaliturvamaksuettuuksien osalta yksittäisen tuen määrä voidaan ilmoittaa vaihteluvälillä käyttäen.

välineellä¹⁶¹ 12 kuukauden kuluessa tuen myöntämisestä, lukuun ottamatta 2.8 kohdan mukaisesti myönnettyä tukea, jonka osalta jäsenvaltioiden on julkaistava merkitykselliset tiedot 6 kuukauden kuluessa tuen myöntämisestä.

- (88) Jos tämän tiedonannon 2.4 jakson mukaisten tukitoimenpiteiden kokonaistuki yritystä ja jäsenvaltiota kohti ylittää 50 miljoonaa euroa, jäsenvaltioiden on sisällytettävä ohjelmiinsa vaatimus, jonka mukaan tuensaajan on toimitettava tuen myöntävälle viranomaiselle vuoden kuluessa tuen myöntämisestä suunnitelma, jossa täsmennetään, miten tuensaaja aikoo pienentää energiankulutuksensa hiilijalanjälkeä tai miten se aikoo täyttää tämän tiedonannon 37 kohdassa kuvatut ympäristönsuojeluun tai toimitusvarmuuteen liittyvät vaatimukset. Tätä vaatimusta sovelletaan 1. tammikuuta 2023 lähtien.
- (89) Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle vuosikertomukset¹⁶².
- (90) Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän tiedonannon mukaisesti myönnetystä tuesta pidetään yksityiskohtaisesti kirjaa. Kirjanpitoon on sisällytettävä kaikki tiedot, jotka ovat tarpeen sen toteutukseksi, että tarvittavia edellytyksiä on noudatettu, ja se on säilytettävä 10 vuoden ajan tuen myöntämisestä ja toimitettava pyydettyä komissiolle.
- (91) Komissio voi pyytää lisätietoja myönnetystä tuesta tarkistaakseen erityisesti, onko tukitoimenpiteen hyväksymistä koskevassa komission päätöksessä asetettuja ehtoja noudatettu.
- (92) Tämän tiedonannon soveltamisen seuraamiseksi komissio voi pyytää jäsenvaltioita toimittamaan yhteen kootut tiedot niiden valtiontukitoimenpiteiden käytöstä, joita on toteutettu tämänhetkisestä kriisistä johtuvan talouden vakavan häiriön poistamiseksi.

4. LOPPUMÄÄRÄYKSET

- (93) Komissio soveltaa tätä tiedonantoa 9. maaliskuuta 2023 alkaen kaikkiin toimenpiteisiin, joista on ilmoitettu 9. maaliskuuta 2023 tai sen jälkeen, kuten myös toimenpiteisiin, joista on ilmoitettu ennen tätä päivämäärää.
- (94) Tällä tiedonannolla korvataan 28. lokakuuta 2022 hyväksytyt tilapäiset kriisipuitteet¹⁶³, jäljempänä 'edelliset tilapäiset kriisipuitteet'. Edellisten tilapäisten kriisipuitteiden voimassaolo päättyy 9. maaliskuuta 2023. Edelliset tilapäiset kriisipuitteet korvasivat 23. maaliskuuta 2022 hyväksytyt tilapäiset kriisipuitteet¹⁶⁴, sellaisina kuin ne olivat muutettuina 20. heinäkuuta 2022 tehdyillä muutoksilla¹⁶⁵.

¹⁶¹ Valtiontukien avoimuusmoduulin julkisen haun kautta voi hakea myönnettyihin valtiontukiin liittyviä yksittäisiä tietoja, jotka jäsenvaltiot ovat toimittaneet valtiontukea koskevien eurooppalaisten avoimuusvaatimusten mukaisesti. Hakusivusto on osoitteessa <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=fi>.

¹⁶² EUVL L 140, 30.4.2004, s. 1.

¹⁶³ EUVL C 426, 9.11.2022, s. 1.

¹⁶⁴ EUVL C 131 I, 24.3.2022, s. 1.

¹⁶⁵ EUVL C 280, 21.7.2022, s. 1.

- (95) Kokonaistasolla edellisten tilapäisten kriisipuitteiden 2.1–2.3 jakson mukaisesti myönnetty tuki ja tämän tiedonannon vastaavien jaksojen mukaisesti myönnetty tuki eivät saa missään vaiheessa ylittää tämän tiedonannon asianomaisissa jaksoissa vahvistettuja tuen enimmäismääriä. Edellisten tilapäisten kriisipuitteiden mukaisesti myönnetty tuki ja tämän tiedonannon mukaisesti myönnetty tuki eivät 2.4 jakson osalta saa ylittää tässä tiedonannossa vahvistettuja tuen enimmäismääriä samalla tukikelpoisella ajanjaksolla. Edellisten tilapäisten kriisipuitteiden 2.5 ja 2.6 jakson mukaisesti myönnetty tuki ei saa kasautua tämän tiedonannon vastaavien jaksojen mukaisesti myönnetyn tuen kanssa, jos se kattaa samat tukikelpoiset kustannukset.
- (96) Valtiontuen sääntöjenvastaisuuden arvioinnissa sovellettavien sääntöjen määräytymisestä annetun komission ilmoituksen¹⁶⁶ mukaisesti komissio soveltaa tätä tiedonantoa ilmoittamattomaan tukeen, jos tuki on myönnetty 9. maaliskuuta 2023 tai sen jälkeen.
- (97) Kaikissa muissa tapauksissa komissio soveltaa tuen myöntämisaikana voimassa olleissa puitteissa vahvistettuja sääntöjä.
- (98) Komissio tarkastelee tämän tiedonannon kaikkia jaksoja uudelleen ennen 31. joulukuuta 2023 tärkeiden kilpailupoliittisten tai taloudellisten syiden taikka kansainvälisen kehityksen perusteella. Tarvittaessa komissio voi myös esittää selvennyksiä yksittäisiin kysymyksiin soveltamastaan lähestymistavasta.
- (99) Komissio varmistaa läheisessä yhteistyössä asianomaisten jäsenvaltioiden kanssa, että toimenpiteet arvioidaan nopeasti sen jälkeen, kun selkeä ja täydellinen ilmoitus tässä tiedonannossa tarkoitetuista toimenpiteistä on tehty. Jäsenvaltioiden olisi ilmoitettava komissiolle mahdollisimman aikaisin ja kattavasti aikeistaan ottaa tällaisia toimenpiteitä käyttöön ja esitettävä niihin liittyvät suunnitelmat. Komissio antaa jäsenvaltioille ohjausta ja apua tässä prosessissa.

¹⁶⁶ EUVL C 119, 22.5.2002, s. 22.

LIITE I

Sektorit ja alasektorit, joihin tämänhetkinen kriisi erityisesti vaikuttaa¹⁶⁷

	NACE-koodi	Kuvaus
1	0510	Kivihiilen kaivu
2	0610	Raakaöljyn tuotanto
3	0710	Rautamalmien louhinta
4	0729	Muiden värimetallimalmien louhinta
5	0891	Kemiallisten ja lannoitemineraalien louhinta
6	0893	Suolan tuotanto
7	0899	Muu muualla luokittelematon kaivostoiminta ja louhinta
8	1041	Kasvi- ja eläinperäisten öljyjen ja -rasvojen valmistus
9	1062	Tärkkelyksen ja tärkkelystuotteiden valmistus
10	1081	Sokerin valmistus
11	1106	Maltaiden valmistus
12	1310	Tekstiilikuitujen valmistelu ja kehruu
13	1330	Tekstiilien viimeistely
14	1395	Kuitukankaiden ja kuitukangastuotteiden valmistus, lukuun ottamatta vaatteita
15	1411	Nahkavaatteiden valmistus
16	1621	Vaneriviilun ja puupaneelien valmistus
17	1711	Massan valmistus
18	1712	Paperin, kartongin ja pahvin valmistus
19	1910	Koksituotteiden valmistus
20	1920	Jalostettujen öljytuotteiden valmistus

¹⁶⁷ Päästöintensiteetin ja kaupan intensiteetin perusteella luetellut sektorit ja alasektorit vastaavat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY täydentämisestä niiden toimialojen ja toimialojen osien määrittämisen osalta, joiden katsotaan olevan alttiita hiilivuodon riskille vuosina 2021–2030, 15 päivänä helmikuuta 2019 annetussa komission delegoidussa päätöksessä (EU) 2019/708 (EUVL L 120, 8.5.2019, s. 20) lueteltuja.

21	2011	Teollisuuskaasujen valmistus
22	2012	Värien ja pigmenttien valmistus
23	2013	Muiden epäorgaanisten peruskemikaalien valmistus
24	2014	Muiden orgaanisten peruskemikaalien valmistus
25	2015	Lannoitteiden ja typpiyhdisteiden valmistus
26	2016	Ensiömuovin valmistus
27	2017	Alkumuodossa olevan synteettisen kumin valmistus
28	2060	Tekokuitujen valmistus
29	2110	Lääkeaineiden valmistus
30	2311	Tasolasin valmistus
31	2313	Onton lasitavaran valmistus
32	2314	Lasikuitujen valmistus
33	2319	Muu lasin valmistus ja muokkaus, mukaan lukien tekniset lasituotteet
34	2320	Tulenkestävien keraamisten tuotteiden valmistus
35	2331	Keraamisten tiilien ja laattojen valmistus
36	2332	Poltettujen tiilien ja muun rakennuskeramiikan valmistus
37	2341	Keraamisten talous- ja koristetavaroiden valmistus
38	2342	Keraamisten saniteettikalusteiden valmistus
39	2351	Sementin valmistus
40	2352	Kalkin ja kipsin valmistus
41	2399	Muulla luokittelemattomien ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus
42	2410	Raudan, teräksen ja rautaseosten valmistus
43	2420	Putkien, profiiliputkien ja niihin liittyvien tarvikkeiden valmistus teräksestä
44	2431	Raudan ja teräksen kylmävetäminen
45	2442	Alumiinin tuotanto

46	2443	Lyijyn, sinkin ja tinan tuotanto
47	2444	Kuparin tuotanto
48	2445	Muiden värimetallien valmistus
49	2446	Ydinpolttoaineen valmistus
50	2451	Raudan valu
	Prodcom-koodi	Kuvaus
1	81221	Kaoliini ja muut kaoliinipitoiset savet
2	10311130	Jäädetyt perunat, valmistetut tai säilötyt (mukaan lukien kokonaan tai osittain öljyssä kypsennetyt ja sen jälkeen jäädetyt perunat, pois lukien etikan tai etikkahapon avulla säilötyt perunat)
3	10311300	Kuivattu peruna hienona ja karkeana jauhona, hiutaleina, jyväsina ja pelletteinä
4	10391725	Tomaattisose ja -pyree, tiivistetty
5	105122	Täysmaitojauhe
6	105121	Rasvaton maitojauhe
7	105153	Kaseiini
8	105154	Laktoosi ja laktoosisiirappi
9	10515530	Hera ja modifioitu hera, jauheena, rakeina tai muussa kiinteässä muodossa, tiivistetty tai tiivistämätön, lisättyä makeutusainetta sisältävä tai sisältämätön
10	10891334	Leivontahiiva
11	20302150	Lasiintuvat emalit ja lasitteet, enkopit ja niiden kaltaiset valmisteet, jollaisia käytetään keraamisessa, emaloimis- ja lasiteollisuudessa
12	20302170	Nestemäiset lysterit ja niiden kaltaiset tuotteet, lasisulate (fritti) ja muu lasi jauheena, rakeina, suomuina tai hiutaleina
13	25501134	Voimansiirtoakselien, nokka-akselien ja kampiakselien, kampien jne. osat, rautametallia, avoimessa muotissa taotut

Liite II

Tämän tiedonannon 2.8 jakson mukaista tukea koskevaan hakulomakkeeseen sisällytettävät tiedot

1. Tuensaajaa koskevat tiedot:

- Nimi, päätoimipaikan rekisteröity osoite, päätoimiala (NACE-koodi).
- Yrityksen ilmoitus, että se ei ole pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivoissa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys.
- Tämän tiedonannon 85 kohdan mukaisesta ohjelmasta myönnetyn tuen osalta: vakuutus olla siirtämättä toimintoja ja 85 kohdan k alakohdassa luetellut sitoumukset.

2. Tuettavaa investointia koskevat tiedot:

- Investoinnin lyhyt kuvaus.
- Lyhyt kuvaus alueeseen kohdistuvista oletetuista myönteisistä vaikutuksista (esimerkiksi luotujen tai säilytettyjen työpaikkojen määrä, TKI-toiminta, koulutus, klusterin perustaminen ja hankkeen mahdollinen vaikutus alueen talouden vihreään ja digitaaliseen siirtymään).
- Sovellettava kansallinen tai EU:n oikeusperusta (tai molemmat).
- Töiden suunniteltu alkaminen ja investoinnin loppuun saattaminen.
- Investoinnin sijaintipaikka (sijaintipaikat).
- Tämän tiedonannon 86 kohdan mukaisen tuen osalta: tiedot 86 kohdan a alakohdan mukaisista muissa jäsenvaltioissa aikaansaaduista liitännäisinvestoinneista. Tiedot tuettavan investoinnin yhteyksistä aikaansaatuihin liitännäisinvestointeihin.

3. Investoinnin rahoitusta koskevat tiedot:

- Investointikustannukset ja muut liitännäiskustannukset.
- Tukikelpoiset kustannukset yhteensä.
- Investoinnin toteuttamiseen kyseisellä alueella tarvittava tukimäärä.
- Tuki-intensiteetti.
- Tämän tiedonannon 86 kohdan mukaisen tuen osalta: rahoitusvajeanalyysi, mukaan lukien liiketoimintasuunnitelma ja nettonykyarvoa koskevat laskelmat nykyskenaarion ja vaihtoehtoisen skenaarion osalta sekä arvioidut investointikustannukset, toimintakustannukset, tulot ja loppuarvo molemmissa skenaarioissa (excel-muodossa) ja näitä tukeva näyttö.

4. Tiedot tuen tarpeesta ja sen odotetusta vaikutuksesta:

- Lyhyt selvitys tuen tarpeesta ja sen vaikutuksesta investointia tai sijaintipaikkaa koskevaan päätökseen. Tähän on sisällyttävä selvitys vaihtoehtoisen investointia tai sijaintipaikkaa koskevasta päätöksestä, jos tukea ei myönnetä.

- Tämän tiedonannon 86 kohdan mukaisen tuen osalta:
 - vankka näyttö tuista, jotka tuensaaja voisi vaihtoehtoisessa skenaariossa uskottavasti saada ETA-alueen ulkopuolisella lainkäyttöalueella samankaltaisen hankkeen toteuttamiseen,
 - näyttö siitä, että kaavailtua investointia ei toteutettaisi ETA-alueella ilman tukea ja
 - näyttö siitä, että tuella ei ole tämän tiedonannon 86 kohdan d alakohdassa tarkoitettuja kielteisiä vaikutuksia koheesioon.